

Upravišтво: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon štev. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni odedek: Ljubljana, Šelen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Novo bojišče

Ko smo pred dnevi pisali na tem me-
stu o sredozemski krizi, smo opozorili,
da se napetost in negotovost v spre-
mstvu čedalje ostrejših živčnih vojne tako
prožno in naglo sprehajata od enega
konca Evrope na njegov drugi skrajni
del, da je zelo težko ugotoviti težišče
pripravljalnih se akcij. Včeraj smo
objavili izveček iz poročila nizozem-
skega poročevalca milanskega lista
»Corriere della Sera«, ki je pisal o
»kontinentalnem alarmu« in »totalni
vojni živce«, čes da se »od Turčije do
Nizozemske, od Grčije do Švice, od
malega Luksemburga do samih obal
Velike Britanije, od Bolgarije do Špa-
nije ter od Alp do Egipta vsi narodi in
narodni četitji v enaki meri pred ne-
znanko nečesa, kar se poraja«. Po ugo-
tovitvah italijanskega novinarja na Ni-
zozemskem so se milijoni spraševali te
dni, kam se bo razširila vojna in kje
bo njeno novo bojno področje. In ita-
lijski novinar je 7. t. m. zapisal: »Se-
veda mislijo na Nizozemskem, da bi
utegnilo biti to novo področje tudi na
črti Amsterdam — Bruselj.«

Nizozemci se niso motili v svojih
domnevah, italijanski novinar pa ne
v svojih napovedih med vrstami. Nizo-
zemska, Belgija ter mala Luksembur-
ška so bile čez noč, kakor odgovarja to
dinamiki nove vojne, potegnjene v voj-
ni vrtnice.

K zgodovini nemškega vpada na Ni-
zozemsko, v Belgijo in Luksemburško
se prav za prav ne da veliko reči. Ta
domneva je visela v zraku že vse od
izbruha sedanje vojne. Tako vsaj lah-
ko sklepamo po vnaprejšnjih obramb-
nih pripravah obeh severozapadnih ne-
vtrajnih držav. Tako Belgija kakor Ni-
zozemska, da o mali Luksemburški ni-
ti ne govorimo, sta takoj ob izbruhu
novega oboroženega konflikta ukrenili
vse potrebno, da bi ostali izven vojne.
Vladi obeh držav sta takoj izdali for-
malno izjavo o svoji nevtralnosti. Ni-
zozemska vlada je med potekom nove
vojne izdala celo dve »Oranžni knjigi«,
v katerih je dokumentarno navedla
vse kršitve svoje nevtralnosti ter pro-
teste, ki jih je zaradi teh kršitev vlo-
žila pri obeh vojnih strankah. Tudi
belgijska vlada je ob vsaki priliki, ko
je čutila, da je njena nevtralnost ogro-
žena, poudarila svojo nejevoljo zaradi
poskusov, da bi kakršenkoli zunanji
pritisk vrzel Belgijo v vojno. Glede
Belgije je še posebej znano, da je že v
oktobru leta 1936 po tako zvani »lo-
karnski krizi« proglasila svojo »pro-
stovoljno nevtralnost« ter se pri tem
zadovoljila z izjavami in zagotovili, ki
jih je tedaj prejel o spoštovanju te
odločitve tako od Anglije in Francije
kakor od Nemčije. Znano je, da sta te-
daj Anglija in Francija zelo zamerili
Belgiji, da se v zadevi, ki se je tikala
tudi njune varnosti, ni postavila na
njuno stran. Temu stališču svoje »pro-
stovoljne nevtralnosti« je Belgija osta-
la zvesta in je ob izbruhu nove vojne
v Evropi ponovno še enkrat poudarila
svojo odločno voljo, da ostane kot ne-
vtralna država izven konflikta.

Navzlic temu načelnemu stališču ne-
vtralnosti pa sta obe vladi, belgijska
in nizozemska, resno računali z vsemi
mogočimi zapletljajmi že zaradi izpo-
stavitve zemljepisne lege obeh držav,
ki sta tvorili nekakšno »mrtvo ozem-
lje« med obema vojnim taboroma. V
skladu s to previdnostjo sta vladi obeh
držav v sporazumu s svojima vojaški-
ma poveljstvom že ob izbruhu nove
vojne odredili vse potrebno za obram-
bo v primeru nenadne napada od
zunaj. Tako sta ne le dovršili svoja
obrambna dela ob svojih mejah, tem-
več sta za vsak primer tudi mobilizirali
velik del svojih vojaških sil. Iz iz-
jav, ki so jih odgovorni belgijski in
nizozemski državniki dajali v zadnjem
času, je bilo razvidno, da hočeta obe
državi ohraniti svojo nevtralnost, da
na pomeni svoje nevtralnost prav to-
liko kakor samostojnost ali neodvisnost.
Tako je na primer belgijski zunanji
minister Spaak sredi aprila dejal: »Lju-
bezen do svobode ja zame večja od
brezposojnega varovanja nevtralnosti.«
Podobne izjave sta Spaak in ministrski
predsednik Pierlot dala tudi pred dne-
vi. Nizozemski ministrski predsednik
pa je preteklo soboto izjavil med dru-
gim: »Četudi so norveške izkušnje po-
kazale, kako drago je treba plačati
obrambo domovine, je Nizozemska bolj
ko kdajkoli odločena, da se z orožjem
upre slehernemu napadu, naj jo to ve-
lja, kolikor hoče.«

Takšno je bilo približno razpolože-
nje v Belgiji in na Nizozemskem zad-
nje tedne, ko je norveške zadeve spro-
žila novo »vojno živce«, ki je sejala
napetost in negotovost po vsej Evropi.
Znano je, da se je prav v zadnjem ča-
su veliko pisalo in govorilo o nevarno-
stih na sredozemskem področju. An-
gleški ministrski predsednik je že v
svojem prvem poročilu o razvoju ope-
racij na Norveškem dne 2. maja svaril
pred nevarnostmi novih bliskovitih na-

Belgija in Nizozemska v vojni

Nemška vojska ie vdrla čez belgijske, nizozemske in luksemburške meje — Zavezniki hitijo na pomoč — Odločilna faza vojne se ie pričela

Ljubljana, 10. maja. d. Danes zju-
traj ob treh so čete nemške vojske pre-
koračile nizozemsko, belgijsko in lu-
ksemburško mejo. Pred njimi so se
dvignile močne eskadre nemške zračne
vojske ter so bombardirale nekatera
važna holandska in belgijska letališča,
pri čemer so bombe padale tudi na
Bruselj, v okolici Amsterdama in Ro-
terdamu.

V nizozemskem zaledju, zlasti v bli-
žini Rotterdamu so se iz nemških letal
spustili oboroženi oddelki nemške voj-
ske, ki so bili po zatrjevanju z nizo-
zemske strani deloma oblečeni v nizo-
zemske uniforme.

Že sinoči je v Bruslju in v Haagu
prevladoval vtis, da je računati z ne-
posrednim nemškim napadom. Nizo-
zemska in belgijska vojska sta z mrz-
lično naglico izvajali zadnje obrambne
priprave. Tudi na zavezniški fronti je
bilo še ponoči odredeno stanje največje
pripravljenosti. Davi zgodaj je nemška
vlada izročila belgijskemu in nizozem-
skemu poslaniku v Berlinu noto, v ka-
teri obvešča obe vladi, da ima v rokah
dokaze, da sta Anglija in Francija ho-
teli pravkar napasti Nemčijo preko
belgijskega in nizozemskega ozemlja.
Da to prepreči in da istočasno zaščiti
nevtralnost Belgije in Nizozemske, je
dobila nemška vojska nalog, da vko-
raka v Belgijo in Nizozemsko.

Dopolodne je nemška vlada sporočila
tudi luksemburški vladi, da je nem-
ška vojska vkorakala v Belgijo in Ni-
zozemsko, ki že davno stojita na strani
nasprotnikov Nemčije in o katerih ve,
da ne bi preprečili zavezniškega na-
pada na nemško vojsko skozi svoje
lastne dežele, temveč bi ga celo pod-
prli. Nameravana angleško-francoska
ofenziva bi obsegala tudi luksemburško
ozemlje. Radi tega je nemška vlada pri-

siljena raztegniti svoje operacije tudi
na Luksemburg. Nemška vlada pričaku-
je, da luksemburško prebivalstvo
nemški vojski ne bo delalo težav, ter
izjavlja, da s svojimi ukrepi nima na-
mena okrniti teritorialno neokrnjenost
ali politično neodvisnost Luksemburga.

Belgija, Nizozemska in Luksembur-
ška so pozvale Anglijo in Francijo na
pomoč. Obe velesili sta takoj izdali po-
trebne vojaške ukrepe. Belgijski kralj
Leopold II. in nizozemska kraljica Vi-
ljevina sta izdala proklamaciji, v ka-
terih pozivata na odpor in na obrambo
do zadnjega moža, izjavljajoč, da sta
Belgija in Nizozemska napadeni brez
opozoritve in ne da bi se bili najmanj
pregrešili proti dolžnostim stroge nevr-
tralnosti.

Kralj Leopold II. je osebno prevzel
vrhovno poveljstvo belgijske vojske.
Že zjutraj so se pričele krvave borbe.
Komunikeji, ki sta jih do sedaj izdali
belgijska in nizozemska vojska zatrju-
jejo, da je njihova obramba v glavnem
uspešna. Na Nizozemskem so odprli
jezove obširnega kanalskega sistema in
velik del dežele prihaja pod vodo.

Nemške letalske sile so, da čim bolj
zaposlijo pozornost zaveznikov, že zju-
traj in v teku dneva napadle Lyon,
razna mesta na severu in severovzhodu
Francije ter angleško obalo.

Dogodki na Nizozemskem in v Bel-
giji so napravili po vsem svetu silno
globoč vtis. Posebno ostra je reakcija v
Ameriki. Največjo pozornost so vzbudi-
li dogodki tudi v Moskvi in zlasti živo
reagira Italija.

Dosedanje vesti še ne dovoljujejo
jasnega pregleda strateškega položaja,
kakor se razvija zaradi akcij nemške
vojske in protiakcij belgijske, nizozem-
ske in zavezniških armad.

Odpor Belgijcev

Vodilna vloga letalstva — Nemci skušajo zabiti klin med Belgijo in Francijo

Bruselj, 10. maja. br. Vrhovno poveljstvo
belgijske vojske je objavilo opoldne na-
slednje prvo vojno poročilo:

Sovražne čete, ki so prekoračile mejo, so
bile povsod zadržane. Sovražno letalstvo je
v velikih formacijah izvršilo vrsto napadov
na belgijske »strateške važne točke«. Nje-
hovega števila se ni bilo moreče točno do-
gnati. Pri teh letalskih napadih je bilo le
malo človeških žrtev.

Bruselj, 10. maja. s. (Reuter). Belgijsko
vojno poročilo javlja zvečer, da je bilo
doslej nad Belgijo sestreljenih 8 ali 9 nem-
ških letal. Lovska letala so sestrelila 4.
protiletalski topovi pa 4 ali 5 nemških let-
tal. Zvečer je bilo nad Anversom opaženih
zopet več nemških letal.

Pariz, 10. maja. s. (Reuter). Nocojšnji
»Temps« javlja, da so belgijske čete za-
ustavile nemško vojsko nekaj pred prvimi
belgijskimi obrambnimi linijami.

London, 10. maja. AA. (Reuter). Po po-
ročilih angleških listov prodirajo nemške
čete v Belgijo tako, da poskušajo pretrgati
zvezo med Belgijo in Francijo. Nemci
uporabljajo mehanizirane enote ter spu-
ščajo istočasno vojske s padali iz letal, ki
prevažajo čete. O priliki napada na leta-
lišče Ever je bilo porušenih več hiš. Več
ljudi je bilo ubitih in ranjenih.

Bruselj, 10. maja. AA. (Reuter). Davi ob
4.30 je veliko število nemških letal letelo
nad okolico Anversa in čez 100 nad Brus-
ljem. Protiletalsko topništvo je stopilo ta-
koj v akcijo.

Bruselj, 10. maja. j. (Ag. Belga). Pri do-
poldanskem nemškem letalskem napadu
na belgijsko prestolnico je ena nemška

padov, zaradi katerih Anglija »ne more
spremeniti svoje previdne taktike in raz-
pršiti svojih sil na škodo bistvenih
interesov«. Nemci pa so nasprotno
prav zaveznikom pripisovali načrte bli-
skovitih udarov v Sredozemlju in na
evropskem jugovzhodu ter so v dokaz
teh svojih obtožb objavili besedilo ne-
kega telefonskega razgovora med Cham-
berlainom in Reynaudom, v katerem
se je označeval 20. maj kot kritični da-
tum. Ob objavi teh nemških svaril
pred nekaj dnevi ni bilo še jasno, ali
pomenijo samo blagohotno opozorilo
Italiji, da se pripravi na zavezniška
presenečenja, ali pa pripravo lastnih
presenečenj.

Dočim je bila tako vsa pozornost
sveta obrnjena na jugoistok Evrope je
včeraj Nemčija presekala ugibanja s
svojo akcijo proti Belgiji, Nizozemski
in Luksemburški. V utemeljitev svoje-
ga postopanja obtožuje Belgijo in Ni-
zozemsko, da sta pripravljali zavezni-
ško intervencijo na svojih tleh proti
Nemčiji, s čimer sta prekršili svojo ne-
vtralnost. Kakor v norveškem prime-
ru, se Nemčija tudi v belgijskem in
nizozemskem primeru sklicuje na naj-

bomba udarila tudi v bližini palače nem-
škega poslanstva. Bomba ni napravila
škode.

Bombe nad Bruselj

Bruselj, 10. maja. AA. (Reuter). V več
krajih v Bruslju so eksplodirale nemške
bombe. Več požarov je izbruhnilo. Neka
bomba je padla tudi na trg blizu središča
Bruslja ter povzročila velik požar. Tudi
več človeških žrtev je padlo.

Poulični boji v Bruslju?

Pariz, 10. maja. br. Agencija United
Press je objavila opoldne vest, da je ne-
kak oddelkov nemških padalcev vdrlo v
Bruselj. V neposredni bližini mesta so jih
nemška letala spustila na tla. V Bruslju
se razvijajo ponekod posamezne poulične
borbe.

Berlin, 10. maja. br. (DNB). Glede na
poročila, da so bili nemški vojaki »preob-
čeni v belgijske uniforme, s padali izka-
zani za belgijsko mejo, opozarja nemško
vrhovno poveljstvo, da so bili ti vojaki v
nemških uniformah ter pripadajo redni
nemški vojski. Zato svari Belgijce in Ni-
zozemce, da bi postopali z njimi tako, ka-
kor so to delali Poljaki, ki so jih kot spi-
jone kratkoma pobili.

Napad brez napovedi

Bruselj, 10. maja. AA. (Reuter). Belgijska
agencija sporoča, da Nemčija ni storila
nobene koraka v Bruslju preden je napa-
dla. V vsakem primeru v Bruslju do 7.30
ni bilo nič znanega o kaki nemški demar-
ši.

no potrebo zaščite belgijske in nizo-
zemske nevtralnosti pred zavezniškimi
nakanami, medtem ko je Luksembur-
ška zajeta v vrtinec le po nujnosti
nemških akcij, enako kakor Danska na
severu.

Tako je evropska vojna komaj me-
sec dni po razširjenju na Dansko in
Norveško dobila spet novo bojišče, ver-
jetno ne še zadnje. Belgijski in nizo-
zemski narod sta se čez noč znašla v
vojnem vrtincu, vendar s pripravljene-
nim orožjem v roki. Tako belgijska
kakor nizozemska vlada sta v skladu
s poprejšnjimi izjavami sklenili odpor
proti napadu in pozvali zaveznike na
pomoč. Isto je storila tudi mala Luks-
emburška. O usodi vseh treh bo sedaj
odločalo orožje. Odveč bi tu bilo raz-
pravljati o moralni strani novih do-
gdkov. Vojna gre svoja pota mimo
vseh moral. Pred njo pa gre danes po-
vsod — vojna živce. Edini in univer-
zalni lek proti njej so — trdni živci!
Ta lek je danes potreben vsem na-
rodom, saj nam je prav najnovejši raz-
voj dogodkov pokazal, kako selpilni
utegnejo biti manevri tako zvanega
»kontinentalnega alarma«.

Vlada ostane v Bruslju

Bruselj, 10. maja. AA. (Reuter). Člani
belgijske vlade se nahajajo še vedno v
Bruslju. Predsednik vlade Pierlot in mi-
nister za zunanje zadeve Spaak sta bila spre-
jeta pri kralju Leopoldu v avdicionu. Kralj
je odšel na fronto.

Zavezniki korakajo v Belgijo

London, 10. maja. s. (Reuter). Zavezni-
ške čete so že vkorakale v Belgijo, ven-
dar iz strateških razlogov do nadaljnjega
ne bodo o podrobnostih vkorakanja obja-
vljeni nobeni podatki.

London, 10. maja. s. (Reuter.) Davi zgo-
daj zjutraj so prekoračili belgijsko mejo
najprej hitri angleški mehanizirani oddel-
ki, nato pa so sledili tanki, oklopni avto-
mobili in motorizirani transporti v izred-
no velikem številu. Vsi oddelki so se po-
mikali z izredno hitrostjo.

Dnevno povelje generalisima Gamelina

Pariz, 10. maja. j. (Havas) Francoski ge-
neral Gamelin je naslovil na francosko
armado kratko dnevno povelje naslednje
vsebine:

Prvi boji na Holandskem

Glavno vlogo so v prvi fazi igrala letala — Voda iz kanalov preplavlja ozemlje

Haag, 10. maja. j. (Havas) Holandski ra-
dio objavlja naslednji prvi komunike ho-
landskega generalnega štaba:

Danes zgodaj zjutraj so nemške čete
prekoračile holandsko mejo ter prišle v
kontakt z našimi četami. Naše čete so iz-
polnile svojo nalogo po predvidenem na-
črtu. Izvršile so razne ukazane razstrelitve,
zlasti mostov preko reke Maas in IJssel.
Doselej so nemške čete samo na obmejnem
sektorju vzhodno od mesta Arnheima v
oddaljenosti prib. 15 km od nemško-
holandske meje dosegle reko IJssel.

Nemška letala so skušala v ospredju
dežele na več mestih pristati. Nekaterim
nemškim letalom se je najprej posrečilo
izkrcati nekaj vojaštva s padali, nakar so
tudi sama letala tvegala pristane. To iz-
krcavanje se v večini primerov ni posre-
čilo ter so bile izkrcane čete ujete skupaj
z letali. Vojaki, ki so pristajali s pomočjo
padal, so bili deloma otičeni v holands-
ke vojaške uniforme.

Nemška letala so nad več holandskimi
mesti trosila letake z napačnimi infor-
macijami, hotele na ta način vplivati na pre-
bivalstvo. Holandsko vrhovno vojno po-
veljstvo zaradi tega svari prebivalstvo
pred temi informacijami, katerih namen
je edinele zasejati zmedo. Holandski na-
rod trdno veruje edinele v odločnost ho-
landske armade, ki ji kraljičine besede in
dejanja vlivajo še večji pogum za obram-
bo našega ozemlja.

Drugi komunike holandskega vrhovnega
vojnega poveljstva se glasi: Nemške čete
poskušajo prodirati proti holandskemu
mestu Arnheimu ter proti stiku rek IJssel
in severni Ren, ki je odcep glavnega re-
nskoga veletoka. Nemška letala so posku-
šala pristati na več mestih ob holandski
obali.

Bruselj, 10. maja. AA. Na Nizozemskem
so spustili vodo iz prekopov in obmejnih
pokrajinah, da bi s tem ustavili prodiranje

»Napad, ki smo ga predvidevali že od
oktobra lanskega leta, se je danes zjutraj
pričel. Nemčija nas hoče uničiti v smrto-
nosni vojni. Geslo Francije in vseh njenih
zaveznikov se zatorej glasi: Pogum, ener-
gija in zaupanje!«

Francoski in angleški oficirji v Bruslju

Bruselj, 10. maja. s. (Reuter.) Popoldne
so dospeli v Bruselj angleški in francoski
častniki, ki so dodeljeni belgijskemu ge-
neralnemu štabu, da posredujejo zvezo
med belgijsko in zavezniškima vojskama.
Množica je zavezniške častnike na ulicah
navdušeno pozdravljala.

Zivljenje v Bruslju teče normalno. Pre-
bivalstvo je mirno. Po jutranjem bombar-
diranju letališča ni bilo novih letalskih na-
padov. Popoldne pa je bilo slišati strelja-
nje protiletalskih topov. Pri jutranjem na-
padu sta bila v središču mesta ubita dva
otroka.

Vsi Nemci v Bruslju aretirani

Bruselj, 10. maja. AA. (Havas). Kralj
Leopold je prispel v glavni generalni štab.
Izve se, da so bili aretirani vsi Nemci v
Bruslju.

nemških čet. Protiletalske baterije stre-
ljaj povsod na nemška letala. Doselej je
bilo zbitih okoli 10 nemških letal.

Bombe nad Haag

Amsterdam, 10. maja. s. (Reuter). Nem-
ška letala so bombardirala danes tudi
Haag. Neka bomba je padla v bližini par-
lamenta, ki je bil očitno cilj napada.

Boji v Rotterdamu

New York, 10. maja. s. (Reuter). Ame-
riška poročila iz Holandske javljajo, da se
je posrečilo Nemcem pri Rotterdamu izkrcati
nekaj oddelkov skakalcev s padali. Letališče
Waalhaven pri Rotterdamu je bilo zaradi
nemškega bombardiranja popolnoma uničeno.

Holandska vojska se pri Rotterdamu dr-
ži na desnem bregu Waala. Nemci pa so se
utrdili na letališču in tudi na drugih toč-
kah ob levem bregu. V Rotterdamu samem
je prišlo do hudih pouličnih borb. Zgraje-
ne so bile barikade, za tero porabljajo tu-
di tramvajске vozove.

Pri Rotterdamu je edina točka, kjer so
dosegli doslej nemski skakalci s padali ne-
kaj uspehov.

Nizozemska poročila o močnem odporu

Haag, 10. maja. br. Vrhovno poveljstvo
nizozemske vojske je objavilo naslednje
poročilo:

Sovražna vojska je napadla Nizozemsko
na vsej njeni meji. Nemška vojska je bila
povsod zadržana razen na enem mestu,
kjer je prodrla 16 km globoko v nizozem-
sko ozemlje. Položaj nemških oddelkov na

Nadaljevanje na 2. strani

tež točki je kritičen, ker je ozemlje vse naokrog njih poplavljen.

Pri napadih na letališča in poskusih izkrcanja vojske je bilo sestrstvenih skupno 70 nemških letal. Nizozemske čete so se uspešno spustile v borbo s štirimi nemškimi oklopnimi vlaki, ki so prečkali črto. Eden od teh je bil pri Venlu pogabljen v zrak. Holandske čete nujno močan odpor ob rekah IJssel in Maas. Edino pri Dorsetu je uspelo Nemcem napredovati.

V zaledju se drže mali nemški oddelki čet, ki so se spustile s padali. Holandska vojska jih napada, Nemci pa se poslužujejo vojnih ujetnikov, da se ščitijo pred napadi.

Nizozemski parlament

Amsterdam, 10. maja. j. (Havas). Holandska spodnja zbornica se je ob 13. sestala na izredno sejo. Uvodoma je predsednik zbornice prečital protest holandskega parlamenta proti zavratnemu napadu, katerega žrtve je postala Holandska navzlic svoji strogi nevtralnosti. Predsednik je nato naglasil, da je holandski narod trdno odločen doprinesti vse žrtve v obrambo svoje neodvisnosti za katero se bo boril z največjim pogumom.

Kakor poroča radio Hilversum je imel holandski zunanji minister telefonski razgovor s holandskim poslanikom pri vladi Zedinjenih držav ter je v teku tega pogovora tudi naglasil: »Naša vlada z indignantno odklanja trditve in domneve, da bi bila holandska vlada s kako tujo silo sklenila kakršnekoli dogovore, ki bi bili naperjeni proti Nemčiji. Sele po nemškem napadu, ki je bil izvršen na Holandsko brez slehernega svarila, se smatra Holandska v vojnem stanju za rajhom.«

Proglas kraljice

London, 10. maja. AA. (Reuter) Zjutraj je radijska postaja v Hilversumu objavila proglas kraljice Viljemine holandskemu narodu:

Jaz in holandska vlada bova storili svojo dolžnost. Preteklo noč je nemška voj-

ska brez opomina nenadoma napadla Holandsko kljub obljubam, da bo spoštovala našo nevtralnost, dokler se bomo mi držali nevtralnosti. Nemška vojska je vdrla v Holandsko. Ogorčeno protestiramo proti temu nesramnemu napadu in kršitvi mednarodnih obveznosti civiliziranih narodov. Jaz in holandska vlada pozivava ves holandski narod, naj tudi on stori dolžnost do domovine.«

Angleško poročilo o nemških izgubah

Haag, 10. maja. AA. (Reuter). Uradno sporočajo, da je bilo pri današnjih letalskih napadih na Holandsko zbitih 70 nemških letal. Prav tako pravijo, da so bili uničeni štiri nemški vlaki.

Nizozemski zunanji minister v Londonu

London, 10. maja. s. (Reuter). Nizozemski zunanji minister van Kleffens je dopoldne v spremstvu holandskega ministra za kolonije v Londonu, da stopi v tik z angleško vlado. Oba ministra sta dospela v Anglijo z nizozemskim hidroplanom, ki pa je moral zaslon pristati pri Brightonu ker mu je zmanjkalo bencina. Holandski zunanji minister van Kleffens se je zglasil najprej v holandskem poslanstvu, nato pa v zunanjem ministrstvu.

Vojaki s padali

New York, 10. maja. AA. (Havas) Ameriški radijske postaje sporočajo, da so bili Rotterdam, Haag in Amsterdam ter bližnja letališča bombardirana. Razen tega so se spuščali iz nemških letal vojaki, ki so bili oblečeni v nizozemske uniforme. Nemške čete so prekracile mejo pri Róhrmondu ter prodirajo v Belgijo čez reko Meuse.

Po vestih iz Amsterdamu so nizozemske bojne formacije bile poslano nujno v bližino letališča Sipul, kjer se Nemci spuščajo s padali.

Pariz, 10. maja. AA. (Reuter) Radijska postaja v Hilversumu poroča, da so nemška letala letela nad Friziškimi otoki.

Nemška poročila o bojih

Zračni napadi na francoska letališča — Prodiranje v Belgijo in na Nizozemsko — Malmedy zavzet

Berlin, 10. maja. AA. (DNB) V prvih jutranjih urah 10. maja so letale močne letalske enote vseh vrst proti zapadu ter so izkrcale številne enote na belgijskih in holandskih ozemljih. Letališča in njihove okolice so bile kmalu nato v nemških rokah. Letališča v vzhodni in srednji Franciji so bila cilj nenadnih napadov nemških bombnikov. Uničenih je bilo mnogo letal. Bombardiranje je povzročilo velike požare in več letališč je bilo uničenih.

Ker je belgijska vlada poklicala v Belgijo angleške in francoske čete in ker je holandska vlada proglasila vojno stanje z Nemčijo, so se napadi nemškega letalstva razširili tudi na vojaške objekte Belgije in Holandije. Nemško letalstvo je z uspehom bombardiralo letališča v Anversu in Bruslju. Letalske eskadrole so s svojim delovanjem podprle akcijo vojske in so odločilno sodelovale pri zasedbi neke belgijske utrbe. V tej akciji se je posebno odlikoval polkovnik Koht ter poročnik Bitzig s svojo hrabrostjo in domiselnostjo. Oba častnika sta bila odlikovana z viteškim križcem železnega križa.

Berlin, 10. maja. br. Vrhovno nemške vojske je objavilo ob 18.40 naslednje vojno poročilo:

Nemške čete so v prvih popoldanskih urah prodrele do reke IJssel. Na več krajih so prekracile reko Maas na Nizozemskem

ozemlju. Maastricht je v nemških rokah. Tudi Malmedy v Belgiji je zavzet. Nekoliko južneje so nemške čete prekracile staro belgijsko mejo.

Berlin, 10. maja. br. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes popoldne še naslednja vojna poročila:

Na belgijski meji je nemškim napadalnim oddelkom uspelo zavzeti neko belgijsko utrjeno postojanko. Ta postojanka spada med najvažnejše utrbe belgijskega obrambnega sistema.

Nemška letala so danes dopoldne bombardirala severovzhodna francoska mesta Saint Humbert, Vitry, La Francois in Metz. Tam so razdejala letališča in železniške proge ter mostove. Nemška letala so na belgijska in nizozemska letališča spustila tudi več oddelkov vojske s padali in strojinami. Ti oddelki so letališča zavzeli in se na njih utrdili.

Nemci zanikajo letalske izgube

Berlin, 10. maja. br. (DNB). Nemška letala so do večera uničila okrog 100 sovražnih letal, deloma v letalskih spopadih, deloma v napadih na sovražna letališča. Uničenih je le 7 nemških letal. Dve letali sta bili prisiljeni pristati na sovražnih tleh.

izvidniških letal, ki so kljub obstreljevanju delj časa krožila nad švicarskim ozemljem.

Bern, 10. maja. z. Vrhovno poveljstvo švicarske vojske poroča, da je več nemških letal vrglo pri Elsborg-Moutieru 17 bomb na tamonjše železniško križišče, pri čemer je bila železniška proga tako razdejana, da je bil promet za nekaj časa docela onemogočen. Protiletalsko topništvo je takoj stopilo v akcijo ter je po kratki borbi nemška letala pregnala. Z

vso naglico je bila poškodovana proga v toliko popravljena, da je zdaj zopet mogel promet na enem tiru.

Španski in švicarski poslanik pri Halifaxu

London, 10. maja. s. (Reuter). Zunanji minister lord Halifax je sprejel tekom dneva med drugimi španskega in švicarskega poslanika.

„Pričetek odločilne borbe“

Nemci izvajajo načrt generala Eppa

London, 10. maja. p. (Britanova) Mnenje angleškega mornariškega ministra Churchill, da je bila vojna na Norveškem samo epizoda in da se bo glavna vojna akcija Nemčije morala pričeti na zapadu, se je izkazalo za točno. Nemčija je spet pričela izvajati svoje stare načrte. General von Epp je že dolgo časa zagovarjal razširjeni operacijski načrt generala Schlieffena iz leta 1914. Nemške čete so danes pričele ta načrt izvajati. (Glej dva naša zemljevida v notranjši listi. Op. ur.) Nemška letala so pričela napadati belgijske, nizozemske in severovzhodne francoske železnice in letališča. Belgija je slutila, da bo prišlo danes do tega napada. Belgijska vlada je zasedala že ob polnoči, torej nekaj ur prej, preden so Nemci vdrli čez mejo.

V zadnjih 48 urah so bile priprave v Belgiji in Nizozemski izvajane z mrzlično

brzino. Vse kaže, da sta bili obe vladi obveščeni o pripravah z nemške strani. Po poslednjih vestih, ki so prispele v London, so nemške čete zavzele le obsejna področja pred belgijskimi in nizozemskimi utrdami. Nizozemci so že poplavlili svoje vzhodne in severovzhodne pokrajine. Nemške čete po poplavljenem ozemlju vendarle prodirajo z malimi oklopnimi čolni, ki so opremljeni s strojnimi. To prodiranje pa je izredno težavno. Če bo uspelo zadržati Nemce pred utrjenimi postojankami, se bodo vojne operacije izpremenile v stacionarno borbo, ki lahko še dolgo traja. Če pa Nemci prodoro, bodo na belgijski severozapadni meji naleteli na zavezniško vojsko. Vsi popoldanski listi se strinjajo v tem, da se je sedaj končno pričela odločilna vojna. Mogoče je, da se bo vojna še razširila, morda celo preko meja Evrope.

Hitlerjev proglas

„Gre za usodo nemškega naroda za tisoč let“

Berlin, 10. maja. br. (DNB). Kancelar Hitler je izdal danes dopoldne naslednji proglas:

Napočila je ura odločilne borbe za bodočnost nemškega naroda. Že 300 let je cilj angleških in francoskih vladodržcev, da preprečijo vsako resnično konsolidacijo Evrope, predvsem pa, da bi ostala Nemčija slaba in nemočna. V ta namen je samo Francija v zadnjih 200 letih 31-krat napovedala Nemčiji vojno. Že stoletja je pa tudi cilj angleških vladodržcev preprečiti pod vsemi okoliščinami, da bi Nemčija prišla do pravičnega dela svetovnih dobrin, ki so potrebne za dostojno življenje 80-milijonskega nemškega naroda.

Anglija in Francija sta doslej izvajali to svojo politiko, ne da bi se brigali za režim, ki vlada v Nemčiji. Oni, ki sta ga hoteli s tem zadeti, je bil vedno nemški narod. Njihovi odgovorni ljudje sedaj to tudi odkrito priznavajo. Nemčija naj bi se razdelila in razcepila na male države. S tem bi Nemčija izgubila svojo politično moč in sposobnost, da zagotovi nemškemu narodu njegove pravice. Iz istega razloga so bili tudi vsi moji mirovni predlogi zavrnjeni in 3. septembra 1939 sta Anglija in Francija Nemčiji napovedali vojno.

Nemški narod ni imel nobene mržnje ali sovraštva do francoskega in angleškega naroda. Toda sedaj je postavljen pred vprašanje, ali hoče živeti ali umreti. V par tednih so junake čete nemške armade uničile Poljsko, ki sta jo Anglija in Francija kot svojo predstražo poslali v boj. S tem je bila nevarnost na vzhodu odstranjena.

Nato sta sklenili Anglija in Francija, da napadeta Nemčijo s severa. Oč 9. aprila dalje je nemška armada tudi ta poskus v kralji zatrla. Sedaj pa je nastopilo to, kar se je že več mesecov postavljalo pred Nemčijo kot grožnja nevarnost. Anglija in Francija sta pod krinko odvračajočih manevrov nameravali udariti preko Belgije in Nizozemske na nemško Porurje.

Vojaki zapadne fronte! S tem je napočila vaša ura. Danes započeta borba bo odločala o usodi nemškega naroda morda za nadaljnjih tisoč let. Storitve svojo dolžnost. Nemški narod vas spremlja z najtoplejšimi željami. — Adolf Hitler.

Hitler na fronti

Berlin, 10. maja. br. (DNB) Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Glede na to, da je bilo vsak čas pričakovati, da bo sovražnik razširil vojno na belgijsko in nizozemsko ozemlje in s tem ogrožal nemško Porurje, je zapadna nemška vojska dne 10. maja ob zori prešla v napad preko nemške zapadne meje na široki fronti. Hkratu so letalske sile z velikim uspehom napadle sovražna letalska oporišča ter z močnimi formacijami podprla tudi vojsko v borbah na terenu.

Vodja in vrhovni poveljnik Hitler se je podal na fronto, da bi vodil celokupne operacije vojske.

Berlin, 10. maja. br. (DNB) Vrhovno poveljstvo objavlja, da je do preklica zaprta luksemburška, belgijska in nizozemska meja za ves civilni promet.

Nemci o vzrokih vpada

Ribbentropova izjava novinarjem — Poročilo nemškega vrhovnega poveljstva — Hitlerjev proglas vojski

Berlin, 10. maja. AA. (DNB) Nemški zunanji minister v. Ribbentrop je dal tole izjavo predstavnikom nemškega in tujega tiska:

Anglija in Francija sta nazadnje sneli svoji maski. Po invaziji v Skandinavijo, ki se je končala z neuspehom, sta začeli zviniti na Sredozemskem morju. Ta veliki manever je bil samo kamuflaža, pravi cilj pa je bil izvršiti napad na Porurje čez Belgijo in Nizozemsko. Ta napad je bil že davno pripravljen, ker je angleška vlada sporočila nizozemski in belgijski vladi, da bodo angleške čete v kratkem izkrcane v Belgiji in Nizozemski. Nemška vlada ima neizpodbitne dokaze o tem, da sta omenjeni vladi dobili to sporočilo. Nemška vlada ima dokaze o pripravah angleške in francoske invazije v Porurje čez Belgijo in Nizozemsko. Vodja Nemčije ne dopušča, da bi bila ta pokrajina predmet napadov in to toliko bolj, ker je velike gospodarske važnosti za Nemčijo. Zato je vodja Nemčije vzel pod svojo zaščito nevtralnost Belgije in Nizozemske. S tem je preprečil novo zločinsko gesto Anglije in Francije, ki sta prisilili Nemčijo stopiti v vojno. Mogoče bi bil ta angleški in francoski napad posledica obupa. Toda naj si bo prvo ali drugo, odslej bo govorila nemška vojska. Nemška vojska bo govorila z Anglijo in Francijo v edinem jeziku, ki ga francoski in angleški voditelji razumejo. Nemška vojska je sklenila pokazati tem voditeljem njihove zločine. S temi voditelji je treba končno obratovati.

Berlin, 10. maja. br. (DNB) Nemško vrhovno poveljstvo je predložilo nemški vladi o vzrokih vkrakanja nemških čet na Nizozemsko in belgijsko obširno poročilo, v katerem med drugim ugotavlja, da sta bili Nizozemska in Belgija že od vsega početka na strani zapadnih veselil in da sta svojo nevtralnost izvajali enostransko na škodo Nemčije. V svojem poročilu pravi med drugim:

Pariski »Temps« je 26. februarja odkrito napovedal, da bodo francoske in angleške čete vdrla na belgijsko ozemlje, če bi bila Belgija ogrožena. Belgijska vlada proti temu ni protestirala. Pač pa je zapolnila flamski list »Stabdarde«, ki je proti temu protestiral.

Posebno v zadnjem času so manjši belgijski listi naglašali, da bi bilo najboljšje, če bi zavezniške čete zasedle Belgijo. V Parizu pa je belgijski poslanik imel govor, v katerem je poudarjal nerazdružne zveze Belgije z zapadnima veseliloma. Belgijska vlada se proti temu ni zavarovala. Belgijski list »Metropole« je 23. februarja pisal, da Anglija enostransko nevtralnost Norveške in drugih držav ne bo več trpela in da je samo še vprašanje časa kdaj bo ta nevtralnost ukinjena. O kakšni intervenciji

Drugi del tega poročila se nanaša na Nizozemsko. Nizozemski se z nemške strani prav tako očita, da je bila že od vsega početka na strani zaveznikov. V dokaz temu navaja poročilo, da je nizozemski generalni štab ki je po izbruhu vojne meseca septembra koncentriral svoje čete ob zapadni obali, od meseca februarja dalje premostil vse čete okoli tam na nemško mejo. Tudi vse poznejša ojačenja so bila izvršena samo tu. Enako kakor Belgija je tudi Nizozemska docela javno podpirala zaveznike. Nizozemski generalni štab je bil v stalnih zvezah z generalnima štaboma Anglije in Francije ter poslal po njunem navodilu, 13. aprila so prispeli visoki generalstabsni oficirji zaveznikov v Rotterdam, kjer so imeli dolge konference. Vse nizozemsko letalstvo je bilo prav za prav podrejeno zavezniškemu vodstvu. Ugotovljeno je, da so angleška vojna letala celo pristajala na nizozemskih letališčih in se tam oskrbela s pogonskimi sredstvi. 13. aprila je sporočil nemški mornariški atašé v Haagu, da je opazil velike priprave za prihod zavezniških vojnih ladij v nizozemskie luke.

Po vsem tem je smatralo nemško vrhovno poveljstvo za potrebno, da se s primernimi ukrepi zavaruje pred slehernim presenečenjem.

Izročitev nemškega

memoranda v Haagu

Haag, 10. maja. br. Nizozemski zunanji minister Jonheer van Kleppens je davi ob 6. sprejel nemškega poslanika. Medtem so se na nizozemski meji že tri ure razvijali najhujši boji. Nemški poslanik mu je izročil memorandum nemške vlade. Van Kleppens je ugotovil, da Nizozemska svoje nevtralnosti v nobenem primeru ni prekršila in da je zaradi tega Nemčija odgovorna za vse posledice svojega napada na Nizozemsko. Vlada Holandije najodločnejše odklanja vsa sumničenja, da bi imela kakršnokoli zvezo s katerokoli tujo silo, ali katerokoli namene napasti Nemčijo. Ta napad Nemčije na Holandsko brez slehernega opomina, postavlja Holandsko v vojno stanje z Nemčijo.

Odhod belgijskega in holandskega poslanika

Berlin, 10. maja. z. Nemški zunanji minister je davi ob 8. povabil belgijskega in nizozemskega poslanika v zunanje ministrstvo ter jima izročil spomenico nemške vlade, s katero utemeljuje nemško akcijo. Ves razgovor je trajal samo par minut. Niti belgijskemu niti nizozemskemu poslaniku ni bilo dovoljeno, da bi stopila v zvezo s svojo vlado, češ da je telefonski promet prekinjen. Oba poslanika sta sprito sporočila, da ob Nemčiji čbe državi vojaško zasedla, zahtevala svoje potne liste, ki so jima bili tudi takoj izročeni. Dobila sta navodilo, da smeta odpotovati le preko Švice, ker so vse druge nemške meje zaprte.

Poštna zapora v Nemčiji

Berlin, 10. maja. br. (DNB). Zaradi premikanja čet je bila odredjena petdnevna poštna zapora za vse pisemske in druge pošiljke na zapadno fronto. Izvzeta so samo uradna pisma. Zapora za poštna pakete velja do preklica. Pisma s fronte v domovino se bodo še nadalje redno odpremljala.

Kako je bila zasedena Luksemburška

Pariz, 10. maja. p. Zastopnik luksemburškega poslanstva v Parizu je izjavil novinarjem, da je bila luksemburška kneževina danes opočinje že docela okupirana po Nemcih. Niso pa dosegli tega nemške čete, marveč tako zvana peta nemška kolona. V zadnjem času je namreč bilo v Luksemburgu okrog 2.500 nemških turistov, ki so na dan znak takoj zasedli vojašnico in javna poslopja ter strateško važne točke, kjer so nato čakali na prihod nemških čet, ki so začele ob 4. zjutraj korakati na luksemburško ozemlje. Razen par osamljenih primerov nemške čete seveda nikjer niso naletele na kak resnejši odpor, ker kneževina Luksemburg sploh nima redne vojske.

Luksemburška vlada zapustila državo

Washington, 10. maja. AA. (Reuter) Ameriški veleposlanik v Bruslju je sporočil svoji vladi, da je luksemburška vlada zapustila državo, kjer je ostal edino minister za zunanje zadeve.

Madžarski demanti o angleški pomoči

Budimpešta, 10. maja. AA. Madžarski tiskovni urad je dobil na merodajnem mestu tole obvestilo: Gotovi tui listi so objavili vest, da je imel predsednik madžarske vlade Teleki sestanek z angleškim poslanikom v Budimpešti. Ni navada, da se objavljajo sestanki predsednika vlade s tujimi poslaniki, akreditiranimi v isti državi. Zaradi tega so vse vesti, ki so bile s tem v zvezi objavljene v inozemstvu tendenciozne. Posebno je te vesti objavila Associated Press. Na osnovi tega, so vse vesti, da je Anglija ponudila vojaško pomoč Madžarski proti Nemčiji brez vsake osnove.

Hitlerjeva čestitka kralju Karolu

Berlin, 10. maja. AA. (DNB). V zvezi z današnjim rumunskim narodnim praznikom je poslal vodja Nemčije Hitler kralju Karolu prisrčne brozjavne čestitke.

Vojno stanje tudi v Nizozemski Indiji

Singapur, 10. maja. s. (Reuter). Guverner Holandske Indije je objavil s posebno deklaracijo vojno stanje. Istočasno je bil izdan odlok o zaseženju 19 nemških trgovinskih ladij, ki se nahajajo v holandsko-indijskih lukah. Posadke ladij so bile internirane.

Izjava japonske vlade

Tokio, 10. maja. s. (Reuter). Japonsko zunanje ministrstvo je objavilo izjavo v kateri pravi, da želi, da kljub vojni med Nemčijo in Nizozemsko ostane status quo v Holandski Indiji ohranjen.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved za 11. maj. Pretežno vedro in lepo vreme. Verjetne so krajevne nevihte s kratkimi nalivi.

Silna zaskrbljenost Švice

Švicarska vlada odredila splošno mobilizacijo — Bombardiranje švicarske železniške postaje — Proglas državnega predsednika

Bern, 10. maja. br. (SDA) Iz dobro poučenege vira se izve, da je švicarska zvezna vlada odredila splošno mobilizacijo zaradi poročila vrhovnega poveljnika, da so nemška letala že ponovno preletela švicarsko ozemlje, vrgla na švicarske obmeje kraje več bomb ter pri Delemontu razdejala tudi železniško progo. Iz tega sklepajo, da se pripravljajo napad tudi na Švico, ki hoče biti za vsak primer pripravljena za svojo obrambo. Železniški voz pri Delemontu je velikega pomena, ker se tam stekata v Švico dve progi iz Francije, po katerih bi mogla francoska vojska priti švici na pomoč v primeru, da bi bila tudi ona napadena.

Splošna mobilizacija celokupne švicarske vojske je odredjena za jutri ob 9. dopoldne. Bern, 10. maja. s. (Reuter). Zgodaj zjutraj so danes nemška letala bombardirala neko švicarsko železniško postajo 30 km južno od Basla. Tudi nad Baslom samim je bilo opaznih ponoči večje število nemških letal. Istotako so se nemška letala pojavila nad letališčem Dübendorf pri Curihu. Švicarski protiletalski topovi so stopili v akcijo.

Curih, 10. maja. s. (Reuter). Švicarski zvezni predsednik dr. Etter je imel danes popoldne govor po radiu. Pozval je prebivalstvo, naj ostane mirno. Opozoril pa je, da je položaj Švice resen. Vojna se je razširila in je zahtevala nove žrtve. Tri prijateljske države so bile potegnjene v vojni vrtnice. Naša država je ta trenutek še nepriznata, je nadaljeval Etter, toda četudi ne grozi nobena neposredna nevarnost, moram povedati, da je položaj na podlagi razvoja dogodkov zelo resen. Pripravljeni moramo biti. Švicarska vlada je podzela izredne varnostne ukrepe. Nadzorstvo nad tujci je bilo poostreno. Švicarska armada bo jutri zavzela položaje na mejah. Švicarske čete bodo storile svojo dolžnost, karkoli naj se zgodi, civilno prebivalstvo pa prav tako.

Švicarska meja zaprta

Bern, 10. maja. br. Švicarska meja je bila nocoj hermetično zaprta. Preko meje ne sme noben tujec, ki nima vizum izdan od švicarskih policijskih oblasti. Vizumi švicarskih konzulov v tujini se ne upoštevajo. V Švici so bile danes zaprte tudi vse borze. Popoldne so se nad Švico znova pojavila tuja letala. Švicarsko ozemlje pa

ni bilo nikjer napadeno. Železnice so v nočnih urah rezervirane zgolj za vojsko.

Mobilizacijski proglas

Bern, 10. maja. j. (Havas) Oficielni komunikacije švicarske zvezne vlade, s katerim se odreja splošna mobilizacija pravi: »Glede na velik preobrat, ki se je zgodil na zapadni fronti, je smatral švicarski zvezni svet za potrebno, da odredi splošno mobilizacijo za soboto ob 9. uri. Na ta način bo Švica sposobna preprečiti sleherni grožnjo, ki bi bila usmerjena proti njej od katerekoli strani, in to v skladu s svojo absolutno odločnostjo, da ohrani svojo nevtralnost.«

Stanje stroge vojne pripravljenosti traja nocoj od polnoči. Uvedla se je poostrena kontrola v vsem prometu preko nemške in francoske meje.

Odločnost prebivalstva

Curih, 10. maja. z. Proglas švicarske zvezne predsednika je napravil v vsej javnosti najgloblji vtis. Za jutri odredjena splošna mobilizacija prihaja že danes povsod od izraza. Policija se je danes prvič pojavila na ulicah v čedah, a vse ceste in vsi kolodvori so polni mobilizirancev. Nikjer pa ni opaziti kakšne malodušnosti, marveč z vseh obrazov odseva skrajna odločnost braniti tradicionalno nevtralnost in neodvisnost Švice.

Nemška letala nad švico

Basel, 10. maja. z. »Basler National Zeitung« poroča, da se je zjutraj ob 3.30 pojavilo prvo nemško letalo nad švicarskim ozemljem. Preletelo je švicarsko mejo pri Schweizerhalle, nato je letelo proti Grenzachu ter se vrnilo preko meje na Nemško. Ob 5.30 je prišlo blizu Laurocha na švicarsko ozemlje drugo nemško letalo in odletelo proti zapadu. Kmalu zatem se je pri Kuchlingu pojavilo 20 nemških letal, ki so nad švicarskim ozemljem letela proti Franciji. Kmalu pa so se pojavila tudi blizu meje francoska lovstva letala, ki so nemško eskadro razgnala, nakar so nemška letala pobegnila zopet nad švicarski teritorij. Tu jih je začelo švicarsko protiletalsko topništvo močno obstreljevati. Letala so takoj krenila nazaj proti Nemčiji. Pol ur pozneje, se je pojavilo nad Schöningenom nadaljnjih 20 nemških

Obe vrsti sta
enako dobri

Chlorodont - zobna pasta

peneca ali ne peneca se

Uspeh je vedno enak:
lepi, beli zobje

Vlada narodne sloge v Angliji

Chamberlain je dal ostavko, ostane pa član vojnega kabineta – Novi predsednik je Churchill – V vlado vstopili tudi laburisti in liberalci

London, 10. maja. s. Ob 21. je imel ministrijski predsednik Chamberlain govor po radiu. Uvodoma je v izredno ostrih besedah obsodil nemški napad na Belgijo, Nizozemsko in Luksemburg. Potem je nadaljeval med drugim:

»Če si je Hitler izbral ta trenutek za napad zato, ker je mislil, da je naša država razdeljena zaradi notranje-politične krize, je račun na napačno. Ne mislim vam podati nocoj nobenega komentarja k debati, ki se je vršila predvčerajšnjim v parlamentu. Ko je bila ta debata končana, ni bilo nobenega dvoma, da je potreba naenkrat v drastične akcije, da bi vlada ohranila zaupanje parlamenta in nadaljevala vojno z energijo in močjo, ki sta potrebni za zmago. Jasnno je bilo, da je v tem kritičnem trenutku treba sestaviti vlado, v kateri bi bili zastopani tudi delavski in liberalni opozicija, da bi bila na ta način ustvarjena enotna fronta proti sovražniku. Kar je bilo treba ugotoviti, so bili pogoji, pod katerimi bi bilo mogoče tako vlado sestaviti. Glede tega vprašanja sem se večeraj popoldne posvetoval s svojimi kolegi v vladi. Danes popoldne se je izkazalo, da je bistveni predpogoj za sestavo take vlade, da jo oblikuje nov predsednik. Pod takimi pogoji je bilo jasno, da sem zaprosil za avdicenco pri kralju in mu izročil svojo ostavko. Kralj je ostavko sprejel in pooblastil Winstona Churchilla, da sestavi novo vlado na nacionalni osnovi. Nobenega dvoma ni, da bo uspel. Pozval sem svoje kolege v vladi, da podajo svoje ostavke v Churchillove roke. Toda obdržali bodo svoje položaje tudi nadalje.

Povedati vam moram, da je Churchill izrazil izredno željo, da bi tudi jaz ostal v vojnem kabinetu. Nudil mu bom vsako pomoč, ki jo morem.

Ker je to zadnja poslanica, ki jo naslavljam na vas iz ministrskega predsedništva, bi vam hotel povedati še nekaj besed. Skozi vsa tri leta, kar sem bil predsednik vlade, sem nosil težko breme odgovornosti. Iskral sem vedno miru s častjo in se boril za ta cilj. Ko pa je izginilo zadnje upanje za mir, sem se odločil z vsem srcem za borbo. V svojem govoru 3. septembra sem napovedal, da nas čakajo težki dnevi. Moje besede so bile tedaj še premile, kakor se je izkazalo. Vse kar nam je sveto, je v igri v sedanji vojni. Zato vas pozivam, da zaupate v novega svojega voditelja in delate z nezlomljivim pogumom, dokler nas sovražnik ne bo razorožen in premagan.

Poostreni varnostni ukrepi

London, 10. maja. s. (Reuter). Notranje ministrstvo je izdalo na prebivalstvo novo svarilo, ki se glasi:

Vd moramo biti pripravljeni. Nosite vedno s seboj odtisne plinske maske. Če smatrate, da niso v redu, se posvetujte s strokovnjaki. Ne pozabite ugasniti tudi luči na zadnji strani hiš. Dolžnost vsakega državljanja je, da ni pomoči nobena luč vidna od zunaj. Če bodo sledili letalski napadi, ugasnite vse žepne svetiljke in luči na avtomobilih.

Prav tako je notranje ministrstvo pozvalo prebivalstvo, naj ne dela binkoštnih izletov in naj po možnosti preko binkoštnih praznikov nadaljuje s svojim rednim delom. Banke, poštni uradi in borza bodo v ponedeljek odprti.

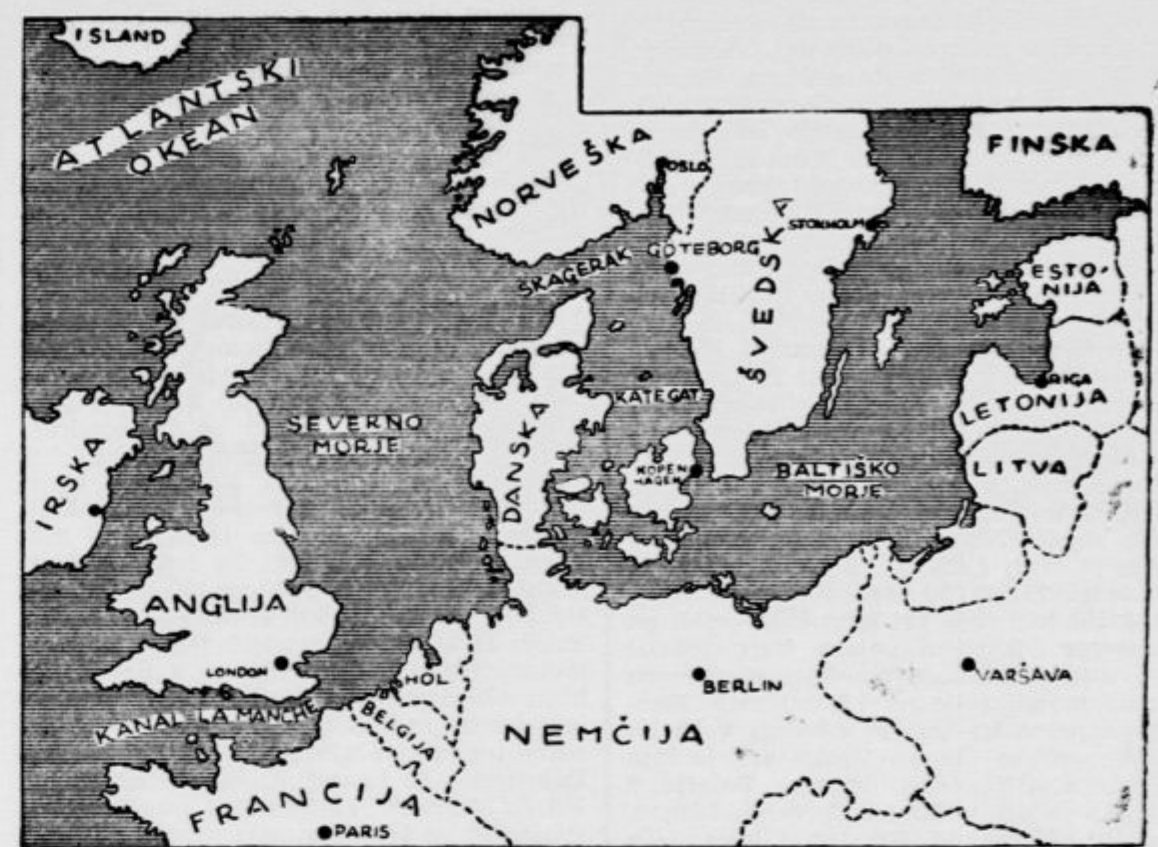
Vojno ministrstvo je objavilo, da bodo ranljive točke v Angliji odlej zastražene od vojaških straž. Nihče naj se tem točkam ne približuje. Če na poziv straže kdo ne bo odgovoril, imajo straže nalog, da rabiho strelno orožje.

Tri seje angleškega vojnega kabineta

London, 10. maja. s. (Reuter). Angleški vojni kabinet je imel danes popoldne že svojo tretjo sejo tekom dneva.

Pred sejo je sprejel ministrijski predsednik Chamberlain visoke komisarje dominjonov.

Dopoldne je bil pri ministrijskem predsedniku vodja liberalne opozicije Sinclair. Pozneje je objavil Sinclair izjavo, v kateri pravi, da je pravkar pričela Nemčija napad proti Angliji in Franciji s popolnim neupoštevanjem pravic in svobode malih narodov. Ta napad zahteva s strani zaveznikov vse spretnosti in poguma v obrambi. Na podlagi najnovejših dogodkov ne bi bilo umestno izvesti rekonstrukcije vlade. Vsi državljani naj se sedaj združijo, da pomagajo premagati skupnega sovražnika.

Nemški letalski napadi na Francijo in Anglijo

Nemški bombniki so bombardirali letalska oporišča žrtve tudi med civilnim prebivalstvom

Pariz, 10. maja. s. (Reuter). Pri letalskem napadu nemških bombnikov na Lyon je bilo po dosedanjih podatkih ubitih 15 oseb in ranjenih 30 oseb. Porušen je bil cel blok stanovanjskih hiš in zadetih je bilo več delavskih hiš.

Pri letalskem napadu na Nancy, ki je sledil nekaj časa pozneje, je bilo ubitih 16 oseb in ranjenih 30. Med žrtvami so po večini civilisti.

Pariz je imel ponoči dve uri letalski alarm, štiri nemška letala so letela čisto nizko nad mestom. Protiletalsko topništvo je stopilo v akcijo. Drobci protiletalskih izstrelkov so zahtevali nekaj žrtev. Nemška letala niso metala bomb.

Po dosedanjih podatkih je bilo pri sedmih napadih, ki so jih izvedla danes nemška letala na francoska letališča v Franciji, sestreljenih 18 nemških letal.

London, 10. maja. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja, da je bilo v teku nemških letalskih napadov na angleška letališča v Franciji davi sestreljenih od angleških lovskih letal 5 nemških bombnikov.

Zjutraj so se nemška letala pojavila tudi nad ujemom Tenze. Protiletalsko topništvo je stopilo v akcijo, vendar letalski alarm ni bil dan nikjer. Neko nemško letalo je vrglo pri vasi Chillingham pri Canterburyju štiri zažigalne bombe. Pri Dovru so slišali z morske strani močne detonacije. Očitno so nemška letala napadala ladje ob severni francoski obali.

Letala obalnega poveljstva so sestrelila v letalskih borbah zjutraj en nemški hidroplan v bližini angleške obale. Drugi sovražni hidroplan je bil resno poškodovan.

London, 10. maja. s. (Reuter). Ob jugovzhodni angleški obali sta bila popoldne opažena dva nemška bombnika tipa Heinkel. Angleška lovka letala so ju pregnala.

London, 10. maja. j. (Reuter). Močnejša eskadrila nemških bombnih letal je v zgodnjih jutranjih urah poizkusila z južne strani prodreti proti osrednji Angliji. Ve-

čina letal je bila zavržena od angleških protiletalskih in obalnih baterij in razkrojena od angleških lovskih letal. Le nekaterim posameznim letalom se je posrečilo preleteti jugovzhodno obalo. Eno izmed letal je vrglo zažigalno bombo na mesto Chillingham v bližini Canterburyja v Kentški grofiji.

Sistematično bombardiranje vzhodne Francije

Pariz, 10. maja. br. Nemška letala so pričela sistematično bombardirati mostove, železnice in letališča ne samo v Nizozemski in Belgiji, nego tudi v severovzhodni Franciji. Komunikacije priznava tudi letalski napad na Dunquerque.

Ob 14. je bil znova alarmiran Pariz. Alarm je trajal poldrugo uro. Nad mestom so se pojavila nemška letala, ki pa so jih francoska lovka letala in protiletalsko topništvo razpršila in pregnala.

Drugi napad na Lyon

Pariz, 10. maja. s. (Reuter). Danes popoldne je so nemški bombniki ponovno napadli Lyon. Napad je trajal eno uro. Škoda ni bila povzročena.

Letalski alarm v Parizu

Pariz, 10. maja. AA. (Havas). Ponoči ob 22.15 je bil dan znak za alarm v severni Franciji. Protiletalsko topništvo je začelo streljati. Alarm je trajal do 23. ure.

Naročilo 2000 letal v Ameriki

Washington, 10. maja. s. (Ass. Press.) Uradno javljajo, da sta Anglija in Francija naročili pred nekaj dnevi v Zedinjenih državah 2000 vojaških letal najnovejšega tipa. Ta letala so bila prvotno naročena za ameriško vojsko in mornarico, vendar je ameriško letalsko ministrstvo dalo prednost angleškemu in francoskemu naročilu.

Odmevi po svetu

Izredna pozornost v Ameriki – Rooseveltovi razgovori Ameriški veleposlanik pri Cianu – Silen vtis v Rusiji

Washington, 10. maja. AA. (Reuter). Roosevelt se je dvakrat ponoči razgovarjal z ameriškim veleposlanikom v Belgiji. Dobro poučeni diplomatski krogi menijo, da se postavljajo zaradi razširitev vojne v Evropi pred Zedinjene države nova daljnosežna vprašanja. Imenovani krogi trdijo, da se bodo Zedinjene države posvetovali z ostalimi ameriški republikani zaradi ukrepov, ki naj bi zavarovali status quo holandskih posesti na zahodni polobli. Uradni krogi v Washingtonu gledajo na vpad v Holandijo v prvi vrsti pod prizmo gospodarskega razvoja, v kolikor se to tiče Zedinjenih držav. Trgovina Zedinjenih držav s Holandijo in njenimi posesti je znašala lani več kot 300 milijonov dolarjev.

Washington, 10. maja. AA. Havas: Čim se je izvedelo, da je nemška vojska napadla Holandijo, Belgijo in Luksemburško je prvi tajnik predsednika Roosevelta Kaley izjavil:

Ne gre za to, kdo je ogrožal nevtralnost teh držav, temveč kdo jih je napadel. Ameriški krogi se zanimajo za stališče Italije in gospodarske posledice napada na Holandijo, katere izvoz zlasti proti Holandski Indiji je bil življenjskega pomena za ameriško vojno industrijo.

Rim, 10. maja. AA. (Havas). Ameriški veleposlanik je bil nujno poklican v palačo Chigi, kjer je imel razgovor z grofom Ciano. O tem razgovoru se ne more prav nič izvedeti.

Moskva, 10. maja. AA. (DNB). Prve vesti o nemški akciji za zaščito holandske, belgijske in luksemburške nevtralnosti so naredile silen vtis v moskovskih političnih krogih, kakor tudi v vsej sovjetski javnosti. Spomenica, katero je Nemčija poslala imenovanim državam, ter Ribbentropova izjava, ki sta prispeli danes v Moskvo, sta izzvali največje zanimanje.

Washington, 10. maja. AA. (Havas). Nemški napad na Nizozemsko, Belgijo in Luksemburg je naravnost grozilo, da se bo to odrazilo na celotni svet.

Washingtonu. Zunanji minister Cordell Hull je v svojem uradu ter se posvetoval stalno z vodjo odseka za Evropo. Komentarji v Ameriki so zelo ostri. Povsod obsojajo novo nemško invazijo, za katero ne najdejo opravičila. V Ameriki smatrajo, da sta Nizozemska in Belgija izvršili potrebne priprave ter se bosta mogli upreti sovražniku.

Pariz, 10. maja. s. (Ass. Press.) Ameriški poslanik Bullitt je imel danes zelo dolg razgovor s francoskim ministrijskim predsednikom Reynaudom.

Izjava prezidenta Roosevelta

Washington, 10. maja. s. (Reuter). Na konferenci tiska je izjavil danes predsednik Roosevelt, da zaradi novih dogodkov v Evropi ni priključiti spremembe v ameriški nevtralnosti politiki. Admiral Stark je sporočil, da bo ameriško vojno brodogradništvo se nadalje v bližini havajskega otočja, čeravno je že končalo svoje manevre.

Vznemirjenje na Madžarskem

Budimpešta, 10. maja. AA. (Havas) Vesti o nemškem napadu na nevtralne države so povzročile na Madžarskem globoko vznemirjenje. Listi so izdali posebne izdaje. S strahom postavljajo vprašanje, kaj bo z ostalimi nevtralnimi državami. V političnih krogih komentirajo napad na Belgijo, Holandijo in Luksemburg z ogorčenjem. Ponovno pravijo, da samo Nemčija napada nevtralne države.

Boji na Norveškem

London, 10. maja. AA. (Reuter) Povečanje norveških čet na severu poroča, da so bili vsi sovražni napadi na norveške postojanke v Lajgastingu odbiti. Na ostalih postojankah ni bilo napadov.

Vlada narodne sloge sestavljena tudi v Franciji

V Reynaudovo vlado sta vstopila še voditelj republikanske unije Louis Marin in Ibarnegarey, ki sta tudi člana vojnega kabineta

Pariz, 10. maja. s. (Reuter). Zvečer je bilo objavljeno, da je ministrijski predsednik Reynaud rekonstruiral svojo vlado. V vlado sta vstopila zastopnika desnice Marin in Ibarnegaray. Oba postaneta člana vojnega kabineta.

Pariz, 10. maja. br. Ministrijski predsednik Reynaud, ki je imel dopoldne celo vrsto razgovorov s francoskimi desničarskimi politiki, je danes popoldne rekonstruiral svojo vlado ter sestavil vlado narodne koncentracije. Popoldne je bil pri prezidentu republik Lebrunu, ki je dekret o rekonstrukciji vlade že podpisal.

V vladi sodelujejo sedaj vse stranke. Vodja republikanske unije Marin ter Ibarnegaray sta postala člana vlade in vojnega kabineta. Da bi se olajšala rekonstrukcija vlade, so vsi državni podtajniki stali mlinskiemu ministru na razpolago svoje položaje. Njihove ostavke so bile sprejete. Na svojih mestih so ostali le državni podtajniki Baudoin, ki je tajnik vojnega kabineta, Muny, Febrier v ministru za

informacije in Schuman, ki mu je poverjena skrb za evakuirance.

Uradna izjava o nemški akciji

Pariz, 10. maja. j. (Havas). Oficielni komunikacije francoske vlade o napadu Nemčije na Nizozemsko in Belgijo se glasi:

»10. maja zgodaj zjutraj so nemške čete pričele vpadati na teritorij Holandske, Belgije in Luksemburga. Francoska armada je bila že v minuti noči posvarjena, da se pripravlja napad. Vlade prizadetih držav so se obrnile za pomoč na vladi zavezniških držav. Sovražnik je izvršil tudi več pomembnih napadov na kraje severne in vzhodne Francije. Več nemških letal je bilo razbitih od francoske protiletalske obrambe in lovškega letalstva.«

Belgijski parlament

Soglasna zaupnica vladi z izjemo enega edinega glasu Vlada deklaracija o pomoči Anglije in Francije

Bruselj, 10. maja. j. (Havas). Ob 13. se je belgijski ministrijski svet sestel k seji, na kateri je odobril deklaracijo, ki jo je predsednik vlade Pierlot prečital na popoldanskem izrednem zasedanju belgijskega parlamenta.

V svojem govoru pred parlamentom je Pierlot med drugim naglasil, da se v pilihi 25 letih že v drugo ponavlja velika tragedija belgijskega naroda. Belgija, ki je doslej zmerom striktno vzdrževala svojo nevtralnost, se je sedaj morala obrniti v silo po pomoč na zavezniški državi. Na prvi njen pokliče sta se Anglija in Francija odzvali ter ji ponudili roko v podporo. Belgiji je v veliko tolažbo in ohranitev, ko ve, da se bo borila v istih vrstah z armado Francije in Anglije, in ko ve, da jo v trden odpor veže ista usoda, ki je na isti dan zadela tudi sosedo Holandsko in Luksemburško.

Nato je Pierlot naglasil, da v tem usodnem trenutku vsi Belgijci pozdravljajo ponosno belgijsko armado in svojega kralja, katerega navzočnost je neizogibna tam, kjer se bje borba. V toplih besedah je spomnil očeta sedanjega vrhovnega zapovednika belgijske armade, pokojnega kralja Alberta, ter za postavil kot visok vzgled, ki naj krepil belgijski narod v sedanjih njegovih težkih trenutkih.

Belgijski parlament je nato s 154:1 glasov izglasoval vladi izredna pooblastila. Noben poslanec ne ni vzdrl glasovanja.

Vojni minister Deniz je sporočil v parlamentu, da nudi belgijska vojska nemški vojski na vseh točkah uspešen odpor. Vsi obrambni ukrepi funkcionirajo brezhibno. Izkušnje prvih ur potrjujejo upravičeno mnenje, da bo lahko Belgija uspešno vodila svojo obrambo. Nemško bombardiranje belgijskih letališč ni uspelo. Belgijska letala so bila že nekaj ur pred napadom odstranjena z letališč. Samo eno ali dve belgijski letali sta bili pri nemških napadih uničeni, nekaj drugih pa je bilo poškodovanih.

Bruselj, 10. maja. j. (A. B.) Finančno ministrstvo je preko radia razglasilo uredbu s katero se odreja zapora nad vsemi krediti in depoziti pripadajočimi osebam iz sovražnih držav.

Bruselj, 10. maja. AA. (Reuter). Radio je objavil poročila belgijskemu narodu, v katerem sporoča, da je belgijska vlada pooblastila Francijo in Veliko Britanijo, da

kot garantni državi izvršita svoje obveznosti do Belgije zaradi nemškega napada. Kralj Leopold je dal pri tej priliki nalog belgijskemu veleposlaniku v Berlinu, naj vloži protest. Nato poziva ljudstvo, naj ohrani hladno kri. Končno sporoča, da je sovražnik na 4 mestih prestopil mejo. V vsej državi je obsedno stanje.

Spaakova izjava nemškemu poslaniku

Bruselj, 10. maja. AA. (Havas). Zunanji minister Spaak je poklical danes dopoldne k sebi nemškega poslanika in mu takoj prebral sledečo deklaracijo:

Gospod veleposlanik! Nemška vojska je drugič v 25 letih napadla našo državo. Nemčija začenja proti nevtralni in lojalni Belgiji z zločinskimi napadom, ki je morebiti še bolj odvraten od onega leta 1914. Belgijski vladi ni bil predložen noben ultimati, nobena nota in noben protest. Šele iz samega napada je Belgija izvedela, da krši Nemčija obveznosti, ki jih je prevzela 13. oktobra 1937 in ki jih je ponovno potrdila v začetku vojne. Ta napad, ki ga nič ne opravičuje, je v težkem nasprotju s splošno moralo. Nemčija bo zato nosila odgovornost pred zgodovino. Belgija je odločena braniti svojo stvar, ki je obenem stvar pravice.

Izjava belgijskega poslanika v Londonu

London, 10. maja. br. Belgijski poslanik v Londonu Remarchien je danes opoldne izjavil novinarjem:

Borili se bomo kakor vrhovi. Na to se lahko zanesete. Tokrat ne pridejo skozi. Napadli so nas nenapovedano. Zato bo njihov neuspeh tem večji.

Topovska budnica v Bruslju

Bruselj, 10. maja. AA. (Havas). Bruseljsko prebivalstvo se je prebudilo nekoliko po peti uri zaradi hudega streljanja protiletalskih topov in zaradi eksplozij nemških bomb. Tedaj je okrog 100 letal nizko letelo nad mestom. Pasivna obramba se je hitro znašla in radio je klical vojaške obveznike, ki so bili na dopustu, naj se takoj vrnejo k svojim enotam. Ob šestih, ko je zvonila minja, so sile očistile, Rosod

so krožile patrole. Tisti del mesta, kjer se nahaja dvor, parlament in ministrstva, čuvajo straže. Okrog osmih so tramvaji večinoma vozili na vseh linijah. Zaradi strogosti cenzure francoski veleposlanik ni mogel dobiti zveze s Parizom.

Žrtve v Bruslju

London, 10. maja. s. (Reuter). Po uradnih belgijskih informacijah je bilo davi pri nemškem bombnem napadu na letališče v Bruslju ubitih 37 oseb in ranjenih 61.

Pozno popoldne je bilo izvedenih več novih bombnih napadov na Bruselj. V nekem predmestju je bilo ubitih 80 oseb, med njimi več žensk in otrok. V drugem predmestju je bilo 12 smrtnih žrtev med civilisti.

Belgijska civilna letala v Angliji

London, 10. maja. s. (Reuter). Vsa belgijska civilna potniška letala so pravočasno zapustila bruseljsko letališče pred nemškimi napadi. Šest letal je že dospelo v Anglijo, nadaljnji dve pa še pričakujejo. Promet, ki ga opravljajo belgijska letala med Marseillom in Belgijskim Kongom, bo funkcioniral še nadalje.

Svarila pred nemškimi agenti

London, 10. maja. AA. (Reuter). Belgijke in holandske radijske postaje neprestano apelirajo na prebivalstvo, naj se varuje nemških agentov, preoblečenih v uniforme belgijskih, holandskih ali zavezniških vojakov. Prav tako jih opozarja naj ne verujejo raznim letakom in poročilom da bi se začela pogajanja med belgijsko in holandsko vlado na eni ter Nemčijo na drugi strani.

Ukrepi proti Nemcem v Amsterdamu

Amsterdam, 10. maja. AA. (Reuter) Zjutraj zgodaj je holandska policija zaprla vse nemške urade v Amsterdamu in v ostalih krajih. Med drugim je zaprla tudi nemško poročevalsko agencijo. Člani nemške agencije v Amsterdamu so bili aretirani z izjemo mladega nacionalsocialista, ki je dan prej neopazno zapustil Amsterdam, da je odšel na odmor. Glavni stan nacionálnih socialistov je zapečaten. Vsi dohodni v osrednji železniški postaji so blokirani od policije. Prebivalstvo vasi, ki se nahajajo blizu letališča Sipol, se je izselilo. Tudi otroke iz Amsterdama vozijo z avtobusi na deželo.

Dva nizozemska ministra v Londonu

Hilversum, 10. maja. AA. (Reuter). Radio sporoča, da sta holandski zunanji minister in kolonialni minister odpotovala v London, da bosta stopila v zvezo z zaveznicami.

Nemci se izkrcavajo na obali

Berlin, 10. maja. o. »Transocean« poroča, da so se nemške čete, ki so se z malimi čolni odpravile na pot, pričele izkrcavati na raznih točkah nizozemske obale ob Zuiderskem jezeru. Zasedle so že več strateških točk.

Ameriški kreditni ukrepi

Washington, 10. maja. AA. (Havas). Ukrepe, ki jih je Roosevelt izdal o holandskih, belgijskih in luksemburških kreditih na ameriškem tržišču bo uporabil finančni minister pred otvoritvijo tržišča. Na konferenci v Beli hiši so bili izdani ukrepi, s katerimi se bodo fiksirali novi pogoji nevtralnosti. Glede ameriških ladij, kakor tudi glede usode holandskih in belgijskih ladij, ki se nahajajo v ameriških lukah, so bili tudi sprejeti potrebni sklepi. Na tej konferenci sta bila tudi Hull in Welles ter vrhovni državni tožilec Jackson. Navzoča sta bila tudi pravosodni minister general Marshall in sekretar Stark.

Belgijska vojska

Površina kraljevine Belgije znaša 30.444 kvadratnih kilometrov. Prebivalstvo šteje 8.4 milijona duš. Državne meje merijo na suhem 1397 km, ob morju pa 66 km. Glavni del države leži v nižini ob spodnjem toku reke Selde ter njenih pritokov in kanalov. Hribovito je samo ozemlje ob srednjem toku reke Maas v dokaj razčlenjeni in z gozdovi pokriti pokrajini Ardenov. Morska obala je nizka in peščena. Glavna belgijska luka je Antwerpen (Antwerpen).

Prebivalstvo Belgije tvori na severu germanski Flamci, ki jih je okoli 50 odstotkov, na jugu pa romanski Valonci, ki jih je 44 odstotkov. Ostalih 6 odstotkov odpade na druge narodnosti. Med drugim je v Belgiji tudi močna jugoslovenska kolonija rudarjev in delavcev v raznih industrijskih podjetjih.

Belgija razpolaga z ogromnimi kolonijami v zapadni Afriki ob reki Kongo, kjer meji na angleške, francoske in portugalske kolonije. Poleg tega upravlja kot mandatsko ozemlje tudi del bivše nemške zapadne Afrike.

Belgija ima splošno vojaško dolžnost in stalno vojsko. Vrhovni poveljnik belgijske vojske je kralj Leopold II. Vojaška obveznost traja 25 let, od tega v aktivni vojaški službi leto dni, pri tehničnih četah pa 18 mesecev. Aktivna vojska šteje 200.000 mož, a jo je mogoče povečati v primeru splošne mobilizacije na 750.000 mož. Razdeljena je na tri armije s sedeži v Bruslju, Antverpi in Liegeu. Vsaka armija ima po dve diviziji, tako da ima Belgija 6 divizij s sedeži v Gentu, Antverpi, Liegeu, Hasseltu, Monsu in Bruslju. Poleg tega ima še poseben konjeniški armadni zbor s sedežem v Bruslju. Ta je sestavljen iz dveh konjeniških divizij, ki sta obe motorizirani. Vrhovnemu poveljstvu je dalje na razpolago samostojna artilerijska brigada, sestavljena iz dveh težkih artilerijskih polkov. Posebno skupino tvorijo takozvani obojni obrambni odred, sestavljen iz divizije ardenskih lovec, trdnjavskega artilerijskega polka v Namuru in treh obojnih kolesarskih batalionov.

V belgijski vojski so čete razdeljene po pripadnosti k Flamcem in Valoncem. Flamci tvorijo armijo v Antverpi in Bruslju, motorizirano divizijo v Bruslju ter polovico tehničnih čet, ardenskih lovec in trdnjavske artilerije v Namuru in Liegeu. Ostale čete sestavljajo Valonci in pripadniki drugih narodnosti.

Vsega skupaj ima belgijska aktivna vojska v mirnem času 21 polkov pehote, 6 polkov motorizirane konjenice, 16 polkov artilerije vseh kalibrov, 3 polke pionirjev in pontonirjev in polk za zvezo. V vojnem času je število polkov seveda mnogo višje.

Belgijski pehotni polki štejejo po 3000 mož, ki so oboroženi s puškami sistema Mauser. Vsak polk ima tudi 108 strojnih pušk, 52 težkih strojnih, 108 metalcev min, 6 pehotnih topov in 6 protitankovskih topov. Strojne puške sistema Browning so domači belgijski izdelek in slove po svoji preciznosti. Oddajo lahko do 600 strel na minuto in streljajo do 4000 m daleč. Težke so po 8 kg in jih je mogoče uporabljati tudi za protiletalsko obrambo. Težke strojne »Maxime« streljajo do 4000 m daleč po 450 strel na minuto. Tehtajo po 55 kg.

Protitankovski topovi, ki so pridelani pehotnim polkom, so motorizirani. So

domači izdelek kalibra 47 mm. Topič tehta okrog 500 kg ter strelja do 7 km daleč poldrugi kilogram težke granate. Enako so motorizirani pehotni topiči, ki imajo tudi kaliber 47 mm.

Motorizirane konjeniške divizije in kolesarji so oboroženi s strojnimi revolverji Bergmann, ki tehtajo po 4 kg in oddajajo do 600 strel na minuto do 1500 m daleč. Ti strojni revolverji so baje posebno odlično orožje.

Belgijska artilerija je dobro oborožena in tudi zelo dobro izveščana. Vsak artilerijski polk ima 16 poljskih topov kalibra 75 mm firme Cockerill, 8 poljskih topov firme Krupp ter 8 poljskih havbic firme Krupp in kalibra 105 mm. Poljski topovi so težki okoli 1600 kg in streljajo 7 in 10 kg težke granate do 11 km daleč. Poljske havbice so težke 1580 kg in streljajo 15 in 10 kg težke granate do 10 km daleč.

Težki artilerijski polki so motorizirani in imajo v svojem sestavu 16 poljskih havbic kalibra 155 mm, 8 poljskih topov kalibra 105 mm in 8 poljskih topov kalibra 120 mm. Havbice so težke okoli 3300 kg in streljajo svoje 43 kg težke granate 9 km daleč. Topovi kalibra 105 in 120 mm streljajo 17 kg težke granate do 13 km daleč. Dva polka najtežjih topov sta tudi motorizirana. Oborožena sta z dalekosežnimi 150 in 155 mm topovi ter 150 mm havbicami in 220 mm možnarji. Dalekosežni topovi tehtajo po 10.000 kg in streljajo svoje 50 kg težke granate do 20 km daleč. Možnarji kalibra 220 mm streljajo svoje 100 kg težke granate do 12 km daleč. Poseben polk težke dalekosežne artilerije na železniških vagonih ima topove kalibra 280 mm, ki mečejo svoje 150 kg težke granate do 32 km daleč.

Belgijska vojska ima tudi močno razvito moderno protiletalsko artilerijo, ki razpolaga s topovi kalibra 20 mm, 40 mm in 75 mm.

Belgijsko letalstvo razpolaga izključno z lovskimi in izvidniškimi letali. Morda si je nabavila Belgija nekaj bombnikov v najnovejšem času, kar pa ni znano. Ob izbruhu druge svetovne vojne je imela Belgija kakih 500 lovskih in izvidniških letal.

Belgijska vojna mornarica ima vsega skupaj 4 vojne ladje, obrežni brod »Arteveld« s tonažo 1600 ton, oborožen s 4 topovi kalibra 102 mm in 2 protiletalskimi strojnimi kalibra 20 mm, škalcica min »Zinnio« s tonažo 1200 ton in dve mali 250 tonski obrežni torpedovki »West Diep« in »Wielingen«.

Belgija je zgradila v teku zadnjih let celo vrsto utrjenih pasov vzdolž svojih meja. Posebno močno je utrjena nemško-belgijska in luksemburško-belgijska meja. Ograjeno belgijskega utrjenega sistema predstavljajo velike trdnjave Liege, Namur in Antverpi, ki so bile prizorišče težkih bojov že v zadnji svetovni vojni. Ob vsej državni meji je zgrajen pas utrdb po vzoru Maginotove in Siegfriedove črte, seveda v manjšem obsegu, vendar pa zahtevajo vojaški strokovnjaki, da je njihova obrambna moč dokaj velika. Spredno z utrjevalnimi deli so zgradili Belgijci zadnja leta še celo vrsto novih kanalov, ki jim omogočajo poplavit v slučaju potrebe velike predele zemlje.

Nizozemska vojska

Nizozemska meri 34.000 kvadratnih kilometrov in šteje 8.7 milijona prebivalcev. Njene državne meje merijo 2190 km, od tega odpade na morsko obalo 1290 km.

Kraljevina Nizozemska ima velike kolonialne posesti v Aziji s skupno površino več kot 2 milijonov kv. kilometrov in z blizu 70 milijoni prebivalcev.

Nizozemska leži ob močno razčlenjenih izlivih spodnjega Rena in Maasa. Večina države je ravna nižina, prepletena z nešteti vodnimi prekopmi. Z njihovo pomočjo je mogoče spremeniti velik del Nizozemske v nekaj dneh v velika močvirja, preko katerih se bodo mogle motorizirane divizije premikati le z največjo težavo.

Temelj nizozemske moči so luke ob izlivih njenih rek in pa prekomorske kolonije. Nizozemska ima samo dva soseda: Nemčijo in Belgijo.

Nizozemska ima splošno vojaško dolžnost, ki traja od 20 do 40 let. Aktivna vojaška služba traja 11 mesecev. Število rekrutov znaša okoli 32.000 tisoč na leto, aktivna vojska pa šteje v mirnem času okoli 40.000 mož. Ob splošni mobilizaciji lahko postavi država pod orožje okoli 700.000 mož.

Aktivna vojska je razdeljena v 4 divizije, 1 lahko brigado in 1 protiletalsko divizijo, ki je bila formirana šele lansko leto. V kolonijah ima Nizozemska še 1 divizijo kolonialnih čet.

Sedeži divizij so v Haagu, Breda, Arnheimu in Amersfoortu. Ob splošni mobilizaciji se te štiri okvirne divizije spremenijo v štiri armije, katerih vsaka ima po 2 diviziji, 4 artilerijske polke in tehnične trupe. K temu pridejo seveda potem še rezervne formacije. Nizozemske divizije so zelo močne, ker imajo po 6 polkov pehote.

Artilerija je razdeljena v 8 polkov poljske artilerije, 1 polk težke dalekosežne obrežne artilerije, 1 polk motorizirane artilerije in 4 polke protiletalske artilerije, ki pa lahko služijo tudi kot poljsko topništvo. Tehnične trupe so sestavljene iz 1 polka pionirjev ter 1 polka pontonirjev in minirjev.

Kakor Belgija je imela tudi Nizozemska v kader stalno službe vojakov vključnih 14 batalionov granicarjev, ki so tvorili posadko utrjene linije ob Maasu in IJssu.

Nizozemski pehotni polk šteje 2700 mož oboroženih z Manlicherjevimi puškami. Polk pehote ima 72 strojnih pušk, 36 težkih strojnih, 4 protitankovske topove in 25 metalcev min. Strojne puške sistema Lewis tehtajo po 12 kg in oddajo lahko do 500 strel na minuto do 4000 m daleč. Težke strojne modela Schwarzlose tehtajo po 60 kg in streljajo do 450 strel na minuto. Prevažajo jih v vozčkih s konji. Protitankovski topovi so sistema Böhrer in imajo kaliber 47 mm. Tehtajo 290 kg in mečejo svoje poldrugi kilogram težke granate do 9 km daleč. Metalce min so uvedli šele v teku zadnjih mesecev.

Vsak polk poljske artilerije je oborožen s 24 Kruppovimi topovi kalibra 75 mm in

12 Boforsovimi havbicami kalibra 120 ali 150 mm. Topovi kalibra 75 mm streljajo 6 in 10 kg težke granate do 16 km daleč. Havbice 120 mm kalibra streljajo svoje 20 kg težke granate do 7 km daleč. 150 mm havbice pa bruhaajo svoje 45 kg težke granate do 10 km daleč. Poljska artilerija je prilično zastarela in je njen domet dalek manjši, kakor pri nemški poljski artileriji. Vprašanje je seveda, v koliko so Nizozemci zadnje leto modernizirali svojo poljsko artilerijo z novimi dalekosežnejšimi topovi. Sicer lahko doživimo, da bodo Nemci stolkli s svojo poljsko in težko artilerijo nizozemske baterije, preden bodo sploh lahko odgovarjali na njihov ogenj.

Moderna pa je oborožitev polka motorizirane artilerije, ki ima 24 havbic kalibra 150 mm. Po mobilizaciji so bili vključeni v sestav nizozemske vojske še 4 motorizirani artilerijski polki, tako da jih bo sedaj na bojišču pet. Te havbice streljajo svoje 45 kg težke granate 10 km daleč.

Protiletalska artilerija je oborožena s topovi kalibra 20 mm, 40 mm, 75 mm in 80 mm. Ti topovi streljajo od 3500 m do 9000 m visoko.

Vojna mornarica je zastarela in znaša njena tonaža okoli 50.000 ton. Obrežna služba opravlja dva obrežna oklopni »Soerabaja« in »Hertog Hendrika«, ki sta bili zgrajeni že v začetku sedanjega stoletja. Bolj moderne so lahke križarke »De Ruyter«, »Java« in »Sumatra«. Njihova tonaža znaša po 6600 ton. Vozijo z brzino 32 milj (58 km) na uro ter razvijajo njihovi stroji do 70.000 konjskih sil.

Moderni sta tudi torpedni kržarki »Van Heemskerck« in »Tromp« ki imata po 3450 ton in vozita po 32 milj (58 km) na uro. Torpednih rušilcev je 12, vsak po 1500 ton, torpedovk pa 9, vendar so te vse zastarele.

Močna je nizozemska podmorniška flotila, ki šteje 25 modernih podmornic s skupno tonažo okoli 16.000 ton. Minonoscev ima nizozemska vojna mornarica 16. Glavna luka nizozemske vojne mornarice je utrjeni Helder.

Nizozemsko letalstvo je bilo zadnje mesce zelo spopolnjeno. Organizirano je v 5 letalskih polkih, ki razpolagajo z okoli 500 letali, po večini lovskimi in izvidniškimi.

Kneževina Luksemburg

Kneževina Luksemburg šteje 299.000 prebivalcev in meri 2586 kvadratnih kilometrov. Prebivalci so Nemci, ki pa simpatizirajo s Francozi. Luksemburška vojska šteje vsega skupaj 405 mož.

Pomen Luksemburške leži v njenih rudnikih železne rude, ki dajejo do 7 milijonov ton železne rude na leto. Močna je tudi luksemburška železna industrija, ki proizvaja do 2 in pol milijona ton železnih izdelkov. Luksemburška je v carinski in valutni uniji s kraljevino Belgijo.

D. V.

Angleške čete so se izkrcale na Islandu

da zagotovo Island pred nemškim napadom. — Anglija je obvestila o svojem koraku ameriško vlado.

London, 10. maja. s. (Reuter) Angleško vojno ministrstvo je danes zgodaj zjutraj uradno javilo, da so se angleške čete izkrcale na Islandu. Uradno pojasnilo pravi, da je bil ta ukrep storjen, da se zagotovi varnost Islanda proti možnosti nemškega napada. Angleška vlada zagotavlja, da bo svoje čete iz Islanda umaknila, čim bodo sedanje sovražnosti končane.

V noti, ki je bila poslana islandski vladi, pravi angleška vlada, da je po nemški okupaciji Danske obstajala možnost nenadnega nemškega napada na Island. Tudi če bi bil ta napad izveden v zelo majhnem obsegu, ga islandska vlada ne bi mogla preprečiti in onemogočiti, da ne bi padel Island popolnoma v nemške roke.

Angleška vlada nima nobenega namena, da bo obstoječo administracijo na Islandu spremenila. Angleška vlada je takoj pripravljena pričeti z Islandom trgovinska pogajanja, ki naj zagotovijo vse ugodnosti islandskemu prebivalstvu.

O ukrepu je bila takoj obveščena tudi ameriška vlada.

Velika bitka na Kitajskem

London, 10. maja. e. Po zanesljivih poročilih iz Kitajske se je pričela velika bitka med Kitajci in Japonci v provinci Hupej. Japonska armada, ki je v napadu, šteje 7 divizij, to je okoli 150.000 mož, katero podpira 200 letal in 400 tankov. Vse kaže, da se bo razvila bitka v takem obsegu, kakršne doslej na kitajskem bojišču še ni bilo. Po nekaterih poročilih je general Linclington večeraj obkolil okoli 70.000 Japoncev. V teku današnje dne se utegne razviti odločilna bitka.

Pogajanja v Moskvi

Beograd, 10. maja. o. Jugoslovanska gospodarska delegacija, ki se mudi v Moskvi, se vrne v Beograd šele 15. t. m. in ne 12. kakor je bilo to spočetka objavljeno. Njen odhod iz Moskve je moral biti odgojen, ker se trenutno mudi v Moskvi delegacija raznih držav, ki se istosčasno pogajajo s Sovjetsko Rusijo za novo ureditev trgovinskega prometa. Sovjetski strokovnjaki so sprito tega močno zaposleni.

Dviganje »Ljubljane«

Šibenik, 10. maja. o. Danes so se pričela zaključna dela za dvig rušilca »Ljubljane« iz morja. Pripravljalna dela so trajala tri mesece. Pod vodstvom italijanskega strokovnjaka barona Banfielda ter strokovnjakov naše vojne mornarice so se zbrali na mestu, kjer se je rušilec potopil, na pomožni bazi »Spasilac« ter italijanska vlačila »Cyclops« in »Tenax«.

Ob 9.30 je bilo s »Spasilac« dano znamenje, naj se prične dvigati potopljeni rušilec. Na vlačilih so se vrvi napela. Istosčasno je na drugih ladjah pričela delovati črpalka, s katero so črpali vodo iz posameznih oddelkov rušilca, kompresorji pa so z vso silo potiskali zrak v prostore, iz katerih se je črpala voda. Ob 10.15 se je na morskoi površini pojavil najprej desni del, nato poveljniški most in končno oba dimnika.

Ob 10.45 so dviganje prekinili ter pričeli napeljevati pod trup ladje železne verige in vrvi, ki so pritrjene na dva velika cilindra. Na ta način se bo ladja dvignila popolnoma iz vode. Ta dela pa bodo trajala še tri do štiri dni.

Iz državne službe

Beograd, 10. maja. p. V tehnični službi je bil premeščen višji tehnični svetnik inž. Josip Seučić od banske uprave v Ljubljano v gradbeno ministrstvo, višji tehnični pristav inž. Vsevolod Stefani pa iz Celja na bansko upravo v Ljubljano. Dnevničarka Julka Perme iz Popove vasi je bila premeščena k državnemu pravonarilstvu v Ljubljano.

Severna Norveška in njen strateški pomen

Zanimiv članek vatikanskega »Osservatore Romano«

V enem izmed svojih poslednjih dnevniških mednarodnih pregledov objavlja vatikanski »Osservatore Romano« naslednje zanimive podatke o zemljepisnem, vojaškem in gospodarskem položaju severne Norveške, izhajajoč s podmene, da bi utegnili biti področje okoli Narvika po umiku zaveznikov iz srednje Norveške novo bojišče med zavezniki in Nemci.

Namsos, odkoder so se zavezniki umaknili, ni niti na sredni poti vzdolž dolge norveške obale med Skagerakom in laponskim ozemljem na severu. Četudi ne gre pripisovati severni norveški obali enakega pomena kakor srednji ali južni, ima vendar tudi ona svoj strateški in gospodarski pomen. Od Namsosa proti severu utegnemo v nadaljnjem razvoju operacij zanimati zlasti kraji Mosjøen, Mo, Bodø, Narvik, Harstad in Tromsø. Železnice se končajo pri Namsosu, od tu naprej pa vodijo ceste, ki je utegnile tvoriti glavne smeri nemškega prodiranja proti severu, mimo krajev Mosjøen in Mo do važnega oporišča Bodø. Tu in tam so ceste prekinjene po fjordih, ki se globoko zajedajo v notranjost, toda samo to bi ne moglo ustaviti prodiranja. Pač pa je treba upoštevati, da se po Bodøju, ki leži približno na dveh tretjinah razdalje med Namsosom in Narvikom, zemljepisna slika naglo spremeni, kajti od tu naprej se več cest proti severu in nad 100 fjordov se tu globoko zajeda v notranjost skoro do same švedske meje. To je pokrajina Salten, ki jo za prodiranje suhozemne vojske lahko označimo za »mrtvo pokrajino«.

Ceste se spet začnejo šele pri Narviku, ki leži na koncu važnega Ofotskega fjorda in ki je z železnico zvezan s Kiruno in Lulejo na Švedskem. Ceste vodijo tu v severni smeri proti Tromsøju, mimo važne baze Harstad v bližini Narvika Severno Norveško med Namsosom in Tromsøjem (kjer se verjetno trenutno nahaja norveški kralj), je treba torej razdeliti na tri predele: 1. pas Namsos-Bodø, kjer so na razpolago ce-

ste (v zračni črti znaša ta razdalja okoli 380 km); 2. pas Bodø-Narvik brez cest, 200 km zračne črte; 3. pas Narvik-Tromsø, kjer je spet polno cest (tu znaša razdalja v zračni črti 160 km). Boji za prvi pas se nadaljujejo. Drugi ni prikladen za operacije. V tretjem pasu pri Narviku pa je okoli 4000 nemških vojakov, medtem ko so se zavezniki izkrcali v Harstadu in kontrolirajo Tromsø ter ofenzivno pritiskajo na Narvik. V prvem pasu hočejo Nemci prodreti vse do Bodøja, kjer bi se nemško prodiranje po suhem ustavilo. Z zavzetjem Bodøja pa bi Nemci dobili v roke važno oporišče za zalaganje posadke v Narviku z letali, obenem pa tudi za ogrožanje zaveznikov čet pri njih operacijah na tem področju. Ker pa so zavezniki gospodarji v Harstadu, bi bilo zavezniško zalaganje lažje od nemškega. Sme se torej pričakovati, da bodo zavezniki, ako se tu mislijo angažirati, razpolagali z večjim številom svojih čet kakor Nemci.

Vprašanje pa je seveda — zaključuje vatikanski glasilo svoja razmišljanja — ali bo narviško področje postalo novo vojni področje v tej borbi za Norveško. Očitna je namena Nemce, da dosežejo zvezo tudi z osamljeno posadko v Narviku, kaj pa nameravajo zavezniki, ni še povsem jasno. Vsekakor pa obe vojni stranki pripisujeta severnemu norveškemu področju poseben pomen. Za zaveznike bi zasedba narviškega področja pomenila: 1. nadzorstvo nad železnico do švedskega železa, 2. odprta vrata za dostop na Švedsko za vsak primer, 3. pomorsko in letalsko oporišče za zaveznike, ki bi se spremenile v štiri za bombardiranje nemških oporišč na srednjem in južnem Norveškem ter za učinkovitejšo kontrolo Atlantika (med Narvikom in Islandijo) in 4. zavarovanje za vsak primer proti morebitni ruski intervenciji. Za Nemce pa bi uspeh v tem pasu pomenil uničenje vseh navedenih starih prednosti nemške prednosti.

Črnogorski primer

Sijajen odziv vpoklicanih vojaških obveznikov — Črnogorcev je prišlo še več, kakor je bilo pozvanih Strnjani narod kaže pravo pot politikom

»Trgovinski glasnik« posveča svoj uvodnik stajnemu odzivu Črnogorcev na poziv domovine. Odziv Črnogorcev je bil nepričakovano velik in na zornih mestih se je zbral povsod tudi mnogo obveznikov, ki sploh niso bili vpoklicani. Nihče ni hotel ostati doma. Na vseh zbornih mestih so orile pohodne pesmi, kakor pred zoro balkanske vojne. Preko noči e izginila prislovna nezadovoljnost Črnogorcev in mesto nje je zavel preko vse Crne gore en sam val narodnega navdušenja in borbenega razpoloženja.

»Morda je malo krajev v naši državi — beremo dalje v članku — ki jim je bila država tako mačehovsko naklonjena kakor naši Crni gori. Zaradi tega so se Črnogorci povsem upravičeno razburjali in včasih prav energično kazali svoje nezadovoljstvo. Toda v trenutku, ko jih je poklicala država pod zastavo, so pozabili na vse pogreške državnih oblasti in se odzvali s takim ognjem in navdušenjem, ki si ga največji optimist ni upal predstavljati niti v sanjah. Črnogorci so ob tej priliki zopet enkrat dokumentirali svojo politično in narodno zrelost. Vedeli so vedno, da je mogoče protestirati proti vsemu v državi, nikdar pa ne proti državi. Pokazali so, da znajo v kritičnih časih pozabiti na vse krivice in ponižanja ter misliti samo na državo. Preželi vere v to, da jih ne bosta pozabila niti država, niti kralj, ko bodo nastopili zopet mirnejši časi, so se odzvali klicu domovine in se zgornji okoli državne zastave na svojih zbornih mestih.«

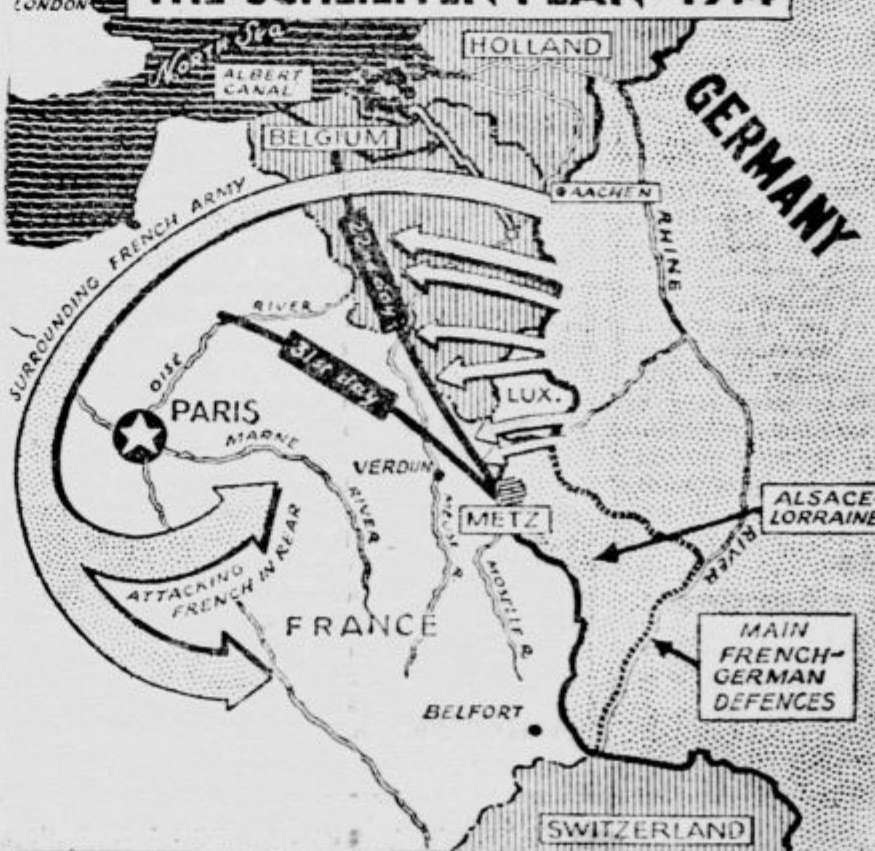
V drugem članku ugotavlja »Trgovinski glasnik«, da so se v teh ugodnih časih politične strasti znatno pomirile, kar je pri psati predvsem zrelosti našega naroda, ki kaže v usodnih trenutkih veliko večjo dalekovidnost kakor mnogi njegovi voditelji. Iz vseh predelov naše domovine prihajajo glasovi, da je narod pripravljen za vsako ceno braniti svojo svobodo in neodvisnost

svoje države. Narod je dokazal s svojim odzivom na poziv države, da mu je njen obstoj važnejši in svetelji od vsega drugega. Prvaki strank so pokazali s svojim zadržanjem in govori, da so razumeli narodno razpoloženje in da računajo z njim. Vlade in opozicijske stranke imajo v pogledu obrambe države in svobode našega naroda povsem enake nazore. Morebitni naši neprijatelji so doživeli zadnjih štiri, najst dni težko razočaranje. To nas mora samo veseliti in nam vlivati optimizem za bodočnost. Odgovorni činitelji pa so poklicani, da na podlagi takega razpoloženja med narodom in strankami najdejo možnost za večje sodelovanje predstavnikov posameznih strank pri vodstvu države. To žele danes tudi elitni predstavniki Hrvatov v vladi, kar je razvidno iz pisanja hrvatskega tiska. Položaj je tem lažji, ker stoje vse stranke, ki bi prišle v postev za koncentracijo narodnih sil, na stališču, da je vprašanje sporazuma tako, da ni mogoče danes na njem ničesar spreminjati. Obstoji samo vprašanje osnovanja srbske edine in demokratizacije države.

»Sedaj je pokazal narod — pravi dalje list — da je pripravljen braniti svojo državo pred vsakomur, ki bi ogražal njeno neodvisnost in neokrnjenost. Temu narodu je treba dati močno in odločno vlado, ki bo oprta na veliko večino Srbov, Hrvatov in Slovencev, ustvarila tako psihološko razpoloženje v narodu, da bomo postali za vsa, kogar tako trd oreh, da se bo trikrat premislil lomiti nad nami svoje, morda še tako močne in preizkušene zobe.«

Ni države na svetu, ki bi bila popolnoma varna pred vojno nevarnostjo

THE SCHLIEFFEN PLAN—1914

VON EPP PLAN, 1936

zemskega ozemlja do Severnega morja, kakor ga kaže velika puščica.

Kot koncentracijski mesti za nemške čete sta bila po načrtu določena Münster in Osnabrück, kot cilji pa dva glavni oporišči ob Severnem morju, ki sta na črtnu zaznamovani s kljukastima križema. Na zemljevidu je označeno tudi ozemlje, ki ga Nizozemci lahko preplavijo (črtkano ozemlje), kakor so to po poročilih sedaj storili. Črni trikotniki ob nemško-nizozemski meji ozna-

čujejo nizozemske utrbe, stalne obrambne objekte. Na zemljevidu na levi strani drugega črteža je nazorno prikazana kratka razdalja med nizozemsko obalo in Londonom, ki znaša v zračni črti komaj 150 km. Navedena dva zemljevida je londonska revija »News Review« objavila v svoji številki z dne 25. aprila t. l. torej več kot dva tedna pred nemškim napadom na Nizozemsko in Belgijo, v ponazoritev, kakor pravilnemških načrtov na zapadnem bojišču.

Naši kraji in ljudje

Kakšna bo Zvezda s spomenikom

Dela za ureditev naglo napredujejo, da bo spomenik odkrit za Vidov dan

Ljubljana, 10. maja.

Dela za ureditev Zvezde, kakršno terja postavitev monumentalnega Doinarjevega spomenika blagopokojnemu Viteškemu kraju, ki ga je akcijski odbor postavil za odkritje. Ljubljanci se v trumah zbirajo okrog delavcev, ki podirajo stara drevesa. Vest, da je zapela sekira, je zlasti med našimi upokojenci, ki so se poleti radi prihajali senčit pod kostanje, pozimi pa k vremenski hišici meriti mraz in ugotoviti jutrišnjega dne, vzbudila precej nemira, a ko so čitali v našem listu, da bo mestna občina za zdaj podrla samo skupino dreves v pasu nasproti Bahovčevi hiši, kjer bo stal spomenik, se je razburjenje poleglo. Kostanje bodo padli samo v pasu, kolikor bo širok projektirani bodoci Južni trg. Prihodnji prostor v Zvezdi bo 45 m širok in 71 metrov globok, da bo dovolj razsežen za manjša prireditve in poklonitve, za večje manifestacije in pa-

rade pa bo na razpolago še ves Kongresni trg.

Na magistratu govorijo, da bo še letos padla pregrada na vogalu Šubičeve in Šelenburgove ulice, da bo Kongresni trg dobil neposredno zvezo proti Tivoliju. Nova avenija od Tivolija preko Kongresnega trga do Gradu bo 20 m široka. Spomenik bo po sporazumu med tehničnimi strokovnjaki mestne občine ter člani odbora in žirije stal med sedanjim velikim kandelabrom sredi parka in propilejami, to se pravi, nekaj metrov za kandelabrom, obrnjen pa bo proti jugu. V osi spomenika bo 16 m širok, z belim peskom nasut prehod, ob njem pa bodo na obeh straneh do parka zelene trate s cvetnimi nasadi. Na vsaki strani spomenika bo vrsta monumentalnih kandelabrov, ki bo vezala tlakovani del Kongresnega dela s propilejami, da bo vsa okolica spomenika arhitektonsko zaokrožena celota.

Prvi novorojenčki v Šlajmerjevem domu

Počaščenje materinstva po prvem porodu — Za prvim fantkom so se rodili dvojčki

Ljubljana, 10. maja

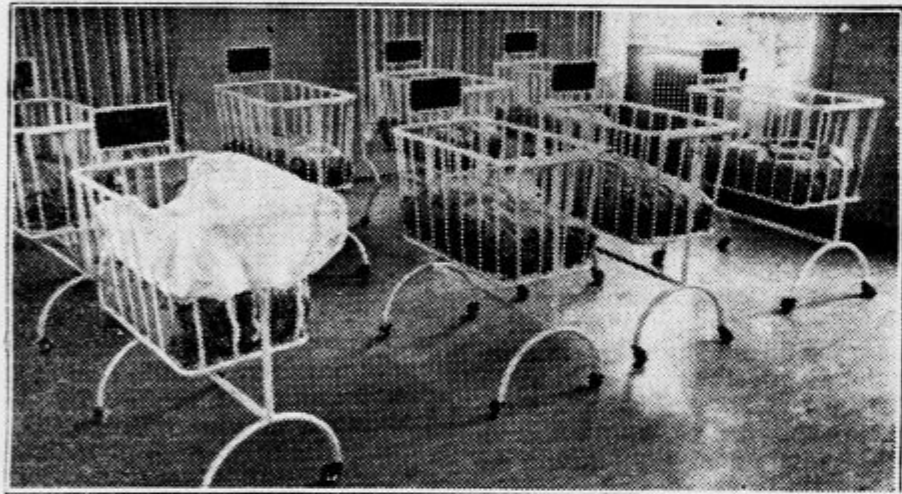
Zdravilišče Šlajmerjev dom je imelo do pretekle nedelje le dva oddelka: internega in kirurškega. Sedaj pa, ko so ga povečali in so z njim zasebni nameštenci in Ljubljana dobili najmodernejšo urejeno zdravilišče v državi, morejo v njem dobiti zdravniško pomoč in oskrbo vsakovrstni bolniki razen onih z nalezljivimi boleznimi. Pri ureditvi povečanega Šlajmerjevega doma so posebno pažljivo posvetili porodniškemu oddelku. Pri otvoritvi v nedeljo so imeli gostje priliko spoznati vse odlične, sodobne naprave v tem oddelku, ki ga vodi g. dr. Mira Finkova.

Poslednje dni je v oddelku postalo prav živahno, prišle so prve pacientke in več-

dilni pribor pa velik šopek nageljnov in vrtnic. Seveda so tudi vsi drugi pridružili svoje čestitke.

Porodniški oddelki so v polnem obratu. Gospa dr. Finkova je kar nenehoma zaposlena. Deset minut po prvem porodu se je rodila zdrava deklica. Danes prav tisti čas, ko smo obiskali gospo Dolenčev, pa so prišli sporočilo, da sta prirojala na svet dvojčka, deček in deklica. Za sedaj je torej razmerje novih zemljanov v zdravilišču, kar se spola tiče, izenačeno. Najavljene jih je več pričakujočih mater, nečlanice, ki se bodo s polnim zaupanjem podale pod streho Šlajmerjevega doma.

Članice imajo na porodniškem oddelku velike ugodnosti; za porod plačajo povprečnice 300 dinarjev in za vsak dan pred

Pogled v posebno sobo z zibelkami za novorojenčke

raj ob 17. je rezek krik v porodniški sobi naznanil, da je v domu zadihalo novo, mlado življenje: prvič se je dogodilo, da je započelo življenje mladega zemljana na novem porodniškem oddelku. To bitje pripada srečni materi Mariji Dolenčevi, soprogi skladiščnika pri tvrdki Textil-Indus v Stražišču pri Kranju. Roditeljica sta že sklenila, da bo sinu ime Erle, kakor predsedniku TBPD gospodu Gombaču.

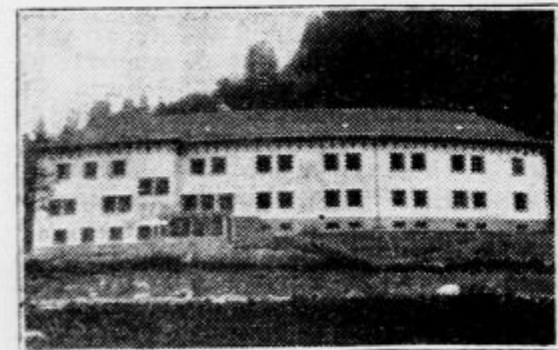
Prvo rojstvo v zdravilišču so danes popoldne primerno proslavili. Mlada mater so obiskali vsi zdravniki s šefom dr. Lojzotom Kramarčičem na čelu, zavodovo babico in tudi novinarji so bili priče sreče, ki je obiskala zdravilišče. Predsednik gospod Erle Gombač je v imenu uprave čestital materi in ji izročil za spominsko darilo srebrn je-

Jesenice dobijo nov dom dobrodelnosti

V kratkem bo dovršeno moderno zavetišče za onemogle

Jesenice, 10. maja

Ko greš skozi Jesenice po Gosposvetški cesti, vidiš že od daleč lepo in veliko poslopje, ki je videti kakor gradič. To poslopje je novo mestno ubožno zavetišče, katero so začeli graditi v novembru l. 1938. Poslopje stoji kakih 200 metrov na desno od državne ceste ob vznožju hrička in gozdiča ob potoku Jesenica.

Mestna občina jeseniška se je za gradnjo mestnega ubožnega zavetišča pripravljala več let. Mestni ubožci so razporejeni po drugih krajih v različnih ubožnih zavetiščih, za katere občina več plačuje, kot pa bo sama plačevala v lastnem ubožnem zavetišču. Zrejšnji občinski odbor je vsako leto vstavil v občinski proračun znatne postavke za gradnjo mestnega ubožnega zavetišča. Iz teh postavk in iz nabranih presežkov iz prejšnjih in sedanjih občinskih proračunov in v okviru bodočih proračunov in dotacij so se in se bodo nabrala dovoljna sredstva za gradnjo in vzdrževanje močnega stavbe, ki bo v srečo ubogim, v krasnem mestu in v ponos vsem, ki so pri tem sodelovali in si postavili najlepši spomenik.

Načrte in proračun za to lepo stavbo je napravil gospod inž. arh. Jože Platner iz Ljubljane. Stavba je 51 m dolga, 14 odnošno 10 m široka. Deloma je eno —, deloma dvonadstropna in vsa podkletna. Ima centralno kurjavo, angleška stranišča, štiri kopalne in prho s toplo in hladno vodo. Na levi krilu so stanovanja za sestre oskrbnice in drugo osebje, dalje velika kuhinja, shrambe za živila, velika obednica, čakalnica, ambulanca in bolniški sobi, ločeni za moške in ženske. V sredini stavbe

je kapelica. V glavnem delu stavbe je 24 sob z eno, dvema in največ štirimi posteljami. Skupno je 50 postelj. Sredi tega krila je večja soba, ki bo služila stanovalcem kot družabno shajališče v dnevnih in večernih urah.

Vse sobe so zelo lepe, svetle in praktično urejene. V vseh sobah so vzdane omare, umivalniki s toplo in hladno tekočo vodo in centralno kurjavo. Vse pohištvo je enotno izdelano in preplekano, povsod se očituje dobro in solidno delo. Marsikateri nameščenec ali učitelj bi bil srečen, če bi imel tako lepo in udobno sobo v tako lepem, mirnem in solnčnem okolju.

Dela napredujejo precej hitro. Sedaj urejujejo kapelico. Sobe so skoraj že vse dogotovljene, izgotovljeno je tudi pohištvo, manjka le še del opreme in posteljnine. Če bo šlo vse po sreči, bo stavba v enem mesecu lahko slovesno izročena svojemu namenu.

Mestna občina bo imela z vzdrževanjem zavetišča tudi izdatne stroške. Vzdrževati bo morala precejšnje število stalnega osebja. Občina bo gotovo skrbno proučila tudi gospodarsko stran te njene nove ustanove. Vse odvisne prostore bo menda oddala tudi upokojencem, ki nimajo svojcev ki bodo s pokojnino lahko krili oskrbne stroške in si s tem osigurali brezskrbno življenje na svoja stara leta. V primeru potrebe bo občina sprejemala v zavetišče tudi siromake iz drugih občin, seveda pod pogojem, da bodo te plačevale določene prispevke. Z dograditvijo te velike in lepe stavbe so Jesenice na svoji zunanosti veliko pridobile. Ko bo v bližini tega zave-

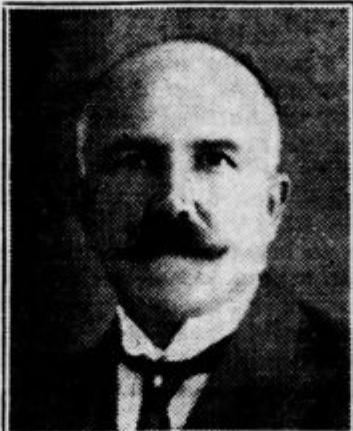
tišča v enem letu zrasla iz tal še velika in moderna bolnišnica bratovske skladnice, tedaj bodo Jesenice postale res mesto.

M. Sušnik

Dr. Ivan Sket — 70 letnik

Danes praznuje ugledni celjski odvetnik g. dr. Ivan Sket 70letnico svojega rojstva. Zdrav, trden, neutrudljivo delaven, živahen in mladeniško prožen lahko s ponosom ugotavlja, da je bil vedno zvest geslu: Življenje ni praznik.

Rodil se je v Cerovcu, v občini Šmarje pri Jelšah kot kmetijski sin. Gimnazijo je dovršil v Celju, pravne nauke pa v Grad-

cu. Kot koncipient je služboval v Celju, Ljubljani in Gorici, nakar je leta 1907 odprl lastno odvetniško pisarno v Gorici. Kot odlični pravnik si je kmalu pridobil obsežno prakso. Nikdar ni tajil svojega globokega in odločnega nacionalnega prepričanja. Ni je bilo večje nacionalne akcije ali prireditve, katere bi se ne bil udeležil. Ves je vnet za sokolsko stvar. Pri prostih vajah starejših bratov je strumno nastopil leta 1930 na vsesokolskem zletu v Beogradu, leta 1933 pa na pokrajinskem zletu v Ljubljani.

Kaj čuda, da so avstrijske oblasti leta 1915 tudi tega slovenskega rodoljuba internirale v Gollersdorfu, Mittergrabnu in Oberhollabrunnu. Med vojno mu je bilo v Gorici uničeno premoženje, odvetniško prakso mu je pa onemogočila internacija. Mahoma se je znašla številna njegova družina med begunci, brez sredstev, brez rednika. Po vojni je bilo treba iznova graditi existenco. Toda v Gorici mu je bila odvetniška praksa kot jugoslovanskemu državljanu prepovedana. Zato se je l. 1925 preselil v Jugoslavijo, kjer je odprl odvetniško pisarno najprej v Mariboru, nato pa pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, v Šmarju pri Jelšah, sedaj pa v Celju.

V srečnem zakonu z gospo Katarino roj. Kramberger so se mu rodili otroci: Ivanka inž. Bečveva, Janko, Boris, Stanko in Milenka; najstarejši sin Franči je umrl med vojno na rumunskem bojišču. Ob pomembnem življenjskem jubileju našega zvestega naročnika se pridružujemo njegovemu rodbinskemu krogu in številnim prijateljem tudi mi z iskrenimi čestitkami in željami za dolgo in srečno življenje!

Četniški uranek

Ljubljana, 9. maja

V nedeljo je bilo pri Ogrinu na Lavri, ci ves dan posebno živahno. Obiskali so ga ljubljanski četniki, da praznujejo svoj zgodovinski uranek. Prireditev bi bila morala biti na prostem, a se je zaradi hladnega, nestanovitnega vremena vršila v notranjih prostorih. Iz Ljubljane so prihiteli četniki z vlakom in s kolesi, nekateri pa so jo mahnilli kar peš, čeprav je bila cesta precej blatna in v lužah. Njim se je pridružil še precej nacionalnih ljubljancev in pa domačinov z Lavrice, ki so jim četniki in domači gostilničar gostoljubno postregli.

V smrekovem gaju ob cesti je visela državna trobojnica. Tam sta brata Pičulin in Podgoršek vrtela dva lepa jančka na raznju. Posebna živahnost pa se je ravila v prostorih gostilne, kjer so se v presledkih vrstili govori, deklaracije in recitacije, peljivo, da so človeka zasrbele noge. Uranek je otvoril poslevoedeči podpredsednik Edo Roš, ki je v ognjevitih besedah očrtal pomen četništva, za njim pa so sprejeli govorniki zastopniki različnih nacionalnih organizacij, med njimi tudi zastopnik vojnih dobrovoljcev Železniki. Tajnik podobora Ivan Masle je v vezani besedi poveljeval, val prve boje četašev za svobodo in delo. Vsi goorniki so želi navdušeno priznanje, vrhunec pa je dosegla mala četnica Tatjana, hčerka tajnika Masleta, ki je tako lepo deklarirala prigodnico »Dragim bratom četnikom, da je nekaterim izvalila solze v oči.

Prireditveni odsek se je pod vodstvom načelnika Velkavirha potrudil, da je bilo ustrezno vsem načrtem in željam. Prav tako pa sta se tudi g. Ogriin in gostilničar podvzimala, da je vladalo pravo zadovoljstvo v hiši. Točno ob 16 je podpredsednik zaključil uranek Godba je zaigrala državno in sokolsko himno, nakar se je pričela prosta zabava Ljubljanski pododbor Zdrženja četnikov se prav od srca zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli podprli prireditev in pripomogli k tako lepemu uspehu. Četniki bodo svoje prijatelje obdržali v najlepšem spominu in jim bodo izkazali svoje hvaležnost, če ne prej pa takrat, ko bodo nastopili z orožjem v roki za obrambo naših domov in naših svetih mej. Posebno se še zahvaljujejo poštvo, valnemu nacionalistu, starosti Sokola in predsedniku občine br. Ogrinu, ki je k uran ku največ pripomogel in žrtvoval. Priročno zahvalo pa izrekajo tudi domačemu gostilničarju in ga toplo priporočajo vsem, ki se mudijo na Lavrici. Čuvali bomo Jugoslavijo!

Pogreb mladega ljubavnega para

Slavka Staničeva in Franc Prax sta bila pokopana včeraj v Kranju

Kranj, 10. maja.

Kakor je »Jutro« poročalo, sta si na Jesenicah pod Možakijo vzela življenje 22 letni tkalski mojster Franc Prax in 25 letna uradnica Slavka Staničeva, oba iz Kranja. V četrtek so obe trupli pripeljali z Jesenic na kranjsko pokopališče, kjer so jih danes popoldne pokopali ob številni udeležbi občinstva. Staničeva je bila uslužbena v odvetniški pisarni dr. Sabothya, in ne v tiskarni, kakor je bilo prvotno poročano. Zaloigra je vzbudila med kranjskim meščanstvom globoko sočutje. Prax je bil nemški državljani iz Sudetov, letos 29. aprila pa je bil klican v Nemčijo. V soboto se je nenadno vrnil na Jesenice in je odtam brzojavil v Kranj, naj pride Staničeva k njemu. Na Jesenicah sta se oba mlada zaljubljena rajši odločila za smrt, kakor da bi se morala ponovno razstati. Staničeva je bila vzorna mladenka in je

bila pri vseh, ki so jo poznali, močno priljubljena. S težko prizadetimi svojci sočustvuje vse mesto.

Te dni smo v Kranju tudi pokopali 84 letno gospo Alojzijo Završnikovo, katere se spominjajo premnogi bivši študenti, ki so študirali na kranjski gimnaziji. Vse njeno delo je bilo posvečeno vzgoji dijaške mladine, katero je imela na stanovanju skozi dolgo leta. S prirčno materinsko ljubeznijo in skrbnostjo je vzgajala in oblikovala mlade duše. Njeni dijaki so bili vedno med najboljšimi ali vsaj med najprijnejšimi. Študentje so jo silno vzljubili in nihče je ni drugače klical kakor krznarjeva teta. Zdaj je večna poslanka pokopala krznarjevo teto, ki je zadnja tri leta precej trpela. Naj bo blagi gospe blag spomin!

Ciganski čarovnici prijeti pri Čakovcu

Potepinki sta neko lahkoverno ženo v Murski Soboti opeharili za lepo vsoto

Murska Sobota, 10. maja

V ciganskem taborišču blizu Čakovca na Hrvatskem se je posrečilo murskosoboškim orožnikom izslediti žeparki in znani tatice ciganki Sofo in Marijo, ki imata na vesti tatvino v Murski Soboti.

Na neki lahkoverni Sobočanki sta namreč ugotovili bolezen, katero so ji pričarale nevoščljive ženske. Pregovorili sta jo, da ima je izročila ves pamirnat denar v znesku 7800 din, ki sta ga začarali, češ da

na ta način odvrneta nevarno bolezen. Denar sta zavili v krpo, to pa vrnili lastnici z naročilom, da lahko pogleda vanjo šele ob določeni uri. Nato sta premetenki izničili. Ko je žena odvila ob napovedani uri krpo, je razočarana ugotovila namreč časopisni papir, ki sta ga ciganki spretno zamenjali z denarjem. Skoro neverjetno je, da se dobe še lahkoverni ljudje, ki se dajo na tako preprost način opehariti od ciganov.

Skavti ob meji

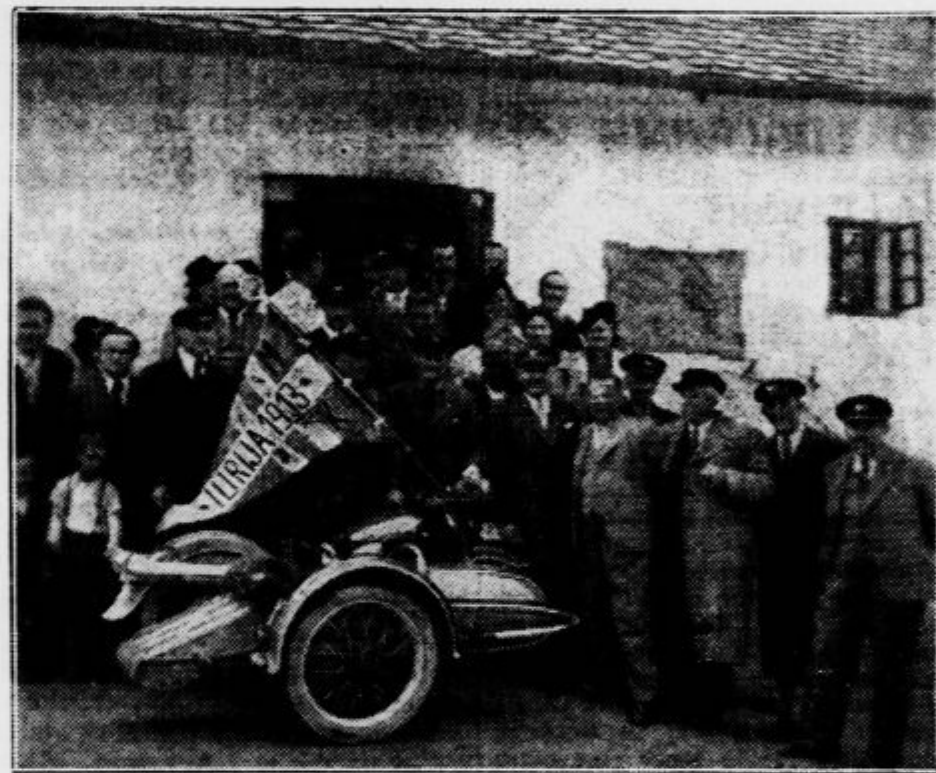
Črna, v maju

V teh težkih časih, ko sila ustvarja pravico, se skavtska misel blagodejno širi ob naši severni meji. Pod Peco, kjer po ljudski sodbi čuva našo mejo kralj Matjaž, se je pod njegovim imenom ustanovilo skavtsko krldelo, ki je že pet let v razcvitu in ravno sedaj zavzema vedno širši razmah. Plemenite ideje se oklepajo mladi in starejši, raznih slojev in političnih mnenj, tako da se živo čuti bratska vez med nami.

Pet let dela je bilo potrebno, preden se je zbudilo širše zanimanje za skavtizem. Pomladi 1935 je bil prvi sestanek na prostem, katerega so se udeležili fantje šestnajstih let. Ko je oblast predložila pravila odobrila in ko so starejši podprli željo

teh mladih ljudi, se začelo delo korak za korakom napredovalo. Glavno zaslugo si je pridobil brat Prisljan Jože, ki je še sedaj starešina. Po petih letih hočemo pokazati napredek in naš uspeh. Zbrana so sredstva za nabavo stegovega prapora s pomočjo iger, ki so jih skavtje prirejali in katere je naša javnost polnoštevilno podprla. V programu je, da se v najkrajšem času izvede blagoslovitev prapora, in želja vsakega skavta je, da se ta prireditev čim častneje izvede. Trdno smo prepričani, da bodo naše težnje vsestransko podprte od naših odločujočih krogov. Ta prireditev bo obenem lea narodna manifestacija ob naši severni meji.

Skavti R. B.

Podjetni ljubljanski motoklub »Ilirija« je tudi letos priredil posrečeno majski izlet. Pohiteli so na Jurčičev dom na Muljavi. Tam so se jim pridružili člani novomeške sekcije. Izlet je v celoti najlepše uspel. Naša slika kaže izletnike pred Jurčičevim domom

Premiera »Ninočke« z Greto Garbo

v glavni vlogi v kinu Unionu

Ze dve leti ni videla publika nobene novega filma z Greto Garbo, vsled česar je povsem umljivo, da je kino Union prav zelo ustregel ljubljanski kinopublikli, da se je tako hitro zavezal za premiero najnovejšega Garbo-filma »NINOČKA«. Zanimanje za ta film je med občinstvom večje od vseh Gretinih dosedanjih filmov, ker je bilo splošno znano, da bo nastopila Greta Garbo v tem filmu prvič v povsem novi vlogi, v kakršni jo doslej še nismo videli, v glavni vlogi sijajne komedije madžarskega avtorja Lengyela »NINOČKA«. Iz Zagreba in Beograda, kjer je tekel ta film z velikanskim uspehom od velikonočnih praznikov dalje, se je čulo in čitalo po časopisih, da je nova Greta Garbo v vlogi sovjetske emisarke Ninočke še lepša, mikavnejša, kakor je bila doslej v vseh svojih dosedanjih vlogah. V »NINOČKI« se Greta Garbo privikrat živo smeje na ves glas, uživa življenje s polnih čaš, nastopa v najelegantnejših toaletah, najnovejše pariške mode, pleše, poje in se — smrtno zalubi. V Parizu se začne njena ljubezen, ki se konča končno z ženitvijo v Carigradu. Veselje je gledati slavno umetnico, ki smo jo poznali doslej le v resnih vlogah, to pot kot razposajeno mlado punčko, živahno, nasmejano!

Film »NINOČKA« je režiral slavni Ernst Lubjick, ki je privikrat v svojem življenju delal skupaj z Greto Garbo in je seveda kot izkušen filmski strokovnjak položil v film vse svoje znanje. Zanimivo je, da srečamo v tej komediji po dolgem času popularnega

komika Feliksa Bressarta, ki ga pozna naša publika iz nemških berlinskih filmov. Partner Grete Garbo je Melvyn Douglas v vlogi pariškega bonvivanta Leona.

Prepričani smo, da se bo pri »NINOČKI« obenem z Greto Garbo nasmejala vsa Ljubljana, kajti tako odlične komedije, ki je obenem duhovita satira, že dolgo nismo videli na filmskem platnu. Film se igra v premieri v kinu Unionu.

BOŽANSKA UMETNICA GRETA GARBO

v svojem prvem filmu po dveh letih!

V velikem Ljubljanskem filmu, po komediji slavnega madžarskega avtorja M. Lengyela. Priporočamo Vam nabavo vstopnic v predprodaji, ker je zanimanje za ta film ogromno!

NINOČKA

DANES PREMIERA! Ob 16., 19. in 21. uri.

Melvyn Douglas - Felix Bressart — Ina Claire.

KINO UNION Tel. 22-21

SENZACIJA! Nova Greta Garbo

Najboljša komedija sezone!

Nova Greta Garbo

se smeje — in ves svet se smeje z njo..

je postala še lepša, mikavnejša v najnovejših toaletah po pariški modi...

Nova Greta Garbo

ljubi, uživa, in vsi bodo uživali z njo — ko bodo videli njen najnovejši film!

Danes ob 16., 19., 21. uri
Kino Matica, tel. 21-24

BAL V O P E R I

HANS MOSER
THEO LINGEN
PAUL HÖRIGER

Domače vesti

Svoboda — to je vse

Samo zavrženi, izdajalci in nomadi, potujoči narodi, ne ljubijo domovine, ker je nimajo. Izmed kolikšnih kulturnih, ustajenih narodov pa si ne moreš zamisliti niti sužnja, ki ne bi hrepenel po domovini, pa naj mu tujina nudi še toliko namišljenega ugodja. Hrvatski pesnik Vladimir Vidrič, Slovenec po materi, nam je v drobni zbirki svojih pesniških draguljev, čudovito opisal bol črnega rimskega sužnja, ki molče streže vanj zaljubljeni patrijski hekeri Pomonu in Herkulanah, medtem ko se dekletov oči gosti s svojimi ljubljami:

A kad bi se našla dobra duša,

da ji roba pita i sasuša,

taj bi rekao: od tuge pogibam,

moje srce leti libijskim kolibam...

Srbska narodna epopeja nam je ohranila dragocene motive o trpljenju raje in ujetnikov v stari Turčiji. Govori nam o kraljeviču Marku, ki je trpel v turški ječi tako dolgo, da so mu nohti zrastle, da bi bil mogel z njimi orati, in gledati ni mogel več, ker ga je ubila vlaga kamenja. Pa ga je naposled sam suftan izbral iz ječe, ker razen kraljeviča Marka ni bilo junaka, ki se bil lahko pomeril z razbojnikom Muso Kesedžijo.

Treba je samo pohrskat po knjigi naše ljudske modrosti, pa se nam jednako očituje tudi naše svobodoljublje. Saj vendar se nismo pozabili tistega prastarega, tako krvavo resničnega in preizkušnega pregovora: »Kdor noče brata za brata, dobi tujca za gospodarja!«

Tamne pred vojno je bilo, ko je s črnogorskih skal pogostokrat zahajal v Kotor pop Jovan Vujanović. Nikoli ni Crna Gora mogla roditi zadosti žita za vsakdanji kruh svojih sinov. Skopa je bila od nekdanj skale in od skopa tudi ostala. Kolikokrat je glad grudil kršne Črnogorce! In vendar so ravno oni z brezmejnimi junaštvom in žrtvovanjem napravili svojo skalnato domovino za žrtvenik svobode. Zahajal je torej pop Jovan Vujanović s svojega skalovja v Kotor, pa ga nekoč vpraša visok avstrijski oficir:

— Kako to, pone, da se Črnogorci tako bijete za svojo skopo skalo? Mar ne bi rajši živeli v Avstriji, ki vam bi lahko dala vsega? Pa ste si proti naši monarhiji!

In je takole odgovoril pop Jovan Vujanović:

— Pa eto, rajši imam, da me moj bije, kakor tuj miluje!

KO SO TRGOVINE
ZAPRTE DOBIŠ
FILM V AVTOMATU
DROGERIJE

IV. KANČ
LJUBLJANA
NEBOTIČNIK

* Velika skupščina Društva sv. Cirila in Metoda bo letos na nedeljo dne 2. junija ob 10. v Kazini v Ljubljani. Vse podružnice so o tem obveščene, da pošljejo svoje delegate. Toda naj ne pridejo samo oficijelni odposlanci, priključijo naj se jim tudi ostali zavedni člani in članice. Naj bo letošnja glavna skupščina naše stare narodno obrambne družbe velika in lepa manifestacija za domovino in za varstvo naših meja. Iz vseh krajev se zberite narodnjaki in narodnjakinje dne 2. junija v Ljubljani, da bo odhod šel po vsej domovini odmev iskrenega domoljublja in goreče skrbi za našo mejo.

Glavna kolektura drž. razr. loterije

»VRELEC SREČE«

ALOJZIJ PLANINSEK,

LJUBLJANA, BEETHOVNOVA 14,

javljia izid zbiranja z dne 10. maja II. razr.

40. kola:

Premijo od din 301.000 je zadel št. 33023

DIN 100.000. — št. 46029

DIN 80.000. — št. 63056

DIN 50.000. — št. 39474

DIN 30.000. — št. 51102

DIN 25.000. — št. 65385

DIN 10.000. — št. 30174 41366 60962 89465

89585

PO DIN 5.000. —

2848 7795 9871 46875 58928 67223 73923

88256 91044 94288

PO DIN 3.000. —

3848 7923 20861 21778 37750 40917 41297

44305 51345 51731 58338 59738 60529 61465

69852 78610 87907 88606 91240 96043

PO DIN 1.000. —

3996 11655 15363 28608 44058 44310 50862

51492 53772 54212 54365 54982 55287 61186

62987 65502 68363 73173 74466 78778 80253

85453 91526 96536 96946 97369 97660 99253

Nadalje je bilo izrečanih še 1430 dobitkov po din 600. —

Vsled telefoničnega sporočila ev. pomote niso izključene.

Zbiranje III. razreda 40. kola bo dne 21. junija 1940.

* Vseučilišni profesor Maurice Lugeon v Zagrebu. Na povabilo banske oblasti in banovinskega električnega podjetja je prišel v Zagreb vseučiliški profesor Maurice Lugeon iz Lausanne. Je na glasu prvega strokovnjaka v geoloških proučevanjih za dolinske pregrade. Doslej je proučil že kakih 150 dolin za velike jezove ter preštudiral okrog 400 načrtov in ima torej za seboj ogromno izkustvo. V naši državi se bo zadržal kakih 10 dni. Proučil bo Gorski Kotar in doline, ki bi bile pripravne za akumulacijsko jezero hidrocentrale na Ličanki. Pregledal bo tudi razne druge vodne sile v Liki in Dalmaciji.

* Za doktorja tehničnih ved je bil na univerzi kralja Aleksandra v Ljubljani promoviran inženjer France Vagaja. Neše iskrene čestitke!

* Prva domača tovarna radijskih aparatov v Zagrebu. Obrtno dovoljenje za radijske aparate je dobil Fran Holujevič v Zagrebu. Delo se je že pričelo in se bodo novi aparati imenovali »Pan«. Sčasoma bo tvrdka začela izdelovati tudi aparature za zvočne filme in aparate za gledanje na daljavo.

HORNYPHON

RADIOAPARATE PRODAJAM PO STARI CENI SE VEDNO NA OBROKE.

APARATE PREGLEDAM, PREČISTIM IN POPRAVLJAM STROKOVNJAŠKO IN POCENI

ZASTOPSTVO: RADIO PEGAN, LJUBLJANA, PALAČA SLAVIJA.

* Izpiti za bicikliste bodo morda upeljani v banovini Hrvatski. Zanje pletira »Jutarnji list«, ki pravi, da so biciklisti brez dovoljenja večna ovira zagrebskega prometa. V Zagrebu je okrog 8.000 registriranih biciklov. Nezgode so precej pogoste, večji del jih povzročajo biciklisti, ki nimajo nobenih dokumentov, pogostokrat pa je krivo tudi neprevidno obnašanje, ki se ne more živjeti v vedno večji velikomestni promet na zagrebskih ulicah.

* V 121. letu starosti je umrl v vasi Vojskovi pri Bosanskem Šamcu Pero Mihalj. Objokuje ga 129letni brat Mate Mihalj, ki prebiva v Donji Dubici in je najstarejši človek v Jugoslaviji. Družina Mihaljevih je ena izmed najstarejših na Hrvatskem Posavju in je svoj čas bila zelo premožna. Kjer stoji današnji Bosanski Šamac, so še pred 90 leti imeli Mihalji svoje posestvo. Živeli so v zadruzi, a ker so se preveč razmnožili, so obubožali. Danes je okrog 400 Mihaljevih potomcev. Ohranili so svojo popularnost po tem, da doživljajo skoraj vsi metuzalemsko starost.

* Za telesno razgibanje mladine hoče preskrbeti prestolnica s tem, da bo uredila velik nov park in pet modernih sportnih vežališč. Sportni prostori se že urejajo. Najzornijeje bo urejeno občinsko javno vežališče na Topčiderskem brdu in bo služilo kot sportno igrišče vse beograjske šolske in izvenšolske mladine.

* Nov grob. V 80. letu starosti je umrl v Trstu trgovec G. Ivan Prelog. Pokopali so ga pri Sv. Ani in Trstu. Bodi rajnkemu ohranjen blag spomin. Žalujemo našo sožalje!

— Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatence urejuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Klinične izkušnje potrjujejo, da domače zdraviljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefova« voda, pomešana z nekoliko vroče vode.

Ogi. reg. S. br. 30474-32.

* Pri dobrih ljudeh je umrl. 58letni Jeras Janez, ki se je v mladih letih izučil v tesarstvu, je okušal zadnja leta hude čase. Bolehen je bil, pa ni mogel dobiti zaposlitve. Vzeti je moral v roke beraško palico. Hodil je po svetu in prosiljal. Mnogo je našel dobrih ljudi, pa še več trdosrčnih. Na zadnjo uro pa mu je bila sreča mila, saj ga je usoda privedla umret k dobrih ljudem. 7. t. m. je potikal na vrata posestnika Jožeta Janeža v Seneberjah, kjer je potopil, da mu je slabo. Postali so mu v hlevu in mu dali večerjo. Drugi dan so mu skuhali juho in mu dali kavo. Skuhali so mu tudi želiščna zdravila, ki jih je imel s seboj. V četrtek zjutraj pa je Janežova žena, ko je šla moliti krave, videla, da Janež mirno spi. Ko je to povedala svojemu možu, se mu je zdel ta Janežov bil dokaj sumljiv. Začel je buditi Janeža, toda se ni zganil, zakaj spal je že večno spanje. Janež je bil po rodu iz Karlovca, pristojen pa v Ljubljano. Truplo so prenesli na pokopališče pri Devici Mariji v Polju, kjer ga bodo danes popoldne zagrebli.

* V prenapolnjenosti ljubljanske splošne in otroške bolnišnice je vzrok, da se dostikrat ne morejo sprejeti bolniki, ki so res potrebni zavodne zdravniške oskrbe. Zato se nujno pozivajo vse pristojne občine, pa tudi starši, odnosno svojci bolnikov, ki so že ozdraveli ali pa že sposobni iz bolnišnice. Uprava splošne bolnice.

* Posebna zabavišča za jecljačice otroke bodo uvedli v Zagrebu in nato tudi v ostalih mestih banovine Hrvatske. Uvedeni pa bodo tudi posebni razredi za jecljačice šolske otroke. Oddelek za socialno politiko banske oblasti se je obrnil na vsa zagrebska dobrodelna društva, naj odstopijo primerne prostore.

* Velikega morskoga psa je vlovil pri Lukovem otočju, nedaleč od Senja, ribič Stefan Rogić. Morski pes je dolg 7 m in je prav posebne vrste. Ko ga bodo pripravili, ga bo Rogić razkazoval po državi.

* Zaradi pijanosti v smrt. Po lanskem precej izdatni vinski letini povzroča alkohol marsikdo nesreče in zločine. Iz Vinokovcev poročajo, da se je v Pravidnovih vrhah pod vlak delavec Andrej Cavoja iz Slavanske vasi Granice. V popolni pobitosti zaradi preobilnega uživanja pijače se je pogol dal lokomotivo, ki ga je nekaj časa vlekla s seboj in ga popolnoma raznesla. Zapustil je vdovo in dva neposkrbljena otroka.

* Vsi učitelji podunavskega sreza bodo zaslani pred sodiščem v Smederevu zaradi prepira, ki je nastal med kolektivnim nadzornikom in kinetijskim referentom. Nadzornik Arandjel Stefanović in kinetijski referent Peter Veljović sta se sprla, ker je nadzornik rekel županu Mirku Milano, viču iz Radinca: »Ampak vi kmetije ste pokvarjeni jaz bi vas spravil v klet in vas polovico pobil, polovico pa umiril.« Kmetijski referent Petar Veljović je ta, koj nastopil v obrambo kmetov, nakar ga je nadzornik ostro zavrnil in že tudi dvignil stol ter udaril Veljovića po glavi. Ker je Veljović zadelo prijavil sodišču, se je pripeljal v Smederevo poseben odposlanec banske uprave iz Novega Sada, ki je došel zaslusal že 15 učiteljev in učiteljic iz Smedereva. Zaslisevanja se nadaljujejo.

* Huda borba s cigani. V okolici Karlovca je bilo zadnje čase izvršenih več tatvin in vlomov. V Bosiljevu so vlomilci opleni trgovino Frana Bosanca. Varnostni organi so ugotovili, da so se nekeje pri Slunjskih bratih utaborili cigani rodu Kovčičev, ki so znani po zločinih. Treba jih je bilo obkoliti in poloviti. Varnostni organi so pred zoro obkrožili ciganske šotore, ki jih je bilo 22. Cimbolj se je krog sklepal, tem huje so lajali psi in ciganski stražarji so ustrelili s samokresi, da bi se prebudili vsi ciganski zaspanci in da bi se rešili, kakor se kdo more. Nastala je velika zmeda. Varnostni organi so pozvali cigane, naj se

veliko zanimanje, kupite vstopnice že v predprodaji od danes dalje v društvenih prostorih v Mestnem domu.

u— Sokol Ljubljana Stepanja vas poziva celotno članstvo, da se udeležijo obveznega sestanka, ki bo v nedeljo ob pol 8. zjutraj v Sokolskem domu.

u— Glavni odbor akad. Stareš. društva »Jadrana« bo imel svojo redno sejo v torek, dne 14. t. m.

FOTOAMATERJI!

ZA IZLETE o praznikih Vam priporoča sveže črno-bele in barvne filme — edina spec. fotografovin

Janko Pogačnik,

LJUBLJANA, TYRSEVA C. 20.

u— APZ se odpelje danes popoldne ob 15. z avtobusi iz Ljubljane na Golnik, ker bo ob 16.30 priredil koncert v zdravilišču s istim sporedom, kakor ga je izvajal na svojih dosedanjih gostovanjih. Po koncertu na Golniku se odpeljejo pevec v Tržič, kjer bo ob 20.30 koncert v Prosvetnem domu. V obeh krajih, kjer se bo APZ predstavljal prvič s svojo pesmijo, je močno zanimanje.

u— Ornitološki observatorij je preselil svojo pisarno s Bleiweisove ceste 45 v Kolodvorsko ulico 11 (dvorišče) in obvešča vse svoje sodelavce, da so do nadaljnjega uradne ure za stranke ob delavnikih od 10. do pol 13., odnosno neobvezno popoldne od 16. do 17. ure. Istočasno prosi vse prijatelje ptic, da mu blagovolijo sporočati zanimivosti iz ptičjega življenja, posebno pa kar se tiče najdb obročanih ptic. Vsi dopisi so poštne prosti.

Lepo darilo za birmanca ali pridnega dijaka je:

Balda fotoaparati vel. 6x9 z optiko 1:6,3. 2 filmom in lepbo torbico

za din 350.—

Sveži filmi pa še vedno po stari ceni pri

Foto Touristu, Lojze Šmucu

LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 8.

u— Mestno zdravniško dežurno službo bo opravil od sobote ob 20. do torka do 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Logar Ivan, Ulica 29. oktobra 7, telefon 41-52.

u— Idrijski krožek prireditelj, na binokostno nedeljo, izlet v Stično k rojaku Vidmarju. Ogled zanimivosti stiškega samostana. Odhod z vlakom ob 8. zjutraj. Vabljene vsi rojaki in prijatelji.

Iz Celja

u— Deložacija delavskih organizacij iz pešopelja Delavske zbornice. Kakor smo že poročali, bi bile morale biti po sklepu imenovane uprave Delavske zbornice v četrtek ob 9. dopoldne deložirane iz poslojaja Delavske zbornice v Celju delavske strokovne organizacije, organizirane pri Udrugi delavskih sindikatov, in tudi delavsko kulturno društvo »Vzajemnost«. Te organizacije imajo v poslojajo tri sobe na razpolago. Ob času, ko bi bila morala biti izvršena deložacija, se je zbral pred poslojajo mnogo ljudi, predvsem delavcev, do deložacije pa ni prišlo, ker so jo preložili.

OD DANES naprej zopet priljubljeni

koncerti vojaške godbe

celjskega polka v hotelu »UNION« (Celjski dom) Vstop prost!

u— Rezervni podoficerji celjskega vojaškega okrožja se opozirajo na izjavo g. ministra vojske in mornarice, podane deputaciji URP v Beogradu letos 14. aprila, da je v novi zakon o ustroju vojske in mornarice vnesen tudi člen, ki določa rezervnim podoficerjem za časa vojaških vežb podoficijsko plačo. Minister za prosveto pa je odobril ponovno priznanje podoficijskih šol kot enakih mali maturi. Minister za narodno zdravje je odobril rezervnim podoficerjem popust pri zdraviljenju v bolnišnicah in zdraviliščih. Te določbe stopijo v veljavo, čim bodo objavljene v uradnem listu. Organizirani člani se pozivajo, da čimprej nakažejo članarino ter sporočijo točne podatke iz vojaške izprave in priložijo manjkajočo sliko. Vse to je treba poslati na spodnji naslov. Tovarši, ki še niso organizirani, naj to storijo čimprej, sicer ne bodo deležni omenjenih ugodnosti. — Udrugi rezervnih podoficerjev, podoficer Celja.

MOSKE SRAJCE PO MERI

Alojzij Potrat — prej

JOS. KUNC & Co.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 32.

u— Članstvu Sokola II! Dan pripravljene, ki ga je odredil SSKJ za nedeljo 12. t. m., priredi Sokol II. v nedeljo 12. t. m. ob 7.45 na telovadišču na Konjušnici. Udeležba na zboru je obvezna za vse članstvo in naraščajoč obojega spola. Tekmovalci (ke) kolesarji bodo imeli zbor ob 6.15 na telovadišču. Vsakdo naj ima pripravljen listek s svojim imenom, priimkom, poklicem, rojstnim podatkom in stanovanjem, ki ga bo oddal za določenemu društvenemu organu. Izostanek je treba opravičiti predhodno, upoštevati pa se bodo le

Vsled izrednega zanimanja predvajamo še danes neprekinjeno zadnjikrat veliki glasbeni film:

CVETJE V MAJU

(BELI JORGOVAN)

Danes ob 16., 19. in 21. uri — ter v nedeljo dopoldne ob 10.30 po znižanih cenah.

najtehtnejši razlogi. Pregled bo ob vsakem vremenu. Obлека poljubna. Zaključek ob 9. uri.

u— Rezervni podoficerji! Sentjakobsko gledališče priredi drevi ob 20.15 dobrodelno predstavo »Ujeza« v korist ljubljanskega pododborja našega Združenja. Pozivate se, da se polnoštevilno udeležite predstave. Vstopnice se dōbe v predprodaji pri gledališki blagajni v Mestnem domu od 10. do 11. in od 15. do 17. pa eno uro pred pričetkom predstave. Tajnik.

u— »Ujeza, zabavno Nusičovo veseloigro, bodo pomolili Sentjakobčani trideseti in poslednjič drevi in na binokostni ponedeljek 13. t. m. obakrat ob 20.15. Igra je dosegla izreden uspeh, kar priča izredno veliko število repriz v eni sami sezoni. Današnja predstava se igra v korist Združenja rezervnih podoficerjev. S ponedeljsko predstavo zaključijo Sentjakobčani svojo letošnjo sezono. Ker je za predstavi

e— V četrtek 16. t. m. ob 20. bo v mali dvorani Narodnega doma občni zbor moške in ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Celju. Poleg običajnega dnevnega reda bo tudi zanimivo in aktualno predavanje. Podružnici pozivata svoje članstvo, da se letošnjega občnega zbora zanesljivo udeležijo. To zahteva narodna dolžnost!

e— 8.000 din za Dijaško kuhinjo. Pisatelj dr. Anton Novčan je podaril Dijaški kuhinji v Celju 8.000 din. V imenu učee se mladine iskrena hvala! Dalje so darovali: po 100 din gg. katastrski inšpektor Rudolf Didek, namesto venca na grob ge. Ane Natkove, civilni geometer Franjo Smid v Celju, namesto cvetja na krsto ge. Anzelce Majaronove in Rudolf Goleš, lastnik trvdke Ru-Go v Celju, namesto venca na grob trgovca g. Josina Osolina v Laškem. Vsem enako topla zahvala!

e— Materinski dan. Koja jugoslovenskih sester v Celju je zaradi binokostnih praznikov preložen na nedeljo 19. t. m.

e— Umrl je v četrtek v celjski bolnišnici v starosti 56 let zasebnik g. Oton Janič iz Celja, brat pokojnega pekoveškega mojstra, gostilničarja in posestnika Malca Janiča. Pokojnemu bodi ohranjen blag spomin, svojemu naše iskreno sožalje!

e— Dve žrtvi cirkularke. Cirkularka je v četrtek odrezala 46letnemu rudarju Karlu Golavšču v Grizah pri Zalcu levo dlan, 28letnemu lesnemu delavcu Leopoldu Slapniku v Gornjem gradu pa dva prsta na desni roki. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnišnici.

e— Prometna nesreča pri mestni klavnic. Ko se je peljal 34letni posestnik Fr. Korže s Ponikve v četrtek okrog 16. s kolesom po cesti v Zavodni pri Celju, ga je pri mestni klavnici podri in povozil tovornji avtomobil ter mu zlomil desno nogo v kolenu. Koržeta so prepeljali z reševalnim avtomobilom v celjsko bolnišnico.

Iz Maribora

a— Mariborčani! V sredo, 15. maja, ob 16. uri bomo sprejeli na kolodvoru hrvatske književnice, ki bodo priredili istega dne ob 20. uri v Narodnem gledališču svoji književni večer. S tem stona za Ljubljano tudi Maribor v najožje kulturne stike z Zagrebom. Obisk hrvatskih književnikov naj bo manifestacija slovensko hrvatskega prijateljstva, poglubitve medsebojnih stikov in učvrstitve novih vezi, ki morajo baš v sedanjem času tesno povezati Slovence, Hrvate in Srbe. Zato pozivamo vse Mariborčane, da se udeležijo sprejema na kolodvoru in zvečer literarnega večera v častnem števili. — Umetniški klub. Prosvetna zaveza. Zveza kulturnih društev, prosvetni odsek Sokola, prosvetni odsek podvoze slovenskih fantov. Studijska knjižnica. Muzejsko društvo. Zgodovinsko društvo. Ljudska univerza. Narodno gledališče. Glasbena matica. Pedagoška centrala. Pevska društva »Jadrana«. »Drava« in »Maribor«. Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost«.

a— Nagradni osnutki plakatoz za IX. mariborski teden. Letošnjeza natečaj se je udeležilo 42 konkurentov. Prva nagrada v znesku 2000 din je bila priznana Mariborčanu Milovanu Krajncu. II. nagrada v znesku 1000 din tudi Mariborčanu Toši Prižmožiču. III. nagrada 500 din reklamne slikarju Ivanu Romihu iz Ljubljane. IV. nagrada 300 din Milivoju Humecu iz Zagreba.

MOSKO PERILO PO MERI — izdaje ceneno in hitro

IVAN BABIC, Maribor, Gosposka ul. 24

a— Sokoli kolesarji. Jutri v nedeljo je kolesarski zlet kolesarjev Sokolov mariborskega okrožja v Mariboru. Udeležba je obvezna za kolesarske odseke matičnega Sokola, Sokola Maribor I, II, in III. Pšenica, Jarenina, St. Ilj in Selnica Društva pohorskega okrožja iskreno vabljeni. Zbor in odhod z letnega telovadišča matičnega Sokola ob pol 6. uri. Na kolesih imete zastavice. Hrano vzemite s seboj. V primeru dežja je izlet v ponedeljek ob istem času.

a— Mladina je lepo peča. Predsnočnim je bil v nabito polni veliki dvorani Narodnega doma nastop pevskih zborov mariborskih srednjih šol pod vodstvom dirigentov gg. Ostrovske, Družovića ml. D. Trobinove, Poljanca in prof. Paborja. Vsi zbori (mladinski, dekljski, moški, ženski in mešani) so dobro izvežbani in lepo vpeti. Številno občinstvo ni štedilo s priznanjem zaslužnim glasbenim vzgojiteljem ter pojoči mladini.

a— Drevi otvoritev III. umetnostnega tedna. Ob 20. uri je drevi v beli dvorani Sokolskega doma slovesna otvoritev umetnostnega tedna in slikarske razstave mariborskih likovnih umetnikov.

a— Novi avtobusni red. Z današnjim dnem je na progi I podaljšana vožnja zvečer vsak dan z vozom ob 20.30 z glavnega kolodvora v smeri Glavni trg. Na po-breški progi vozijo avtobusi sedaj 4krat dnevno samo do Vrazove ulice in ne do Device Marije v Brezju. Na progi Maribor —Težno sta novi vožnji ob 18.40. ob sobotah, nedeljah in praznikih ob 19.52. Vožnja na Mariborski otko so urejene tako, da vozijo na otko avtobusi dnevno ob 9. t. m. 18., nazaj ob 9.20. 13.20 in 18.20. Na progi Maribor—Slov. Bistrica voz avtobus ob 18.30 samo do Zgornje Polskave. V Slovensko Bistrico je uvedena ob nedeljah in praznikih vožnja ob 21.30. V Ptuj odhaja avtobus 10 minut poprej kakor doslej. V Radvanje. Pekre in Limbuš je uvedena nova vožnja ob 10. dopoldne in ob 20. uri.

a— Avtobusna proga Maribor—Pohorje —Sv. Arah. Od 11. t. m. vozi avtobus

Gospodarstvo

Belgija, Nizozemska in Luksemburg

Belgija

Belgija je ena najbolj industrializiranih držav v Evropi. Zgradila si je svojo industrijo predvsem na podlagi bogatih ležišč premoga in nekaterih drugih rud. Tudi trgovina je močno razvita, kmetijstvo, čeprav zelo napredno, pa predstavlja razmeroma le majhen del celotnega gospodarstva. Samo od rudarstva in industrije živi v Belgiji 51% vsega prebivalstva, od trgovine in prometa 18%, od kmetijstva pa le 16%. V Belgiji se je na podlagi bogatih ležišč premoga razvila predvsem železarska industrija, ki pa mora železno rudo uvažati iz inozemstva. Močno je razvita tudi kemična in keramična industrija, zlasti steklarska industrija, papirna in usnjarska industrija in tekstilna industrija.

Po najnovejših podatkih ima Belgija 8.450.000 prebivalcev, čeprav po površini ni mnogo večja kakor Albanija. Obsega namreč le 30.444 kv. kilometrov (to je ena osmina površine, ki jo zavzema naša država). Zato je Belgija najbolj gosto naseljena država v Evropi. Na kvadratni meter živi 275 prebivalcev. Belgija ima tudi močno kolonialno posest v Afriki (Belgijski Kongo, Ruanda, Urundi), kjer živi 13.7 milijona prebivalcev. Glavno mesto Bruxelles šteje skoraj 1 milijon prebivalcev.

Anvers 550.000, Liege 260.000 in Gent 220.000.

Nizozemska

Čeprav se Nizozemska odlikuje po svoji visoko razviti kmetijski produkciji vendar ima tudi zelo razvito industrijo in močno razpredeno trgovino, zlasti s prekomorskimi državami. Od kmetijstva živi na Nizozemskem 24% prebivalcev, od rudarstva in industrije 39%, od trgovine in prometa pa 21%. Kmetijsko prebivalstvo se peča predvsem z živinorejo in vrtnarstvom. Tudi Nizozemska obsega le 34.181 km² (to je le malo več kakor Belgija) in je skoro tako gosto naseljena, kakor Belgija. Na km² živi 250 prebivalcev. Po najnovejših podatkih ima Nizozemska 8.725.000 prebivalcev. V glavnem mestu Amsterdamu živi skoraj 800.000 prebivalcev, prestolnica Haag ('s Gravenhage) pa ima 500.000 prebivalcev.

Luksemburg

Po svoji močno razviti železarski industriji je znana kneževina Luksemburg, ki pa mora prav tako, kakor Belgija deloma uvažati železno rudo (predvsem iz Francije). Na površini 2586 km² živi v Luksemburgu 300.000 prebivalcev. Gospodarsko je kneževina ozko povezana z Belgijo, s katero ima tudi carinsko unijo.

bl. 7% stabiliz. 95 bl. 7% invest. 96 — 98, 7% Seligman 101 den. 7% Blair 90 bl. 8% za: baška 193 — 195; par. Indija 193 — 195. Moška: baška in ban. 20g in 0gg 7900 den. 240 50 — 352.50: 25c Blair 98.50 bl. 7900 den., PAB 1 242 (236 — 238). Osijek 212 den.

Beograd. Vojna 3 426.50, 6% begluš 6% dalim agrarne 64 6% šumske 63 — 6 den., 7% Blair — (8)

Blagovna

Zit + Novosadska blag m.) Tendence slabša okolica Novi Sad 249 — 251; slav. 249 — 251; baška ladja Tisa 21 ška 200 — 202. Oves: 196; slavonski 196 — 19 in sremski 64/65 kg 20.

B

Primer naše ml.

Iz Ptujja nam pišejo: Ptujška slovenska srednješola je spoznala, da zahteva ča: živimo, čim več sloge in sku, se je v četrtek, 9. maja 1940. teljski sestanek vsega slovenskega, ki je prinesel naslednje: »Najnujnejša narodna in d: treba današnjega časa je, da svetovno-nazorske razlike v oz poudarja le to, kar nas druži v državi Zato ptujsko slovensko včlanjen: v sokolskem naraščanju, seku in Slovenci dijaški zvezi in ono izven organizacij, javno izpoveduje svojo skupno slovensko in jugoslovansko zavest. Na sestanku zbrani meddržavni odbor predstavlja najvišjo reprezentanco dijaštva na zavodu in ima nalogo, da skrbi, da se vse delo v posameznih organizacijah, ki ostaja neokrnjeno, vsmerja tako, da vidi vsak član ene v vsakem članu druge organizacije naprej in predvsem brata po krvi in jeziku. Naš sovražnik je samo oni, ki nam sega po zemlji, krvi in svobodi. Dijaštvo hoče s tem pokazati, kako je v vsem našem javnem življenju treba izvesti koncentracijo vseh sil, ki morejo ostati sveže in neokrnjene samo v naši Jugoslaviji!«

Konferenca ministrov

V predsedstvu vlade je bila včeraj, kakor nam poročajo iz Beograda, konferenca nekaterih članov vlade. O konferenci do večera ni bilo objavljeno nikakoli službeno poročilo. Zbrali so se ministri predsednik Cvetković, vojni minister general Nedić, pravosodni minister dr. Lazar Marković, minister za socialno politiko in narodno zdravje Budisavljević, kmetijski minister Čubrilović, minister brez portfelja dr. Konstantinović, notranji minister Milhalčić in poštni minister dr. Torbar. Podpredsednik vlade dr. Maček je že v četrtek zvečer odpotoval v Zagreb.

Sestanek JNS v škofji Loki

V četrtek zvečer je bil v hotelu »Krona« v Škofji Loki zaupen sestanek JNS in OJNS, katerega se je udeležilo okoli 70 stranknih pristave iz Škofje Loke in Stare Loke. V odsotnosti zadržanega g. notarja Steva Šinka je vodil sestanek g. Antona Hafner. G. dr. Vrčon je v svojih zanimivih izjavah prikazal mednarodni razvoj v zadnjih mesecih in trenutni mednarodni položaj, s posebnim ozirom na položaj naše države. O notranjem političnem razvoju od zadnjih skupščinskih volitev do najnovejših dni je poročal g. Andrej Uršič. Opozoril je zlasti na napore jugoslovenskih nacionalistov, da bi v teh usodnih časih uresničili solidarnost celokupnega naroda. Izjavljajo obeh govornikov so žela živahno odobravanje. Predsedujoči je zaključil sestanek s pozivom, naj se vsak posameznik zaveda nalog, ki nam jih nalaga čas, v katerem živimo.

Ugotovitev

Jugoslovensko nacionalno akademsko društvo »Jugoslavija« nam piše: »Slovenski dom« je v seriji napadov na bolgarske akademike priobčil dne 30. IV. 1940, da je imel dne 22. aprila pozno v noč v kleti Zvezde sejo pripravljani odbor za komunistične demonstracije na univerzi, v katerem so bili po večini Boigari in tudi nekaj Slovencev.

Mi ugotovljamo, da je ta dan bil v kleti Zvezde le bolgarski družabni večer, ki ga je priredil akademski odtsek Jugoslovensko-bolgarske lige v počastitev g. Vladigerova in g. Levantove. Na tem večeru so bili navzoči v velikem številu bolgarski in slovenski akademiki, slednji večinoma člani našega društva in pa naša uradna delegacija. Temu sestanku je »Slovenski

Francoska odkritja o delovanju francoskih komunistov

Pariški dopisnik švicarskega lista »Basler Nachrichten« poroča o begu francoskih komunističnih voditeljev v inozemstvo ter omenja v tej vezi tudi beg znanega komunističnega voditelja Mauricea Thoreza v Nemčijo, kjer ta mož baje razvija sedaj propagandno delavnost v službi narodnega socializma. V Franciji sami je bilo doslej zaprtih okoli 2000 komunistov, ki so rovarili proti državi ali sabotirali obrambne ukrepe.

Georges Suarez je v zvezi s komunističnim delovanjem v Franciji v zadnjih letih objavil serijo člankov v pariškem »Journalu«. V njih odkriva, da je bilo vse delovanje francoskih komunistov usmerjeno na vojno, že leta 1934 je bila Moskva prebrana, da pripravlja Nemčija oborožitev, ki ji bo sedila vojna, vojna, ki bi bila napredna predvsem proti Rusiji. Od tedaj naprej je Sovjetska Rusija, da bi odvrnila komunistično nevarnost od sebe, z vsemi sredstvi podžigala naproti med Berlinom in zapadom. Sekcije tretje internacionale so bile postavljene v službo teh načrtov. Francoski komunisti so se posebej dobili nalog, naj opuste opozicijo. Tako so Thorez, Cachin in prijatelji iznašli »ljudsko fronto«, v kateri so se obnašali kot »veljupatije« in »velenacionalisti« ter podžigali na ideološko borbo proti fašizmu in

narodnemu socializmu. V sudetski krizi so se seveda takoj postavili na stran praške vlade in hujskali na vojno, čeprav so vedeli, da Anglija in Francija za vojno ni, sta pripravljene, medtem ko je Rusija obljubljala svojo pomoč samo pod neizpolnjenimi pogoji. Zunanji minister Bonnet je to neiskreno taktiko komunistov ožigosl v francoskem parlamentu 26. januarja 1. 1939.

Ista neiskrena taktika komunistov se je pokazala tudi v španskem vprašanju in nasproti Italiji, ko so stalno pobujali politiko nemvešavanja in vlado ovrli pri vseh poskusih mirne ureditve spornih vprašanj z Italijo, obtožujoč odgovorne kroge, da pripravljajo novo »sredozemsko Monakovo«. Stalno so hujskali na vojno in za trjevali, »da bo ves narod edin v borbi proti fašizmu«. Glede Poljske so se v avgustu trdili, da ima pravico smatrati napad nase kot atentat na čast vseh svobodnih narodov na svetu. V septembru pa je končno padla maska z njihovega obraza. Nemčija ni bila v vojni z Rusijo, temveč z zapadom. Namen Moskve je bil dosežen. Komunistični voditelji so tedaj, kakor je izjavil Daladier v parlamentu 30. novembra 1939, čez noč spremenili svojo taktiko in so začeli zagovarjati mir, seveda ne v službi Francije.

Naša produkcija premoga je letos narasla za 22.5%

Ministrstvo za gozdove in rudnike je izdalo statistiko o rudarski produkciji v marcu, ki kaže tudi v tem mesecu znatno povečano produkcijo premoga. V marcu je znašala produkcija premoga v vseh rudnikih v naši državi 610.084 ton, to je za 102.493 ton ali za 20.2% več nego v lanskem marcu. To je doslej največja mesečna produkcija naših premogovnikov, kar karšne nismo zabeležili niti v zimskih mesecih, ko se je gibala produkcija izpod 600.000 ton. Kako občutno se je letos povečala produkcija premoga nam kaže primerjava z lanskim prvim četrtletjem:

prvo četrtletje 1938 1.400.117 ton

prvo četrtletje 1939 1.474.226 ton

prvo četrtletje 1940 1.808.016 ton

razlika naspr. l. 1939 333.790 ton

Samo v prvem letošnjem četrtletju se je produkcija premoga v naši državi povečala za skoraj 334.000 ton ali za 22.5%, nasproti prvemu četrtletju 1938 pa znaša povečanje 407.899 ton ali 29.2%. To povečanje produkcije je posledica težkih pri uvozu inozemskega črnega premoga.

Statistika glede ostale rudarske produkcije kaže neenoten razvoj. Produkcija železne rude se je držala na lanski višini in je znašala 54.661 ton (lani 55.792), manjša

pa je bila produkcija bakrene rude, ki je nazadovala na 81.994 ton (lani 96.668) in produkcija svinčeno-cinkove rude na 73.095 ton (lani 77.531). Kakor prejšnje mesece je bila tudi v marcu zelo slaba produkcija boksita, ki je znašala 16.514 ton (lani 32.649). Nadalje beleži statistika produkcijo kromove rude v višini 3507 ton (lani 2612), produkcija zlatočrnega kremenca 2026 ton (lani 4307), produkcija antimonove rude 1606 ton (1586) in produkcija surovega magnezita 1311 ton (1318).

Povečana produkcija železa

Iz statistike topilniške produkcije je razvidno, da se je v marcu nadalje povečala produkcija surovega železa na 6789 ton. V celoti je znašala v prvem letošnjem četrtletju produkcija surovega železa 17.978 ton nasproti 11.973 tonam v lanskem prvem četrtletju, tako da je bila letos za 8000 ton ali za 67% večja nego lani v prvem četrtletju.

Znatna je bila tudi produkcija surovega bakra, ki je znašala v marcu 4689 ton, v prvem četrtletju pa 13.830 ton (nasproti 10.821 tonam v lanskem prvem četrtletju). Svinca smo pridobili v prvem četrtletju 3934 ton (lani 1871), cinka pa 1421 ton (lani 1192 ton).

Strožje izvajanje uredbe o pobijanju draginje

Po izvršenih preiskavah in ugotavljanju rezultatov ter učinka zakonskih in upravnih ukrepov, ki jih je vlada izdala za pobijanje draginje, je bilo ugotovljeno na podlagi številnih poročil, da nameni in vladni ukrepi te vrste niso bili povsod pravilno izvajani, ali pa jih niso v zadostni meri uveljavljali navzlic jasnim zakonskim predpisom. Pri tej priliki je ministrski odbor pod predsedstvom Dragice Cvetkovića na konferenci 10. t. m. sklenil naslednje:

1) Pravosodni minister, ima nalogo, da izda navodila sodiščem, naj v smislu uredbe od 25. februarja 1933 prvenstveno rešujejo prijave po zakonu o pobijanju draginje in da izrečejo po zakonu predvidene kazni brez slehernega odlašanja. Sodišča bodo o vseh teh sklepih predlagala poročila pravosodnemu ministru.

2) Minister notranjih zadev bo izdal potrebne ukrepe in navodila upravno policijskim organom, da bodo v smislu prej imenovane uredbe najbolj skrbno in nujno izvrševali svoje dolžnosti in da bodo po svojem osebu prevzeli izvrševanje neposrednega nadzorstva in poskrbeli za prijavo oblastem vsake osebe, ki bi se pregrešila proti odredbam uredbe o pobijanju draginje.

3) Zaradi koordinacije in izvedbe stalnega nadzorstva nad vsemi temi posli, se bo ustanovil osrednji državni odbor pri predsedništvu ministrskega sveta, ki bo prevzel dejansko vodstvo in nadzorstvo nad striktnim in strogim izvajanjem zakonskih predpisov za pobijanje draginje.

Gospodarske vesti

— Pred podaljšanjem trgovinskega sporazuma z Rumunijo. Iz Beograda poročajo, da bo ob koncu tega meseca potekel začasni trgovinski sporazum z Rumunijo, ki je bil sklenjen v začetku letošnjega leta in določa, da se plačila vršijo zaenkrat v devizah. Če takrat ko je bil sporazum sklenjen, je bilo poudarjeno, da je samo začasna značaja. Ker pa v zadnjem času ni bilo prilik za nova pogajanja in za obnovo klirinškega plačilnega prometa, se vršijo sedaj razgovori v tej smeri, da bi se ta začasni sporazum zaenkrat še podaljšal.

— Narodna banka je pričela izdajati dovoljenja za izvoz telečjih kož proti plačilu v devizah. Iz Beograda poročajo, da je pričela Narodna banka izdajati dovoljenja za izvoz telečjih kož, toda samo pod pogojem, da se plačilo izvrši v svobodnih devizah. Doslej je bil dovoljen izvoz telečjih kož samo proti kompenzaciji z uvozom težkih govejih kož. — Nedavno smo poročali, da je Zveza industrijcev v Ljubljani postavila zahtevo, da se maksimira cena telečjim kožam, ker so se v zadnjem času pod vtisom vesti o nameravani prepovedi klanja mlade živine zelo podražile. Glede na to vest smo prejeli iz vrst mesarskih obrtnikov dopis, ki pravi, naj bi oni industriji, ki zahtevajo maksimirane cene, najprej kupili telečje surove kože, ki si na razpolago in se nudijo po istih cenah, kakor so jih plačevali že leta 1939. Vedeti je treba, da je cena telečjim kožam precej popustila in se je šele v zadnjem času zopet dvignila. Prodajalci pa samo zahtevajo, da bi dosegli zopet lanske cene.

— Vinarski kongres, združen z rednim običnim zborom Vinarskega društva, bo letos v Dolnji Lendavi, in sicer občni zbor v soboto 18. maja ob 20. uri (ob 8. uri

Borze

10. maja

Na jugoslovenskih borzah so danes ostali vsi devizni tečajji razen New Yorka, ki je ostal nespremenjen. Nemški klirinški čeki notirajo nespremenjeno 14.70 — 14.90. Grški boni so se v Zagrebu nudili po 29, v Beogradu pa je bil zaključek po 27.95. Bolgarski klirinški čeki so se v Beogradu nudili po 97.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda pri slabi tendenci notirala 427 — 430 (v Beogradu je bil promet po 426 — 426.50). Zaključek je bil zabeležen samo v delnicah Trboveljske po 236 — 238.

Devize

Ljubljana. Oficialni tečajji: New York 4425 — 4485 Tečajji na svobodnem trgu: New York 5480 — 5520. Ostale devize ne notirajo. Curih. Curiška borza danes ni poslovala. Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 427 — 430, 4% severne agrarne 51.50 bl, 6% begluške 74 bl, 6% dalim. agrarne 65

a— Binkoštni vozni red. Binkoštno nedeljo in ponedeljek velja glede dovoza in odvoza k stolnici sledeči cestno policijski red: Iz I. okraja desno od Slovenske ulice, iz II. levo od Aleksandrove ceste, iz III. okraja brez izjeme, iz IV. okraja desno od Samostanske. Dovoz: Slovenska, Gosposka, Ulica X. oktobra. Odvoz: Gledališka. Iz II. okraja desno od Aleksandrove, iz V. okraja brez izjeme, iz IV. okraja levo od Samostanske. Dovoz: Glavni trg in Stolna. Odvoz: Orožnova. Stajališča: za avtomobilje in izvoške desna stran Orožnove proti Strossmayerjevi, za privatna vozila desna stran Miklošičeve proti Gospejni. Ta vozni red velja za vsa motorna vozila in vozila s konjsko vprego.

a— Iz vinarske in sadjarske šole. Eno dnevnih tečajev o zatiranju bolezni in škodljivcev vinske trte ter o poletnih delih v vinogradu bo v četrtek 30. maja Tečaj bo brezplačen, teoretičen in praktičen, trajal bo d. 8. do 12. in od 14. do 18.

a— Slabomnež zažgal vinčarijo. Pri Sv. Barbari je zgorela vinčarija posestnika Franca Kelca Ugotovili so, da je zaneetil požar v duševni zmedenosti žilietni Alojzi Emeršič, ki so ga odpravili v umobolnico.

Iz Litije

i— Osebná sprememba na litijškem cestnem odboru. Pri litijškem cestnem odboru so bile zadnjič bile uradne seilvice. O premetitvi g. Spata v Mokronog smo poročali. Zdaj je zapustil Litijo tudi sreski cestni tehnik g. Milan Košnik, ki je bil prvi strokovni namestnik pri tukajšnji cestni upravi. V Litiji in okraju je deloval 4 leta in je bil že v tem času dosežen precejšen napredek pri naših cestah. Tudi v Litiji so vidna njegova prizadevanja in uspehi. Izgleda, da je v Litiji pri Pošti in kolodvoru. Urejen je prostor na Fritici, ki je last trškega odbora pa je bilo vse do ureditve na ozkem cestniču oviran promet. Proti sodišču pa je razsiral novo pot. Modro je uredil tudi Turkov ovinek v Gradcu. Uspehi njegovega prizadevanja pa so vidni tudi po ostalem okraju. Kmetje v Temeniški dolini so mu prav posebno hvalni za opustitev strmega španškovega klanca pri Pustem Javorju na robu Temeniške doline. Koliko se je vse do zadnjega časa tam premučila živina. Zdaj pa teče novi del ceste po ravnem ob Temenici. Do Polzevega je speljal novo cestno traso od Pečenika. Z novega dela ceste je prekrasen pogled po Dolenjskem in Gorenjskem. Košnik se je neumorno brigal prav za vse občine našega okraja. Med zadnjimi deli je bila ureditev vasi Krke na Dolenjskem, kjer so razširili klanec, ki vodi od cerkve na most. Za regulacijo vasi so morali podreti celo hišo. Zdaj so tam odstranjeni poviči za nasreče in kraj je dobil res pohvale vredno lice. Škoda, da so onemogočili njegovi nadaljnji načrti v dobro našega kraja! Vsalet počitnice je g. Košnik potoval v inozemstvo zasledovat napredek na cestah, nakar je prenašal svoja opazovanja v domače področje. Izvrstnega strokovnjaka bomo v okraju res pogrešali. Bilo ni nobenega poviča za njegovo premetitev v Metliko, pravi ljudski glas.

Iz Murske Sobot

ms— Dan pripravljenosti. Sokol v Murski Soboti je po navodilih mariborske sokolske župe organiziral v nedeljo 5. t. m. dan pripravljenosti. Poleg članstva in nadešča domačega društva se je sestanka udeležilo tudi nekaj članov Sokola v Belčinih. Po uvodnih besedah, ki so jim sledile, vzklili kralju in državni himni, je starosta šolski nadzornik g. Velnar obrazložil pomen podobnih sestankov. Prosvetar ravnatelj g. dr. Maks Kovačič se je dotaknil posebnih dolžnosti, ki jih ima sokolstvo v obsejnem Prekmurju, nato pa je prebral savezno resolucijo in izjavil ministra Tomiča. S poučnim predavanjem o zadržanju o priliki zračnih napadov je bil sestanek uspešno zaključen.

ms— Cene naraščajo. Cena mleka je poskočila na 2.50 din za liter, medtem ko se je vso zimo prodajalo mleko po 1.50 din. Zaradi pomanjkanja krme čez zimo, je na kmetih malo dobrih krav mlekaric.

Iz Škofje Loke

šl— Pred veliko glasbeno prireditvijo v Škofji Loki. V kratkem bomo imeli v Škofji Loki nastop mladinskih pevskih zborov šol iz škofojloškega okraja. Nastopilo bo vsega 13 zborov, ki bodo peli narodne in umetne pesmi. Nastop bo v šolski telodvalnici. Vsak pevski zbor bo zapel po dve pesmi, eno ali dve pesmi bodo pa zapeli vsi zbori skupno. Računajo, da bo na nastopu v mestu okrog 500 mladih pevcev. Obsežno prireditelje organizira poseben odbor učiteljev in pevovodij s sreskim šolskim nadzornikom g. Kržišnikom na čelu.

Iz Ptujja

pt— Zvočni kino bo predvajal v nedeljo ob pol 16., pol 19. in pol 21. uri film »Ciganska melodija«, ki prikazuje življenje v ciganskem taborišču. Sodeluje tudi 60članski ciganski orkester. Za dodatke »Zelezniška nesreča pri Ozlju«. V ponedeljek ob pol 16., pol 19. in pol 21. uri ljubzenski film »Rože velemestja«.

pt— Olepševalno in tujsko prometno društvo bo zborovalo v soboto 18. t. m. ob 20. uri v švicariji in Ljudskem vrtu. Ob tej priliki bo tudi zanimivo predavanje. Predaval bo prof. Gorjanc.

Iz Gornje Radgone

gr— Za zopetno upoštevanje ekspoziture »Putnika« v Gornji Radgoni. V Hiberjev restavraciji je bil v tork poslovnici večer, katerega so priredila dosedanjemu dolgoletnemu vodji podružnice »Putnika« v Gor. Radgoni g. Janku Sveneškemu društvu, pri katerih se je udeleževal. V imenu Sokola se je poslovil od njega starosta br. Mavrič, v imenu Jadranske straže in občine podžupan g. Janez Lančič, v imenu Kluba kolezarjev in motočiklistov predsednik g. Franjo Kolarčič in v imenu Tujskoprometnega in olepševalnega društva g. dr. Karla Šabec. Vsi govorniki so poleg zaslug, ki si jih je pridobil g. Svenešek s svojim udeleževanjem, naglašali tudi nujno potrebo ponovne upoštevanje te podružnice, ki je ukinjena baš v času, ko se začena letoviška sezona v sosednem zdravilišču Slatini Radenci, onstran meje pa v zdravilišču Gleichenbergu. Res je sicer, da v letošnjem letu promet najbrž ne bo tak kakor prejšnjega leta, vendar pa bi moral »Putnik« upoštevati velik promet, ki vlada v Gornji Radgoni, ki je takorekro središče vsega gospodarskega razvoja in tujskega prometa dela Slovenskih gor. Apacke kotline, Murskega polja in Prekmurja.

S padalom na zemljo

Poškodovan original

i nov način vojne. Za hrbtno kušajo zasesti važne objekte vojaka s padalom na hrbtno

Nizozemska in Belgija

Dve državi, ki sta zvezani po mejah in tudi po svoji usodi

Nizozemska (Koninkrijk der Nederlanden) je dežela, ki meji na vzhodu na Nemčijo, na jugu na Belgijo, na tretji strani pa na Severno morje. Ima površino 34.222 kvadratnih km, prebivalstva blizu sedem in pol milijona ljudi ali 221 oseb na vsak kvadratni kilometer.

Toda ta Nizozemska, ki šteje v Evropi samo enajst provinc, je pomnožena s kolonijami, mnogo večja. Njena posest obsega Nizozemsko Indijo, v Ameriki šest otokov (Curacao) ter Nizozemsko Guyano. V teh kolonijah, ki merijo nad dva milijona kvadratnih km, živi nad 52 milijonov prebivalcev.

Evropska Nizozemska ima oceansko klimo: mile zime, hladna poletja in mnogo padavin. Po verski pripadnosti so Nizozemci nad polovico protestanti, po eni tretjini katoličani, poldrug odstotek pa je Židov. Po državni obliki je Nizozemska konstitucionalna monarhija. Vlada ji rodovodna Nassau-Oranje, katero predstavlja kraljica Viljemina. Prestolonaslednica je princesa Julijana.

Belgija je manjša, toda najgostejše naseljena evropska kraljevina z 29.425 kvadratnih km površine ter sedmimi in pol milijoni prebivalcev. Na kvadratni km pride torej 258 ljudi. Po veri so Belgijci

katoličani.

Bogastva belgijske države so prav znana. Prevladuje premog, rud je manj, ker so ležišča že zelo izčrpana. Toda industrija Belgije je odlična. Nad polovico belgijskega prebivalstva živi od industrije in trgovine. Proizvodnja železa, cinka in svinca ni obilna, zato pa prejema Belgija surovine za predelovanje od zunaj. Znana je belgijska kemična industrija. Posebno slovi brusilnica demantov v Anversu. Tudi druge industrijske panoge so važne: industrija za proizvodnjo stekla, papirja in usnja. Zelo razvita je belgijska tekstilna industrija.

Belgija ima veliko in bogato kolonijo Kongo.

Državi vlada kralj Leopold III., sin kralja Alberta, ki je pokazal v svetovni vojni veliko hrabrost. Kralj Leopold je brat soproge italijanskega prestolonaslednika Umberta. Prestolonaslednik Belgije je princ Baudoin. Kraljica Astrid je bila hči norveškega kralja in se je smrtno ponesrečila pri avtomobilski vožnji v Küsnachtu na švicarskem ozemlju.

Belgija ima splošno vojaško obveznost ter ima pogodbo s Francijo, po kateri preide vrhovno poveljstvo vojske v primeru vojne na Francijo.

Jubilej »severovzhodne pasaže«

Nordenskjöld jo je obvladal z denarno podporo ruskega mecena Sibirjakova

Te dni so v Stockholmu malo bolj skromni, nego bi to storili v normalnih razmerah, proslavili spomin na srečni povratek švedskega raziskovalca Nordenskjölda 1. 1880. z ekspedicijsko ladjo »Vega«. Nordenskjöld je bil s tem potovanjem, ki ga je vodilo iz Atlantika v Pacifiški ocean vzdolž severne evropsko-azijske obale, prepričan, da se da starodavni problem »severovzhodne pasaže« rešiti. S finančno pomočjo ruskega mecena Sibirjakova je lahko izvedel to ekspedicijo.

Dne 28. julija 1878. je »Vega« iz norveškega pristanišča Tromsøja odplula proti vzhodu. 1. avgusta je dospela do izliva reke Jeniseja, 19. avgusta je jadrala mimo

rt Čeljuskina, 28. septembra je dospela do Pitlekaja, kjer je odprava prezimila. Šele 18. julija 1879. je ledovje toliko popustilo, da je mogel Nordenskjöld naprej. Dva dni pozneje je »Vega« dosegla Vzhodni rt, 4. septembra pa je prispela iz Jokohame na Švedsko presenečljiva vest, da je odprava, potem ko je preplula Beringov preliv, dosegla svoj smoter. Potovanje je trajalo tedaj 13 in pol meseca.

Že na Japonskem so pogumnega učenjaka obsuli s častmi. Njegov povratek pa je bil prava triumfalna pot, a v domovini so ga sprejeli z njegovimi možmi s praviimi narodnimi slavnostmi.

Knjižnica v miznici

Problem mikrokopije je rešen!

Nekemu inženirju v Mainzu je uspel izum, ki bo v področju knjižništva povzročil prevrat. Rešil je problem »mikrokopije«, s katerim so se bavili tehniki že desetletja. Na film dela posnetke v formatu 9x19 cm, ki jih potem pomanjša na dvajseti del te velikosti. Na ta način je mogoče prenesti knjigo 160 strani na filmski list, ki ni večji od pošne razglednice. Ta film položi na svetilno ploščo. Prenaključna povečevalna leča se ustanovi na določen del posnetka in ga projicira na zrcalo, ki

ga reflektira spet verno na »bralno ploščo«.

Novi postopek omogoča reproducirati listine, arhivski material, dragocene originale, ki jih je drugače težko dobiti, z dokumentarno zvestobo in spraviti črke knjižnice na najmanjši prostor. V Gutenbergovem muzeju v Mainzu razmnožujejo na ta način že stare rokopise in dragocene tiske.

INSERIRAJTE V »JUTRU«

Na belgijski meji

Oddelek belgijske vojske koraka v svoje postojanke

Nemški ujetnik v Narviku

Težavna oskrba z živežem — Pičila hrana, časih tudi stradanje

D. J. Nicholas je bil eden izmed štirih angleških kapitanov, ki so bili s posadkami petih trgovinskih ladij v Narviku, ko so Nemci 9. aprila to mesto nenadno zasedli. Dne 23. aprila mu je dal nemški poveljnik, kakor drugim angleškim ujetnikom, dovoljenje, da se preseli na Švedsko, kjer so ga internirali v Joernu. Poročevalcu agencije »United Press« je dal zanimive podatke o času, ko je bil v Narviku.

Povedal je, da je v tem mestu vladalo pomanjkanje živeža in Nemcem končno ni bilo več mogoče, da bi ujetnike oskrbovali. Vsak dan je opoldne priletelo letalo, ki je spuščalo živila s padali, ta pa niso zadostovala.

Nemci z nami niso slabo ravnali, pripoveduje kapitan Nicholas, bili pa smo le ujetniki. Razdelili so nas v dve skupini. Eno so spravili v šolo, drugo v neko kavarno. Moja skupina, ki je štela 109 mož, je prebivala 14 dni v enem samem prostoru te kavarne. Postelj ni bilo. Spati smo morali na tleh. V zadnjih dneh so nam Norvežani dali nekoliko odevi, drugače pa so

bile naše obleke edina zaščita proti mrazu, čeprav vlada v Narviku še trda zima.

Jesti smo dobivali zelo malo, v glavnem majhen trd prepečenec, nekoliko nasi smo dobivali tudi kruha, tu pa tam je bilo malo ribe ali malo juhe s konzerviranim krompirjem. Čaja, sladkorja ali kave ni bilo, kava je bila ječmenova. Dobivali pa smo pivo. Čjutraj so nam dajali kavo z rezino kruha, med 3. in 6. popoldne je bil še en obed. Nekateri dan nismo dobili sploh ničesar.

Nicholas meni, da šteje nemška posadka v Narviku 7000 mož. Do njegovega odhoda je mesto zavoljo bombardiranja malo trpečlo. Pristaniške naprave so Nemci sami pogrnili v zrak. Na vožnji proti švedski meji je opazil, da so v predorih blizu Narvika dinamični naboji. Po vsej priliki bi Nemci sami razdejali predore, če bi se morali umakniti iz mesta. Trajalo bi potem dolgo, da bi postala železnica sposobna za obratovanje.

V Narviku je ostalo 56 britskih pomorščakov, kakor tudi 46 mož posadke britskega rušilca »Hunterja«.

Nemčija v vojni z Nizozemsko in Belgijo

Nizozemska kraljica Viljemina

Belgijski kralj Leopold

Koralna kača

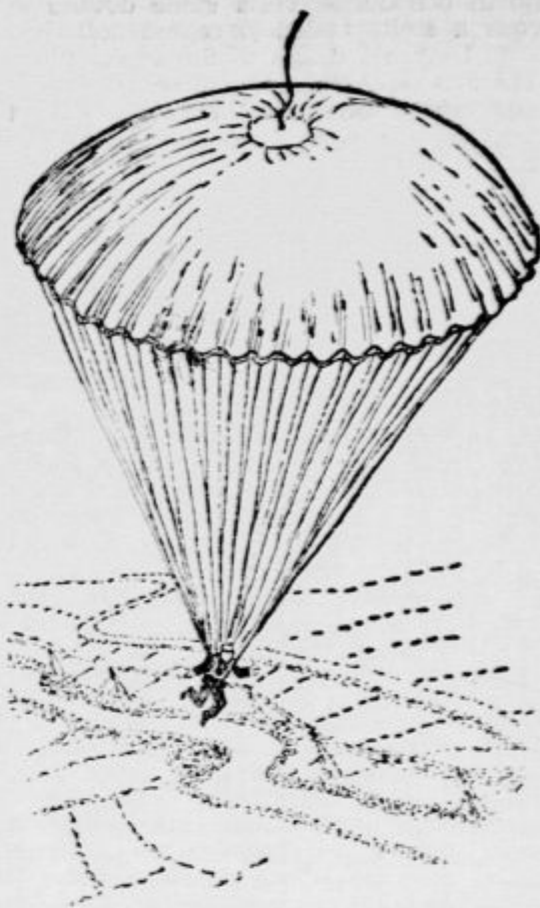
Večina Evropevcov pozna Panamo le po Panamskem prekopu in po panamskih slavnostih, ki v ostalem niti ne izvirajo iz te dežele, čeprav nosijo njeno ime. Kdor pa se malo bližje zanima za to deželo, ve, da ima poleg raznih vsakdanjosti tudi poseben »panamski strah«.

To ni niti kakšen razbojniški poglavar, niti kakšen krvoželjni general, temveč je neka kača. To je izredno hitro in ujedljivo žival s strupom, ki ubije v nekoliko minutah, najpozneje pa v 20 minutah tudi najmočnejšega moža. V zadnjem času govore v Panami spet pogosteje o tej kači, ki so ji dali ime »koralna kača«, pri čemer pa je pripomnili, da si praznoverni domačini drugače niti njenega imena ne upajo izgovarjati. Pojavila se je namreč nenadno v krajih, kjer je doslej še nikoli niso videli, in vlada je pozvala vse gozdovnike ter Indijance, naj se spravijo na temeljiti lov na to nevarno žival. Razpisala je celo nagrade. Toda domačini ne verjamejo prav, da bo uspelo kačo na ta način obvladati.

Publikum s psiho loške strani

John Judah, glavni vratar enega največjih newyorških kinematografov, uganja prav svojega poklica študij, ki prav za prav ne spada v njegov resor: študira psihologijo publike. Po stvarih, ki jih najde pod sedeli, sklepa, kakšno je bilo duševno razpoloženje gledalcev in trdi, da že samo po tem lahko spozna, kakšen film so predvajali. Če ležijo pod sedeži drobni koščki papirja, raztrgani programi in vstopnice, tedaj so igrali kakšen grozoten film, ki je pretresal ljudem živce. Če je na tleh ne navadno mnogo škatlic za puder, tedaj je šlo za posebno ganljiv film, ki je bilo treba zavoljo njega napudrati mnogo noskov. Večja množina izgubljenih črtal za ustnice ustreza učinkovitemu ljubezenskemu filmu (podrobnejši komentar se bistremu vratarju tu ne zdi potreben), a če najdemo po predstavi pod sedeži najrazličnejše predmete, kakor dežnike, aktovke itd., tedaj je Judah prepričan, da je šel preko platna film, ki je stresal trebušne mreže.

Tik pred pristankom

Vojak s padalom malo preden pristane na zemlji.

Drzna tatvina ob belem dnevu

V Bordeauxu se je primeril te dni izredno drzen tatvinski napad. Dva razbojnika sta napadla dva denarna sla ter jima z naperjenimi samokresi pri belem dnevu uplenila 340.000 frankov gotovine. Storičala sta po tem drznem podvigu izginila brez sledu.

Plačilo za lahkovernost

»Odposlanec trinajstih duhov«

Antonia Satta je prišla k ge. Fuscovi v Sassariju na Sardiniji. Ni prišla kar tako, prišla je po višjem naročilu, in sicer po naročilu »trinajstih duhov«. Kaj so ti trinajsti duhovi, je seveda težko razložiti, kajti niti ga. Fuscova si ni o tej stvari belila glave in tudi Sattova stvari ni podrobneje pojasnila. Čemu neki? So ljudje, ki v duhove ne verjamejo. S temi ne narediš nobenega posla, drugi verjamejo brezpogojno vanje — in to vero morajo tudi plačevati.

Antonia Sattova je tedaj izjavila, da misli »trinajst duhov« ozdraviti Fuscovo bolezi na ledvicah, o tem pa mora bolnica skrbno molčati, drugače bi bila pomoč zaman, in ne samo zaman, temveč tudi otroci Fuscove bi oslepel. Fuscova je verjela in je plačeval avsak mesec svojo vero. Počasi je izdala tako 7000 lir — bolezen pa ni prešla. Šele tedaj se je mož Fuscove odločil, da naznani Sattovo policiji zavoljo sleparstva.

Njegovi otroci zavoljo tega niso oslepel, nasprotno, vsej družini so se oči pošteno odprle. Kajti Sattova je bila predmet že različnih podobnih ovadb. Neki drugi praznoverni ženski je bila n. pr. obljubila, da ji bo nekega obtoženega sorodnika rešila hude kazni. Metoda za to je bila naravnost fantastična. Sattova je bila »izumila« prašek, ki ga je bilo treba samo potresti po sodni dvorani, da je postal sodnik »mehak«. Nu, ona sama ni našla mehkega sodnika. Zašili so jo za leto dni in štiri mesece — za sedaj pa samo in contumaciam, kajti prevečena sleparica je bila pravčasno pobegnila in jo morajo šele izslediti.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Iz Nizozemske

Nizozemski vojaški jarek ob nabrežju Severnega morja

Mlake na strehah

Neki ameriški arhitekt si je izmislil, da bi bilo treba strehe v bodoče graditi tako, da bi bilo na njih prostora za mlake. Voda v teh mlakah bi imela poleti to nalogo, da bi odbijala sončne žarke in toploto, prostori spodaj bi bili potem hladnejši. A pozimi bi se stvar obrnila: mlaka bi tedaj branila toploto iz hiše, tako da bi bilo v tej topleje.

Švedski Rdeči križ za Norvežane

Švedska vlada je naložila svojemu društvu Rdečega križa, naj nudi Norvežanom kolikor mogoče veliko pomoč. Švedski samaritani pomagajo norveškemu prebivalstvu ponajveč z živil. V Trondhjemu so poslali več avtomobilov hrane.

A NEKDOTA

Pri posetu perzijskega šaha v Petrogradu je car povabil svojega gosta na manevre ruske vojske. Med parado, ki se je vršila po manevrih, je šah poklical svojega adjutanta in mu nekaj tiho naročil na uho. Adjutant je odjahal na drugo stran odra in ostal tam ves čas parade.

Ko je bila ta končana se je adjutant vrnil k šahu in mu nekaj javil, kar je perzijskega vladarja silno presenetilo. Po daljšem izpraševanju adjutanta, so izvedeli, da ga je šah poslal na drugo stran s naročilom, naj ostro pazi, da-li vojska ne hodi okoli paviljona, tako da hodijo mimo vedno iste čete. Adjutant je izpolnil povelje in poročal, da so prihajale vedno nove čete. Na šaha je napravilo to silno dojem in posled je bil zelo pristopen za razne ruske želje.

V S A K D A N E N A

V ladjedelnici

»Ali se ti ne zdi, da bi bilo boljše, če bi križarke niti ne sestavljali, marveč bi nje ne kose kar pometali v vodo?«

Kulturni pregled

Zbornik znanstvenih razprav

V prav teh razburkanih časih, ko je vsa človeška pozornost odmaknjena od čisto znanstvenih vprašanj, nas je naša juridika fakulteta presenetila z novim (16.) letnikom svojega Zbornika, ki ima že prav lepo znanstveno tradicijo. Letošnji letnik (str. 314) vsebuje mnogo zanimivih in aktualnih razprav.

Uvodna razprava profesorja Bilimovića »Jugoslovanske železnice v preteklem dvajsetletju nas seznaja z gospodarskimi in finančnimi vprašanji naših železnic. Pisec je v ta namen obdelal ves statistični material, ki mu je bil na razpolago. Podrobno analizira naše železniško omrežje, vozni park, osebe, osebnosti in blagovni promet, neizpolnjenost in finančni uspeh naših železnic. Upravičeno lahko trdimo, da je ta razprava eden najtemeljitejših prispevkov k naši železniško-gospodarski literaturi.

V naslednji razpravi »Pravnozgodovinska študija o prispegi pri Slovincih« nam podaja profesor M. Dolenc izčrpen in nazoren prikaz razvoja prispegi pri Slovincih. V svoji razpravi se pisec seveda ne omejuje zgolj na slovensko pravno zgodovino, marveč nam pravno-primerjalno prikazuje razvoj prispegi pri Jugoslovanih sploh. Že od vsega početka je značilna prispega Slovincem sakralen akt. V dobi pred uvedbo krščanstva so prispegi na drevesa, kamne in podobno, ker so pač smatrali, da je v teh predmetih posebej neko višje, nadnaravno bitje. Poleg tega so Slovinci že poznali orodja, zlasti dvojni od stran-kama, ki so ga smatrali kot božjo sodbo. Krščanstvo pa je utirilo pot novemu načinu sodnega dokazovanja po izpovedi prič ali strank. Prispegovalci je sedaj tvegal večno pogubljenje, če bi bila njegova izpovedba zavestno neresnična. S tem je postala prispega verski akt in kot takega ga še naše ljudstvo danes smatra. Po izredno zanimivih zgodovinskih ugotovitvah, ki jih je pisec podprl z listinami dotične dobe, pride pisec do zaključka, da smatrajo Slovinci prispego kot sakralen akt, ki se mora bolj spoštovati zaradi posledic grešne prispegi, ki pridejo po veri, nego onih, ki jih odreja država.

Profesor Lapajne se tudi tokrat bavi s kritično presojo našega prednačrta obsega državlanskega zakonika. V razpravi »Načrt pooblastilno in poverilno-pravnih določb za jugoslovanski državljan« (obligacijski) zakonike podrobno analizira razliko med eno in drugo pogodbo, ki sta v našem še veljajočem zakoniku združeni pod eno samo vrsto pogodb. Končno pa nam podaja še svoje pripombe k našemu prednačrtu.

V eno najtežjih vprašanj kazenskopravne problematike pa nas uvaja profesor Maklečev s svojo razpravo »Vračunljivost krivda in nevarnost storilca«. Osnovni kriterij kazenskega prava je krivda. Brez storilčeve krivde za storjeno dejanje ni kazni. Zato pa tudi ne moremo več govoriti o kazenskem pravu, kadar naj stopimo namesto kazni zgolj očuvanje nadrebe socialne zaštite, ki se izrekajo ne glede na storilčovo kazensko odgovornost. Dasi ne moremo zanikati vpliva biologizma in sociologizma v sodobnem kazenskem pravu, vendar pa nam še ostane kot osnovni kriterij krivda storilca, ki je podlaga za njegovo kazn. Kazen sama pa je le ena izmed sankcij, ki jih predvideva moderno kazensko pravo (kazen, očuvanje in vzgojne odredbe). Zato pa smatra pisec, da spada vse napovedi o skorajšnji odpravi kazenskega prava med utopije, ki vsaj zaenkrat ne ustrezajo nobeni pravi realnosti.

Zapiski

Razstava Elde Piščančeve v »Galeriji Obersnela«. Na binokšno nedeljo ob pol 11. uri bo v novi »Galeriji Obersnela« na Gosposvetski cesti otvorena razstava akademske slikarice Elde Piščančeve, ki se bo do pot predstavlja občinstvu približno s 40 deli (olja, monotipije in akvareli). Elde Piščančeva ki ji je vcepil veselje do slikarstva naš mojster Rihard Jakopič je študirala slikarstvo na akademiji v Firenci in se je pozneje izpopolnjevala v Parizu. Po končani študiji je kot profesorica risanja službovala v Ljubljani, v zadnjem času pa poučuje risanje na gimnaziji v Kranju. Udeležila se je že več skupnih razstav, sedaj pa razstavlja prvi samostojno. Domača kakor tudi tuja kritika se je vedno pohvalno izrekla o delih te nadarjene slikarice. Elde Piščančeva, ki je posebno močna v barvi in kompoziciji, je izvršila tudi nekaj večjih del, med njimi križev pot za cerkev v Humu pri Dobrni, gledališki zastor za dvorano v Dobrni in olje »Kristus kralj« za glavni oltar v Hrastniku. Razstava njenih del, ki obeta biti prav zanimiva, bo odprta od 12. do 23. maja. Vstop je prost.

Almanah mariborskih osmošolcev. V Mariboru je pravkar izšla krasno opremljena knjiga z naslovom »Majolika. Na razstanku osmošolcev klasične gimnazije v Mariboru«. Izdali so jo v založbi tiskarne sv. Cirila osmošolci mariborske klasične gimnazije in predstavili z njo sedemotično literaturo iz svojih vrst in sicer Joža Čakša, Dušana Humarja, Stanka Janežiča, Beato Linzner, Bogdana Pogorčnika, Franja Štabuca in Milana Venišnika. Knjigo je vzorno opremil akademski slikar prof. Ivan Kos, ki je narisal tudi portrete ter sedemotične sodelavcev. Nje cena je za dijake 20 din, za ostale pa 28 din. Almanah prinaša večji del lirčne pesmi in tudi nekaj pripovedne proze. Vpisujemo z veseljem v kulturno kroniko ta prikupni pojav in priporočamo almanah pozornosti našega občinstva. K publikaciji se bomo o prvi priliki še vrnili s podrobnejšim poročilom.

Delo učiteljstva za prosvetni in ekonomski napredek slovenskega naroda. Najnovejši zvezek našega časopisa za sodobno pedagogiko »Popotnik« je pridobil pod tem zaglavljem več članov, ki jih uvaža značilni uvodnik z naslovom »Robota Martina Kačurja«. Uvodnik kakor tudi nadaljnji članki so stvarni, pošten in jasen odgovor na histerične napade na učiteljstvo, s katerimi si skušajo nekateri fanatiki olajšati svoj zloč v času, ko vsemu našemu narodu in vsem njegovim vrednotam od religioznosti do materialnih preti nevarnost s povsem druge strani. V uvodniku čitamo med drugim: »še danes, ko se na zgodovinskem polju pojavljajo grozeče sence temne bodočnosti, doživlja slovenski učitelj usodo Hlapcev in Martina Kačurja. Doživlja jo kljub temu, da je bil prav on tisti, ki je rešil slovensko ljudstvo anal-

O »Rodbinskih ozirih pri naših neposrednih davkih« razpravlja univ. docent Murko. Rodbinski oziri prihajajo pri naših davkih predvsem do veljave pri določevanju davka prostega minima, to je onega največjega donosa ali dohodka, ki se ostane prost davka. Pod vidikom upoštevanja rodbinskih bremen obravnava nato pisec vse naše neposredne davke ter nam ob tej priliki podaja svojo kritiko našega sistema davčne oprostite.

V razpravi »Pripombe kranjske deželne komisije k Martinijevemu osnutku avstrijskega državlanskega zakonika« nam razjasnjuje profesor Polec stališče, ki so ga zavzeli naši kranjski pravniki do omenjenega načrta. O tem se v naši literaturi doslej še ni pisalo, zato bo pač zanimivo zvedeti, kaj in kako so naši pravniki predlagali, da se načrt državlanskega zakonika izpremeni. Na poziv stanovskega odbora sta sestavila ustrezeni referat deželni odbornik Jožef pl. Kalebberg in svetnik dež. sodišča Anton Gollmayr. Njun referat je v marsikaterih točkah vplival na spremembo načrta in v danes pri nas še veljavnem običnem zakoniku najdemo še dvojne določbe (§§ 645 in 1134), na kateri je odločilno vplivalo mnenje naših pravnikov.

Profesor S. Pektorski nam v svoji razpravi »Comte in Hegel« nazorno in primerjalno prikazuje ideje dveh mislecev-sodobnikov. Kaj na bi bilo skupnega obema filozofoma? Zdelo bi se, da obstaja med njima samo različnost in celo nasprotstvo. Comte, deklariran privatni učenjak, ki se je največ povzel do repertitoria na pariški politelnihi in ki je zadnja leta svojega življenja preživljal le skromno in to še s podporo svojih prijateljev. Na drugi strani pa Hegel, ki je kot »državni filozof« užival vse časti in predaval na berlinski univerzi, ki mu je dala na razpolago auditorium maximum; Comte katoličan, Hegel protestant; Comte se je navduševal za veliko evropsko republiko; Hegel pa je nastopal kot pobornik nemškega nacionalizma. Takih nasprotstev med obema misleccema najdemo še mnogo, a vendar moremo ugotoviti, da obstaja med obema tudi sličnost idej, ki jih moremo odkriti šele s podrobno proučevanjem enega in drugega. Profesor Pektorski je to nalogo rešil na sijajen način, kakor smo to pač navajeni pri vseh njegovih pravno teoretičnih spisih.

V področje združnega prava nas popelje profesor Škerlj z razpravo »Sklic in potek skupščine v gospodarskih združenjih«. V tej razpravi obravnava pisec sistematično vse določbe našega zakona o gospodarskih združenjih kakor tudi določbe novega trgovinskega zakonika, kolikor se nanašajo na sklic in potek skupščine gospodarskih združenj. Zbornik zaključuje razprava profesorja Tomšiča »Izseljevanje in vseljevanje z vidika mednarodnega javnega prava«. V tej razpravi nam pisec prikazuje vsa vprašanja, ki utegnejo nastati v zvezi z emigracijo. Podrobno obravnava o pomenu pravne ureditve tega vprašanja, ob koncu pa podčrtava nujnost spopolniti sedanjo mednarodnopravno ureditev izseljevanja v obliki multilateralnih mednarodnih pogodb. Vidimo torej, da obravnava letošnji Zbornik vprašanja skoro vseh pravnih panog. Zato bo dobrodošel vsakomur, ki ima le količjak zveze s pravnimi in državnimi vedami.

Zbornik, ki obsega nad 20 tiskovnih pol, stane din 80; kdor pa postane član Društva prijateljev pravne fakultete, dobi za letno članarino din 40 Zbornik brezplačno.

fabetizma v najširšem pomenu besede. Učiteljstvo, ki je edini in pravi predstavnik šole, je z vsem svojim poštovanjem in naporom delom v šoli in med narodom pokazalo, da zasluži objektivno presojanje in vrednotenje sebe in svojega dela. V takem objektivnem duhu so spisani članki, ki temeljito ozvejo klevete znanih nasprotnikov vsega kulturnega dela, ki ni podrejeno njihoveemu vodstvu in njihovi kontroli. Matija Senkovič razglablja o treh razdobjih v razvoju slovenske ljudske šole in učiteljske organizacije. Pavle Flerič prikazuje razpoloženje za preureditev šolstva v letu 1918, Martin Menec piše o samoozraščevalnem prizadevanju slovenskega učiteljstva, Josip Jurančič razpravlja o sodelovanju učitelja pri kmet-skem gospodarstvu. Pavle Šegula pa v članku »Delo učiteljstva v preteklosti in mi mladi« izpoveduje vedri optimizem mladega učiteljstva in njegovo trdno voljo, da z novimi pedagoškimi sredstvi nadaljuje veliko delo, ki so ga izvršile starejše učiteljske generacije. — V tej številki »Popotnika« je objavljena tudi vrsta člankov iz šolske prakse, ki so jih prispevali Josip Dolgan, Avgust Rozman, Dolf Prešeren, Julij Kontler, Jože Kocbek, Mirko Vauda, Antonija Druškovič in Ivan Cvetko. V knjižnem pregledu so objavljene ocene nekaterih novih knjig.

Študija o liriki Miroslava Krleža. Zagrebška založba »Orbis« je pravkar izdala knjigo Iva Ladika »Krleža kao lirika«. 116 strani obsegajoča študija je prvi večji, sistematično zasnovani prikaz liričnega razvoja in dela Miroslava Krleža, ki je nedvomno najpomembnejši in najznačilnejši avtor povojne generacije v literaturi vse Jugoslavije. Študija Iva Ladika je razdeljena v sedem poglavij. Prvo poglavje prikazuje stanje hrvatske lirike do Krleža, drugo prinaša njegov življenjepis, tretje riše okolje, v katerem se je Krleža pojavil in čigar pesniški interpret je postal, četrto in najdaljše poglavje se analitično in sintetično bavi s Krleževim liriko. V petem poglavju se pisec zaustavlja pri vplivih na Miroslava Krležo, v šestem se bavi s sodbami kritikov in v sedmem daje sklepe misli in končne rezultate svojega proučevanja. V poglavju o Krleževi liriki razglablja Ladika pesniško delo tega najznačilnejšega hrvatskega lirika od leta 1914. dalje v naslednjih oddelkih: 1) vojna lirika, 2) opis okolja malomeščanstva in hrvatsstva, 3) občutje lažihrvatske književnosti, 4) pesmi samote, osamljenosti, tesnobe in smrti, 5) siromastvo, beda, 6) ljubezen, erotika, 7) izhod, aktivizem in 8) ustvarjanje, pogled naprej. Študija Iva Ladika je zanimiv in tehten dosežek k umetniški biografiji Miroslava Krleža in k proučevanju razvoja moderne hrvatske lirike. Kdor koli se je doslej bavil s Krležo, bo z zanimanjem in delno tudi s pridom segel po tej knjigi, ki je spisana pravilno in je v marsičem dober odgovor onim, ki iz klikarskih ali iz svetovnonazorskih

razlogov omalovažujejo osebnost in delo Miroslava Krleža. V »Ljubljanskem Zvonu« izhaja pravkar daljša študija Bratka Krefta o liriki Miroslava Krleža in bo zanimivo primerjati, do kakšnih rezultatov prihajata oba proučevalca Krleževe poezije.

Nova slovenska drama. V izdaji »Založbe igre« v Ljubljani je pravkar izšla drama v treh dejanjih »V provincii«, dramatski prvenec dr. Silve Trdinove, ki je bila doslej znana kot literarni zgodovinar in kritik. Uvod tej dramli je spisal pesnik in kritik Franc Vojnik. Drama se dogaja v svetu gimnazijskih profesorjev in dijakov ter bo gotovo vzbudila posebno pozornost. Podrobno poročilo o tej zanimivi novitesti slovenske dramatske književnosti bomo pridobili v kratkem, za sedaj knjigo samo beležimo in opozarjamo, da se naroča v Ljubljani, poštni predal 103, za ceno 24 dinarjev.

Planine v bolgarski literaturi. Bolgarski pesnik Dimitri Pantelev, ki ga Slovenci poznamo in cenimo kot prijatelja naše literature in prevajalca iz naše poezije, je pravkar izdal v Sofiji v brošuri na 16 straneh svojo študijo »Planinata v bulgarska literatura«. Kot navdušen planinec (g. Pantelev pozna dobro tudi slovenske Alpe), je morda prvič v bolgarski literaturi obdelal snov, ki odkriva zvezo med bolgarskimi pesniki in planinskimi tli njihove domovine. Dimitri Pantelev je v tem svojem spisu obdelal predvsem planinske motive v delu Ivana Vazova, Aleka Konstantinova, Kirila Hristova, Penca Slavejkova, Strašimira Krinčeva, Vasilija Rakitina, Mare Bjelčeve in nekaterih mlajših pesnikov in pisateljev. Pisec ugotavlja, da planine niso navdihovale bolgarskih besednih umetnikov samo s svojo neizpremenljivo lepoto, marveč so jim tudi dajale novih moči za borbo z domačim okoljem in s tem za boljšega bolgarskega človeka.

SPORT

Redna glavna skupščina JZSS

Upravni odbor Jugoslovanskega zimsko-sportnega saveza v Ljubljani sklicuje XVIII. redno glavno skupščino za nedeljo 9. junija 1940. ob 20. v Ljubljani v Bell dvorani hotela »Union« na Miklošičevi cesti, s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev in pozdrav predsednika;
2. Določitev verifikacijskega odbora, zapisničarjev in dveh overovalcev zapisnika;
3. Poročilo generalnega tajnika;
4. Poročilo odsekov;
5. Poročilo blagajnika;
6. Poročilo nadzornega odbora;
7. Reorganizacija Jugoslovanskega zimsko-sportnega saveza. Če ob določeni uri ne bo zadosti delegatov za sklepoteno po § 13 saveznih pravil, bo pol ure kasneje na istem mestu in s istim dnevnim redom skupščina po določili § 12. saveznih pravil neglede na število prisotnih delegatov. Vsako včlanjeno društvo ali klub ima pravico prisostvovati skupščini po dveh delegatih, ki morata predsedstvu skupščine predložiti poverilnico, podpisano v smislu društvenih pravil in opremljeno z društveno štampiljko. Delegata morata biti na poverilnici imensko navedena. Morebitna izprememba kraja in dnevnega reda, kakor tudi druga obvestila bodo objavljena v nadaljnjih okrožnicah.

Dan preje t. j. 8. t. m. bo v klubski sobi kavarne Union redni letni sestanek Zborniških učiteljev ob 17. Sestanek je obvezen za vse savezne smuške učitelje, možno pa je, da podsavezne odseke zastopajo delegati. JZSS.

Brezplačen pouk v tenisu

Vabimo vse prijatelje tenisa, predvsem pa srednješolce, ki dosedaj še niso imeli prilike za igranje tenisa, da se udeležijo brezplačnega teniskega pouka, ki bo ob sredah in petkih od 15.30—16.30 na igriščih Ilirije pod Cekinovim gradom. Tako se bodo mogli sedaj tudi oni, ki niso mogli plačevati posebnih ur, naučiti brezplačno tega lepega sporta.

Zato uprava »SK Ilirije« vabi vse prijatelje belega sporta, da se v čim večjem številu udeležijo tega brezplačnega pouka.

Slalom na Okrešlju

Na binokšno ponedeljek bo aglina zimskosportna sekcija Savinskega podružnice SPD v Celju zaključila svojo letošnjo nadvse uspešno sezono z medklubsko tekmo v slalomu na Okrešlju. Medtem ko je v dolini narava že vsa v zelenju in cvetju, je visoko v gorah dovolj snega, kjer se bodo številni smučarji o binokšnih navzilih krasot bele opojnosti. Kaže, da se je vreme spremenilo in da bomo imeli letos lepe praznike, ki bodo privabili v prelepo Logarsko dolino številne izletnike, od koder je do Okrešlja dobra ura hoda. Iz Celja bo vozil poleg rednega mestnega avtobusa v soboto ob 20. izpred kolodvora še posebni avtobus, na kar opozarjamo vse interese. Če bi se prijavilo zadostno število interesentov, bo vozil še drug avtobus ob 18.30. Prijave sprejema SPD Celje.

V nekaj vrstah

Budimpeštanski teniški turnir za naše igralce ni posebno uspešen. Kakor znano, je Puncer pred dnevi sredi turnirja odstopil, ker se je moral vrniti v Zagreb, a zdaj je izločen že drugi naš tekmovalce, in sicer Mitić. Mitić je sicer v sredo porazil Dalosa 6:4, 6:4, a takoj nato ga je Asbott izločil iz nadaljnjega tekmovalja, kajti porazil ga je 4:6, 6:2, 5:7, 6:2, 6:4.

Nedeljsko kolo državnega prvenstva v nogometu bo morda eno najbolj zanimivih. Odigrani bosta namreč dve zelo važni tekmi. Gradjanski mora v drugi levji brol v Split, kjer bo meril svoje moči s Hajdukom, ki je prav minulo nedeljo odšepnil BSK-u dragoceno točko. Če Gradjanski v Splitu zgubi, potem je kaj malo izgledov, da si bo on priboril naslov državnega prvaka. Druga važna tekma bo pa odigrana v Beogradu, kjer se srečata oba stara, zagrižena rivala BSK in Jugoslavija. Čeprav je BSK na papirju favorit in je tudi bolj verjetno, da bo on prejel kakor Jugoslavija odločil tekmo v svojo korist, je vendar treba upoštevati, da je bila prav Jugoslavija tista, ki mu je vedno mešala štrne. Tretja tekma pa bo odigrana v Zagrebu, kjer bo imel Hašk priliko, da proti sarajevski Slaviji popravi slab vtis, ki ga je napravil v prvih dveh kolih finalnega tekmovalja in sploh zadnje čase s svojo slabo igro.

Zagrebski »Jutarnji list« poroča, da so

se obeta obilen mednarodni program v plavanju za bodočo sezono. Zaradi odpovedi olimpiade v Helsinkih je Italija sprožila misel, da se namesto tega vrši plavalni četverboj v Genovi, na katerem bi sodelovale reprezentance Italije, Nemčije, Jugoslavije in Madžarske. Po pisčevi sodbi bi imela Jugoslavija na takem četverboju vse izgleda, da zasede drugo mesto, zlasti če upoštevamo lanske rezultate naših plavalcev. Toda upoštevati je treba, da je letos večina naših plavalcev še vedno brez treninga in da je zato zelo dvomljivo, da bi res uspeli tako častno, kakor to sodi pisec omenjenega članka. Poleg tega želi Nemčija tudi dvojni z jugoslovansko plavalno reprezentanco 25. in 26. julija na Vrbskem jezeru. Zdi se pa, da zaradi pomanjkanja terminov in pa zlasti zaradi

V Matjaževih dvoranah

Tudi pod zemljo naj ljudje priznajo narodo

Mnogo je naših krajev, kjer vam ljudstvo pokaže goro, pod katero počiva kralj Matjaž. Tako kraja sta tudi obejme Ziri in Rovte. Te dni smo ga šli obiskat pod zemljo, čeravno so nas domačini strašili, da si je njegove »kamre« prisvojil sam razbojnik Bradeško in da se v njih skriva pred roko pravice.

Tako se je zgodilo, da smo v šoli sklenili, da iz jam Matjaževih čunat izvlečemo enega ali drugega, Matjaža ali Bradeška, če že ne celo oboje. Spoznal sem tudi, da imajo včasih otroci več poguma kakor odrasli in včasih tudi več pameti. Spustili smo se še torej po strmem bregu na cesto, ki vee Logatec z Žirni. Kmalu smo bili pri enem glavnih izvirov Poljanščice ali, bolje rečeno, Zirovščice. Dolina postaja vedno tesnejša, obdana od strmih sten Polhograjskih dolomitov, ki prav tu izgubljajo svoje ime. Voda in cesta se drejnata v dolni in si delata ena drugi napoto. Prav v to dolino so postavili še državno mejo z vsemi ovirami in neprilikami, da je drenj še večji. Potovanje tod danes res ni prijetno. Kmalu so za nami tudi Sopoški mlini in že jo udarimo preko vode v strm hrib. Spetoma si ogledamo spodnje jame, ki se vidijo tuaj s ceste. Človek skoraj ne more verjeti, da je te predore napravila narava sama. Prej bi mislil, da je to vodila stara cesta in da je predore napravila človeška roka. Celo naraven most se boči nad našo glavo v prav elegantnem loku. Ker pa smo mi hoteli priti prav do kralja Matjaža in ker tu ne vodi noben rov daleč v notranjost hriba, smo kmalu krenili dalje po strmim pobočju ter se vrhu prvega roba spustili na drugo stran pobočja. Kmalu smo se znašli pred vhomid v glavni rov, ki je sprva dokaj širok, da človek lahko hodi sklonjen. Nato pa se stene stisnejo in treba je nadaljevati pot po vseh stihih. Tu zgine tudi zadnja dnevna svetloba in brez luči bi ne bilo mogoče dalje. Na obe strani vodijo mnogi stranski rovi, ki pa se vsi končajo v slepo. Strop se zopet dvigne in kmalu smo v glavni »kamri«, ki je za kralja Matjaža precej skromna. Na desni strani stoji obsežen kapnik,

Kolikšna je človeška zmogljivost

Kako odklanjamo vzroke utrujenosti

Kako dolgo vztraja lahko nameščenec ali nameščenka ob modernem knjigovodskem stroju, ne da bi njiju zmogljivost zavoljo utrujenosti popustila?

Koliko časa lahko tipka tajnika kakšen diktat, ne da bi se ji brzina in točnost pisave zmanjšali?

Koliko časa lahko nepretrgano računamo, ne da bi začeli zavoljo utrujenosti delati napake?

V vsakodnevnem poklicnem in tudi zasebnem življenju je nešteto takšnih vprašanj. Vemo, da se skoraj pri vsakem poklicnem delu, posebno če je enolično, a vendar zahteva pozornost in skrbnost, čez nekaj časa pojavi utrujenost, tako da zmogljivost popusti. Ko dosežemo mejo enakomernosti zmogljivosti s svežimi močmi, se pojavi manjša zmogljivost, ki se kaže seveda v celotni delovni storitvi. V splošnem je zmogljivost nameščenca, ki dela osem ur, neenakomerna, proti koncu prične popuščati in jo je mogoče držati na prvotni stopnji samo z večjo uporabo živčnih sil.

Vsak človek ve, kdaj se pojavijo ti znaki utrujenosti in na kakšen način se pojavijo. Delo mu potem ne gre več tako zlahka izpod rok. Začuti potrebo, da bi to delo prekinil ali vrnil kakšno drugo delo. Izkušeni praktiki poklicnega življenja vedo sami, na kakšen način najbolj nastopijo proti popu-

tega, ker bo večina klubov angažiranih v državnem ligaškem prvenstvu, ne bo mogoče izvesti tega programa. Poleg tega je prejel naš plavalni savez tudi vabilo Italije za meddržavno damsko tekmovalje v plavanju. Znano je, da so nam Italijani v tem pogledu dolžni revanzo. Verjetno je, da utegne biti to srečanje v Trstu. Naposled preostane še tekmovalje z Madžari, in sicer dvojni moških v Szegedinu, dvojni dam pa neke na našem morju. Glede tega tekmovalja pa še ni določen termin.

Včeraj popoldne je odpotovala hrvatska nogometna reprezentanca v Bratislavo, kjer bo odigrala medmestno tekmo z Bratislavo. Zagrebčani bodo nartopili z drugo garnituro, ker je Gradjanski angažiran s tekmo v Splitu.

edini, ki je do danes ostal še cel. To je okameneli kralj Matjaž. Z malo domišljije si človek lahko res predloži bradatega moža, ki je obrnjen v steno. Verjetno je, da je prav ta kapnik dal ime celi skupini jam. Rov se še nadaljuje in preide v tako ozko luknjo, da sem se komaj splazil skozi njo. Po zatrevanju otrok bi se morala jama nadaljevati, na moje veliko začudenje pa nadaljevanja nisem mogel najti. Stene imajo razpoke, na dnu pa je ležalo mnogo ruševin, ki so verjetno prav zadnji čas zaprle rov. Jadrno sem se obrnil in s težavo sem prišel nazaj do otrok, ki so me čakali pod kraljem Matjažem. Eden je stikal z lučjo po vseh luknjah. Pojasnil mi je, da išče skrinjico z zlatniki, na kateri sedi črna mačka. To skrinjico vedno iščejo pa je še niso mogli najti. Priporočil sem, da bi rajši iskali kako okamenelo kost; in te smo v resnici našli blizu izhoda. Zal ne vemo, od katerih živali so. Le toliko smo mogli ugotoviti, da od medveda jamarja ne morejo biti, ker bi pošten medved ne mogel skozi vhod.

Kakor sem se razveselil najdbe okamenin, pa sem se moral naravnost zgroziti nad dejstvom, da je bila jama nekdanj zelo bogata na kapnikih, ki pa danes ležijo razbiti na tleh. Že sem hotel ozmerjati Rotvarje, ki radi stikajo po jami, z »rovčariji«, pa sem se do časa spomnil, da tudi druge naše jame niso ostale nedotaknjene in da je njihove kapnike doletela ista usoda. Ali je tega kriva ona nesrečna skrinjica z zlatniki? Čudna je vandalska strast naših ljudi, ki uničujejo vse ono, kar je narava ustvarila v teku dolgih tisočletij. Koliko nepopravljive škode je že napravila po naših kraških jamah, katerih si danes človek skoraj ne upa pokazati tujcem, da ne bi videli, kako malo cenimo vse ono, kar je last nas vseh! Taki smo in še mnogo se bomo morali truditi, da bomo vzgojili: oni čut do ohranjanja skupne lastnine. Tako smo se vrnili na svetlo brez kralja Matjaža in brez Bradeška — pa tudi brez skrinjice z zlatniki pač pa z zavestjo, da je bil v tej jami storjen greh nad naravo

L. S.

Veter, ki vpliva na dušo

Fen kot olajševalna okoliščina pri zločinih

Celo najtrdovratnejša zima se mora nekoč umakniti in med napovedovalci njene umika spada fen, tisti topli, suhi in neprijetni veter, ki veda o njegovih učinkih marsikakšno povedati posebno prebivalci alpskih dolin in predalpskih predelov. Izraz »fen« izvira iz švice, ki je temu vetru, ki pah v dolino, posebno predana. Dolgo časa so menili, da je izvor tega vetra v Sahari, danes pa meni znanost, da nastaja po depresijah, ki potujejo pred gorovji in srkajo zrak iz dolin, tako da začnejo vanje pritokati zračne mase z visokih planot in z grebenov.

Fena se ljudje boje ne samo zavoljo njegove viharosti in suhote, ki povečuje nevarnost požarov, temveč tudi zavoljo slabih vplivov na človeka in žival. V njem se počutimo neugodno in utrujeno. Ljudje postanejo živčni, boleznijo dosega jo kritično stanje, zadržane strasti planejo na dan in dokazano je, da so prestopki zakonov in nasilna dejanja zelo pogostoma spremljevalni pojavi tega vetra. To so ugotovili posebno v ozemlju švicarskih jezer in značilno je, da v švici neke prestopke, ki so se zgodili med fenom, mije kasneje oziroma da upoštevajo fen kot olajševalno okoliščino.

Vsak učitelj v ozemljih, ki jih obseha fen, ve povedati, kako se zmogljivost otrok v času tega vetra zniža. A tudi živali postanejo nerazpoložene. Jedo manj, kološče ne ležejo jaje, krave dajejo manj mleka, a najboljši lovski pes v takšnih dneh odpove in ne posluša svojega gospodarja. Saj je tudi umljivo, da ustvarijo zračne mase, ki se začnejo pretakati neznatno, večinsko ponoči iz višine 2500 m v globoke doline in se pri tem hitro ogre-

jejo, spremenjen meteorološki položaj. Da more to povzročiti tudi telesno nerazpoloženo, si lahko mislimo. Bolj skrivnostni pa so duševni učinki.

R A D I O

Sobota, 10. maja.

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki. — 12: Plošče. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi in plošče. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: Kramljanje z birmanci (Manca Komanova), nato harmonika. — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Radijski orkester. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 20: Zunanepolitčni pregled (dr. A. Kuhar). — 20.30: Razburjenje na Olimpu (stara zgodba v moderni obleki). — 22: Napovedi. — 22.15: Radijski orkester.

Beograd 19.40: Narodna glasba. — 20.40: Orkester. — 22: Vesela muzika. — Zagreb 17.15: Orkester. — 20: Koncertni večer. — 22.20: Ples. — 22.30: 18: Bolgarska glasba. — 19: Orkestralni in pevski koncert. — 22.30: Bolgarska glasba. — Praga 20.10: Smetanov ciklus »Moja domovina«. — 22.20: Pester spored. — Pariz 20: Koncertni večer. — Rim 17.15: Revija plošč. — 21: Vesela muzika. — 22: Simfonične skladbe. — 23.15: Ples. — Berlin 19.30: Male melodije. — 20.15: Melodija in ritem. — 22.30: Laha in plesna muzika. — 24.10: Nočni koncert.

Narodno-obrambna kreditna zadruga v Celju kliče narodne može in žene v svoj krog!

MICHEL ZEVACO:

109

Don Juan

ROMAN.

»Tiho!« je bevnal črn mož izza druge, manjše mize in vstal kakor sveča, nato pa sedel nazaj. V istem trenutku je eden izmed stražarjev na vso moč butnil Corentina med pleča.

»Saj molčim!« je rekel Corentin.

»Tiho!« je ponovil vratar.

»Če ti pravijo, da molči!« je revsknil stražnik in poudaril svoj opomin z novo bunko, tokrat po glavi.

»Saj ni rečem!« je zajecjal Corentin.

»Ako bo obtoženec še naprej razgrajal, se je oglašil sodnik, »ga damo takoj prenesti v mučilnico.«

Corentin je otrpnil, tresoč se od strahu in groze, kar mu pa ni prihranilo brce v zadnjico. Zaječal je.

»Tiho!« je škrtnil vratar.

»Govorite!« je rekel sodnik.

Corentin je poškilil na vratarja, ki ga je gledal kakor jezen maček, in krčevito stisnil ustnice. Previdnost je božja mast.

»Torej se branite govoriti?« je vprašal sodnik.

»Vaša prevzišenost,« je zastokal Corentin, »narobe, strašno rad bi govoril...«

»Torej vas poslušamo. Vsak obtoženec ima pra-

vico, da se zagovarja, preden mu prebero sodbo. Kaj imate povedati o svojem mnogoženstvu?«

Z zvonom in močnim mglasom je Jakomin v neadnem navdahnjenju zaklical:

»Povedati imam, da nisem zakrivil mnogoženstva!«

»O tem se ne bomo prerekali,« je nekam prizanesljivo odvrnil duhovni sodnik. »Dokazano je, da ste sklenili dva zakona: enega v Granadi na Španskem, drugega v Parizu.«

»Ali, vaša prevzišenost,« je zmagovalno vzkliknil Corentin, »to ni mnogoženstvo!«

»Kaj pa je potem?« je porogljivo dejal sodnik.

»Ali je mar enoženstvo?«

»Dvoženstvo je, vaša prevzišenost!«

Sodniki so se pogledali. Čudno in vendar resnično: zadeva se jim je zdelo vredna pozornosti. Pogledi, ki so jih upirali v Jakomina, so postali manj strogi. Tanki razloček, ki ga je bil siromak pokazal v svojem obupu, da bi si rešil glavo, je močno nalikoval dilačici, kakršno učenjak zmeraj s slastjo razcepi. Corentin je presenečeno izbulil oči.

»Oho!« je pomislil. »Pa ne da bi jih bil spravil v zadrego in njihovo vest v škrpce? Takisto mi je, kakor da bi zanka okoli mojega vratu popuščala.«

Na žalost se je eden izmed sodnikov vzdignil in jel pobijati njegov ugovor, dokazujoč, da za silo tudi številu »dve« opravi predpono »mnogo«. Te razlage Corentin sicer ni razumel, ker je bila vsa v latinščini — in v kakšni latinščini, sveti Bog!

»Incident je zaključen,« je rekel duhovni sodnik. »Toda odprli ste vrata...«

»Torej smem oditi?« je boječe vprašal Corentin.

»Odprli ste vrata nekaterim juridičnim predsodkom, ki se bomo z njimi okoristili. Nu, podvizajmo se. Imate še kaj povedati?«

»Če zdajle ne dokažem, da sem nedolžen, pojdem naravnost na vešala,« si je dejal Corentin.

»Vaša prevzišenost, povedati imam, da se ne le nisem vdajal mnogoženstvu, ampak narobe, da niti enoženstva nisem kriv. Še danes ta dan sem devičnik, tak, kakršnega me vidite. To je morda napak. A resnica je, da se nisem nikoli oženil. Torej nisem ne mnogoženec ne dvoženec ne enoženec.«

Duhovni sodnik je mignil. Naježeni vratar je vstal in rekel s svojim najbolj rezkim glasom:

»Tiho! Če vam pravijo, da je vaša krivda dokazana! Ali morate biti neumni, človek božji! Kaj res ne vidite dalje kakor do konca svojega nosu?«

Sodniki so se zasmejali.

»Ho, ho,« je nazadnje rekel levi prisednik, »prijazno, da je obtoženec v takem slučaju močno daljnoviden!«

Vse je buhnilo v grohot. Corentinu se je zdelo, da bi moral tudi on pomagati, a v tem si je dejal:

»Ta grohot mi diši po vrvi. Oh, senor Luis Tenorio, moj dobri gospodar! Treba mi je bilo reševati življenje, da me spravljajo zdaj vaš malopridni sin v tolikšno gorje! Toda poizkusimo zadnje

sredstvo. Gospodje sodniki,« je rekel, »nisem še končal.«

»Naj bo,« je dejal duhovni sodnik, misleč, da se obeta nova zabava. »Poslušamo vas.«

»Gospodje sodniki,« je začel Jakomin, »do tega trenutka sem mislil, da sem samec. Kakor vidim, se je izkazalo narobe. Priznam torej svoje mnogoženstvo.«

»Prej ste rekli dvoženstvo...«

»Zaradi dokazovanja mi je bolj prikladno, da govorim o mnogoženstvu,« je rekel Corentin.

»Obtoženec,« ga je strogo zavrnil duhovni sodnik, »menda ne pričakujete, da vam bomo dovolili vprico poslušalstva razmazovati svoja gnusna dejanja? Zadovoljite se z dvoženstvom, tem bolj, ker vam je obtožba dokazala samo prvi primer. — Kdaj je še svet videl takšno nesramnost?« se je obrnil k prisednikom. »Zdaj si sam lasti obsežnejši zločin...«

»Ali,« se je oglašil Corentin, »to delam zgolj zato, da vam bolj dokažem...«

»Tiho!« je kriknil vratar.

»In zdaj govorite,« je rekel sodnik.

»Gospodje sodniki,« je zajecjal zmeden Corentin, »ako se mi posreči dokaz, da dvoženstvo nikakor ni zločin, marveč čednost, ki jo je treba plačati, tedaj bo samo po sebi jasno, da mnogoženstvo...«

»Da,« je rekel desni prisednik, »to bi bil razlog a fortiori...«

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in ženske se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Kuharico

srednje starosti, sprejem tako za gostino. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12656-1

Pri Putrihu

3 dni zabave. Dances, jutri in binkoštni ponedeljek ples. Vsi vabljeni. 12658-18

Službe isče

Beseda 50 par, davek 3 din, ter 3 din za šifro ali dajanje naslovov. — Najmanjši znesek din 15.—

Elektromonterja

ki je že samostojno montiral električne centrale za visoko in nizko napetost in kabelsko omrežja išče za stalno namestitveno veliko elektromontersko podjetje. Ponudbe z navedbo referenc na ogl. odd. Jutra pod »Elektromonterske«, 12583-1

Hotelska sobarica

z znanjem slovenskega, nemškega jezika, poštena, delovna in zdrava, dobi stalno službo. Ponudbe je poslati na hotel »Novi svet«, Maribor. 12697-1

Natakarji -

natakarice dobijo stalno službo, samo dobre moči. Ponudbe na hotel »Novi svet«, Maribor. 12698-1

Polirje in

predelavce sprejme takoj — trvdica SLOGRAD. 12717-1

Agilno prodajalko

sprejem, ki bi ob enem opravljala tudi vsa pisarniška dela. Znanje: knjigovodstvo ter nemška in slovenska korespondenca. — Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Vestna prodajalka in pisarniška moč«. 12710-1

Pomočnika

veščev v izdelavi jerbovine in vajenca, sprejme takoj Alojz Mali, strojar, Radovljica. 12515-1

Kuharico

srednje starosti, sprejem tako za gostino. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12656-1

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Zanesljiv Sofer

išče zaposlitev za nedeljske vožnje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12553-2

Brivski pomočnik

prorovstven, hiter delavec z znanjem slovenske, srbohrvaščine, nemščine in madžarščine išče službo v poslovalnici ali za sebojasko namestitveno. L. F. pri Radič, Slov. Konice. 12540-2

Vajenci (ke)

Zdravega vajenca z dovršeno meščansko ali njej sorodno šolo, sprejme takoj Franc Kastelic, železnica — špecerija, Novo mesto. Oskiba v hiši. 12514-44

Učenec in trgovino

z mehanikom blagom sprejme Tomc, Moravče. 12491-44

Učenca

sprejme slaščičarna RU-GO, Celje. 12708-44

Prodaj

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Železna postelja

zložljiva, kompletna, napreda. Istotam ena železna preša. Tržaška 95. 12549-6

Električni boiler

nov, z gretje tople vode, kateri porabi samo za 6 din toka za eno kopeli, poceni prodam. Praktičen je tudi za zdravilne. Gutnik, Kranj. 12603-6

Razne tekstilne

ostanke za obleke, predpasnike in perilo kupite ceno v mali Gorčarjevi trgovini za vodo, Sv. Petra nasip, kjer je krompirjev trg. 11207-6

Kolesa

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Damska kolesa

novi in rabljeni ter šivalni stroj zelo poceni prodam. Zorc, Marenčičeva ul. 5, Moste. 11870-11

Posest

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Hiša

v dobrem stanju, v sredini trga Velenje, pripravna za obrnka ali upanje naslova, je po ugodnih plačilnih pogoji takoj naprodaj. Informacije daje Josip Obu, krojaštvo v Velenju. 12448-20

Stanovanje

oddan Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Dve trisobni

stanovanji oddam v Zgor. Šiški ob tramvajski postaji. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12642-21

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Sobo s hrano

in vso okrho oddam takoj. Sv. Jakoba trg 5. 12675-23

Sostanovalec

postojnega, sprejem. Müller, Janševa 15, Šiška. 12580-23

SPREJMEMO veččega, izkušenega, v tekstilni stroki dobro verziranega

strojnega inženjerja

za svojo tovarno v Odžacih.

Ta bi dobil poduk po dosejanjem tehničnem direktorju za konopeno in jutno stroko, da bi potem lahko prevzel mesto samostojnega tehničnega direktorja. V poštev pridejo samo gospodje, ki so jugoslovenski državljanji.

Ponudbe s fotografijo, navedbo referenc, plačilnih pogojev, popisom dosejanega zaposlenja nasloviti na generalno direkcijo:

FABRIKA KANAPA, UZARIJE in TEKSTILNA INDUSTRIJA, D. D., BEOGRAD, Terazije 28/I. sprat.

Ženitve

Vsaka beseda 2 din; davek 3 din. Za dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din.

Ločenec obrtnik

srednjih let, eksistenca sigurna, išče žensko za skupno gospodinjstvo ali žentev. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12617-25

Obri

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Betrcam in botrom

se priporoča za bismo fotograf Mancini, Ljubljana. Vič. 12536-30

Živali

Dve samski kozi in psa čuvaja, prodam. — Čepcon, Škofljica. 12563-27

Dopisi

Vsaka beseda 2 din; davek 3 din. Za dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din.

Auto

Sredo popoldne, Ilirska ulica. Prosim damo, da mi blagovito omogoči svide. Ceni. Dopise na ogl. odd. Jutra pod šifro »Diskretnost zadržana«. 12669-24

Razno

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

OTOMANE

po din 320.— nudi

R. RADOVAN

tapetnik Mestni trg 13.

Josip Nabrok:

Pridobitnik naj bo!

V mračno zakonsko življenje trgovca Bobnarja je po dolgem času skupnega garanja posijal svetel žarek sreče:

Dobil je sina.

Ta veselje dogodek je za desetletje pomladil že precej plesnivega moža in ga navdalo s ponosom generala, ki je ravnokar zmagal v hudi bitki.

Zbrali so se sorodniki, prijatelji in znanci. Zrečih lic jim je pokazal novorojenčka: »Glejte, moj sin!«

Ni ga bilo dvomljiva... ni ga bilo nejevernega Tomaža med zijali.

Kakor izrezan Bobnar, tako vam je podoben, so pokladili presrečnemu stodoletnemu očetu. Še stara, na pol slepa teta Matilda, ki je bila v takih zadevah sil-

no previdna in skeptična, je živahno pritrdila:

»Ganc der papá! Prav tako lepa debela lička ima!«

V svoji vnemi je reva prezrla, da so bili dete že preobrnili na južno stran.

»Poglejte marogo na hrbtu!« je vzkliknil gospod Bobnar. »Moj ded, moj oče, zdaj sin... vsi jo imamo. To zanimivo znamenje je žig naše čistokrvne arijske rase!«

Tonek je naglo rasel in se lepo razvijal ko rožni poplek.

»Kaj bo iz tega fanta?« je ugibal skrbni oče. Pazljivo je motril sinčka. Iz njegovih igrač je hotel dognati veselje in nagnjenje do bodočega poklica.

Mizar bo, se je nasmehnila mati. »Odkar je dobil žagico, ne pogleda drugih igrač. Vse bi rad prežagal.«

»Mizar? Bobnarjev sin — pa mizar?« je možakar namrščil obrvi.

»No, pa kirurg, če ti je pošten roko-delec preniko človeško bitje.«

»Kirurg? Kosti žagati — še veliko trši je ta kruh, dragica!«

Bi rad imel politika... diplomata... ministra? se je razjezila gospa. »Že vem, skrbni in stisniti takega trgovca-pridobitnika, kakršni si sam, bi rad privoščil sinu!«

Ni odgovoril. Nema pritrditev je bil njegov vzdihi.

»Presneta babnica,« je pomislil, »šesti čut ima: vse uganem...«

Lepe sončne nedelje dan je dobil Tonek prve hlačke.

Kakor grofica ga je oblekla presrečna mati in ga po kosilu peljala v mestni park. Tam ga je dvignila iz vozička in ga postavila na belo, z drobnim peskom posuto pot — na ogled in občudovanje.

Ni hudega slutel sem takrat na klopi pod zeleno krono razmišljal o težavah in tegobah naše nesrečne doline solz. Pa je pristopila prijazna gospa Bobnarjeva in me z dražestnim nasmehom naprosila, da bi malo popazil na njeno fantka. Tja v bližnje kavarno bo stopila — je rekla in poizkušala spraviti možička iz »dimnjace« na svetlo sonce. V najkrajšem času se vrne, je obljubila. Tonek je deležen izvrstne vzgaje; ne bo delal stisniti in neprimlik. Posadila ga je poleg mene na klop in mu »na hitro roko« dala še nekaj zlatih, upoštevanja vrednih naukov. »Le priden bo!«, Tonek, gospod tie ti bo zapel tisto lepo o Cinci Marinci.« Kakor božanska vila je odhitela, njen božiček je pa začel nabirati jok.

»Ne mamam Cince,« je odklonil mojo pevsko umetnost.

»Čakaj, fantek, tale pesmica ti bo pa ogrela mrzlo srce!«

Lopsasa, hopsasa, ohcet je našga psa, tist'ga ta luštnan'ga, k' nima repk'!

V krasnem baritonu sem intoniral, preskočil v visok narejen sopran in končal z grmečim basom. Improvizirana simfonija, ki bi je bil sam naš Oster vesel, je očitno očrnila in zadavila mladega tirana, zakaj boral se s tem končal, je s čemernim, grozečim obrazom zasitnil:

»Še hopsasa... Še hopsasa!«

»Aha, čokolade bi rad? Tu v žepu jo imam... dobro, veliko čokolado z lešniki.«

Nizko se je sklonil in dečku nekaj popšepetal na uho. Tonek je pokimal in se čudovito izpremenjen vrnil k meni. Začel je stokati in se naphovati kakor žaba na robu mlakuže.

»Kaj ti je, Tonek?« sem se ustrašil. Tedaj je pa uprl vame svoje nedolžne oči.

»Zdaj sem se pa,« je v vse blažen povedal čudovito pretresljivo novico...

Ubogi, osleparjeni Tonek! Ko je z obljubljeno čokolado izgubil »gldi tie«, je zahteval kak Tarzan v džungli. Ni ga pomirila ne moja simfonija ne z njo združeni divjaški ples. Od vseh strani so vrel ljudje vkup. Prihiti so pazniki, prikazal se je redar, prisopihale so gospe od društva za varstvo zapuščenih otrok. Vsi so prihajali,

Mestno poglavarstvo razpisuje za leto 1940 36 ustanovnih mest »Robert Kollmannovih ustanov za slepce« po Din 1.750 na leto in 18 ustanovnih mest »Robert Kollmannovih ustanov za popiranje ubožnih ljubljanskih trgovskih nameščencev« po din 3.500.— na leto.

Pravico do »Ustanove za ubožne slepce« imajo ubožni slepci, ki imajo domovinsko pravico na ozemlju, ki pripada dravski banovini.

Pravico do »Ustanove za podpiranje ubožnih ljubljanskih uslužbenecv« imajo ubožni trgovski uslužbenici, ki so služili pri kakem ljubljanskem trgovskem podjetju in ki svojega ubožstva niso sami zakrivali.

Pravico do podpor obeh ustanov imajo brez ozira na spol po splošnih prepisih, ki veljajo za ustanove, med drugimi prosilci:

a) predvsem sorodniki ustanovnika,

b) v drugi vrsti uslužbenici ustanovnika, ki so bili na dan njegove smrti še v njegovi službi.

Podpore se bodo izplačevale polletno. Prošnje je treba vložiti do 15. junija 1940 pri mestnem socialno-političnem uradu mestnega poglavarstva v Ljubljani.

Prošnjam je treba priložiti:

1. rojstni in krstni list,

2. domovinski list,

3. dokazilo ubožstva.

Prosilci za podporo »Ustanove za podpiranje ubožnih ljubljanskih trgovskih uslužbenecv« morajo poleg tega priložiti dokazila, da so kot trgovski uslužbenici služili pri kakem ljubljanskem trgovskem podjetju.

Prosilci, ki so vložili prošnje pred tem razpisom, naj prošnje obnove v smislu pogojev tega razpisa.

Predsednik: dr. Adlesič L. r. Ljubljana, dne 8. maja 1940.

ni previdna in skeptična, je živahno pritrdila:

»Ganc der papá! Prav tako lepa debela lička ima!«

V svoji vnemi je reva prezrla, da so bili dete že preobrnili na južno stran.

»Poglejte marogo na hrbtu!« je vzkliknil gospod Bobnar. »Moj ded, moj oče, zdaj sin... vsi jo imamo. To zanimivo znamenje je žig naše čistokrvne arijske rase!«

Tonek je naglo rasel in se lepo razvijal ko rožni poplek.

»Kaj bo iz tega fanta?« je ugibal skrbni oče. Pazljivo je motril sinčka. Iz njegovih igrač je hotel dognati veselje in nagnjenje do bodočega poklica.

Mizar bo, se je nasmehnila mati. »Odkar je dobil žagico, ne pogleda drugih igrač. Vse bi rad prežagal.«

»Mizar? Bobnarjev sin — pa mizar?« je možakar namrščil obrvi.

»No, pa kirurg, če ti je pošten roko-delec preniko človeško bitje.«

»Kirurg? Kosti žagati — še veliko trši je ta kruh, dragica!«

Bi rad imel politika... diplomata... ministra? se je razjezila gospa. »Že vem, skrbni in stisniti takega trgovca-pridobitnika, kakršni si sam, bi rad privoščil sinu!«

Ni odgovoril. Nema pritrditev je bil njegov vzdihi.

»Presneta babnica,« je pomislil, »šesti čut ima: vse uganem...«</